

ZÖLDÍTÉS

GAZDÁLKODÓI KÉZIKÖNYV

2015

ELŐSZÓ

TISZTELT GAZDÁLKODÓ!

Az Európai Unió történetében meghatározó szerepet játszik a Közös Agrárpolitika, hiszen 1962 óta ez az intézkedéshalmaz köti le a közös költségvetés egyik legjelentősebb részét. Az elmúlt két évtizedben markáns változásokon ment át ez az európai vívmány: egyre komolyabb és színesebb elvárásokat támaszt vele szemben a globális piac, az európai társadalom és az átalakulóban lévő éghajlat. Ezért európai gazdálkodónak lenni összetett, de mégis kiváltságos dolog. Hazánk 2004-es csatlakozása óta több ezermilliárd forint összegű közvetlen és egyéb agrár-vidékfejlesztési támogatást hívhattak le a magyar gazdálkodók és a vidéki gazdaság további szereplői.

Ma, a 2014–2020-as uniós költségvetési időszak nyitányában arra készülünk, hogy 2015-től új szabályok szerint használjuk fel a rendelkezésre álló pénzügyi kereteket. Fontos megemlékeznünk arról, hogy a költségvetési tárgyalások kezdetén közel sem volt magától értetődő, hogy a Közös Agrárpolitika megőrizheti korábbi szerkezetét, valamint korábbi forrásainak nagyságrendjét. Az Állam- és Kormányfők Európai Tanácsa végül úgy döntött, hogy megőrzi a kétpilléres agrárpolitikát, benne a közvetlen kifizetéseket. Ám egyúttal arról is döntöttek, hogy a közvetlen támogatások egy meghatározó hányadát – egész pontosan 30 százalékát – kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Ez utóbbiakat nevezzük összefoglalóan zöldítésnek.

A zöldítés tehát szükségszerű eleme az előttünk álló hat év területalapú támogatási rendszerének. Meggyőződésünk, hogy a szükségszerűség mellett az ágazat szereplői átérzik és magukénak tekintik azt a közös felelősségünket, amely a zöldítési szabályok kialakítását szükségessé tette. Olyan európai mezőgazdasági gyakorlatot kell megvalósítanunk, amely állampolgáraink és adófizetőink számára bármikor igazolható módon megtesz minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy

a természeti erőforrások fennmaradjanak, a biológiai sokféleség ne sérüljön, a közös örökségünknek tekinthető kultúrtáji berendezkedés unokáink számára is elérhető vidéket és látványt nyújtson.

Az agrárpolitikai reform ezen területén – hasonlóan a többi intézkedéshez, mint például a termeléshez kapcsolt támogatások témakörben – hosszú, következetes és szakmai érvekkel megerősített vitát folytattunk az uniós döntéshozatal különböző fórumain, politikai és szakértői szinten egyaránt. Kijelenthetjük: erőfeszítéseink sikerre vitték a zöldítés megvalósíthatóságának ügyét. A megvalósíthatóságnak azonban van egy másik vetülete is. Méghozzá az, hogy tagállami gazdálkodóként, jogalkotóként, tanácsadóként vagy éppen kifizető ügynökségként milyen felkészültséggel, milyen hozzáállással állunk a feladat elvégzéséhez.

A szabályozást, az eljárásokat és a tájékoztatást előkészítő, majd lebonyolító intézményeink komoly energiát fektettek abba, hogy Magyarországon a zöldítés végrehajtható legyen, s képes legyen annak eredeti céljait úgy szolgálni, hogy a mezőgazdasági termelést lehetőleg többletköltségek ne terheljék, az ágazat versenyképessége fennmaradhasson. A kézikönyv egy későbbi fejezetében olvashat arról, hogy más tagállamokban milyen választási lehetőségei vannak a gazdálkodónak arra, hogy ökológiai jelentőségű terület kijelölési kötelezettségének eleget tegyen. Ebben az összevetésben Magyarország éllovasnak számít, mert szinte minden olyan lehetőséget meg kívánunk adni a gazdálkodónak, amit az uniós jog megenged.

Bízunk benne, hogy szervezeteink és az Ön együttes munkájával a közvetlen támogatások 2015-ös, valamint későbbi igénylései gördülékenyen zajlanak majd. Kérjük, hogy forgassa e kézikönyvet őszinte érdeklődéssel és azzal a tudattal, hogy szerzőinek szeme előtt mindig az Ön érdekei álltak.

Dr. Fazekas Sándor
földművelésügyi miniszter

Györfy Balázs
elnök, NAK

Kentési Sándor
általános elnökhelyettes,
MVH

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK A ZÖLDÍTÉSRŐL

A zöldítés kifejezés az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági tevékenységeket, azaz gyakorlatokat takar. A zöldítés a KAP reform eredményeképpen, 2015-től kerül bevezetésre. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez. Minden gazdálkodónak, aki egységes területalapú támogatást igényel, teljesítenie kell ezeket a gyakorlatokat, hacsak valamilyen módon nem mentesül.

Jelen kézikönyvben igyekeztünk minden olyan információt összegyűjteni, rendszerezni, és közérthetően közreadni, amelyek segítséget adnak abban, hogy minden érintett gazdálkodó és érdeklődő a lehető legtöbb szakmai és technikai információ birtokában tudjon felkészülni a zöldítéssel kapcsolatos szabályozási követelményekre és támogatási lehetőségekre. A kézikönyv elkészülésének időpontjában a zöldítési rendelet még nem jelent meg, ezért felhívjuk a figyelmet, hogy a jelen kiadványban foglaltak és a vonatkozó jogszabályok rendelkezései közötti eltérés esetén mindenkor a jogszabály az irányadó.

2015-ben, az egységes kérelmeket már a zöldítési szabályok figyelembe vételével kell benyújtani: fontos tudni, hogy zöldítési támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet kérni. A zöldítés támogatásának összege **2015-ben körülbelül 80 euró/hektár lesz**, amely éves kifizetésű, vissza nem térítendő támogatás.

A ZÖLDÍTÉS HÁROM KÜLÖNBÖZŐ GYAKORLAT ÖSSZESEN:

1

állandó gyepterületek fenntartása: az állandó gyepterületeknek minősülő területeket meg kell őrizni.

2

terménydiverzifikáció, azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele: 10 hektár fölötti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termesztetni, míg a 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát. Két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 75%-át foglalhatja el, három növény esetén pedig a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 95%-át.

3

ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA): a 15 hektár fölötti szántóterületen gazdálkodóknak a szántóterületük legalább 5%-ának megfelelő kiterjedésű ökológiai jelentőségű területet kell kijelölniük. Ilyenek lehetnek például: a parlagon hagyott területek, az ökológiai jelentőségű másodvetés, a fasor, a fás sáv, vagy a nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek, de sokféle lehetőség (összesen 18 típus) közül lehet kiválasztani a gazdaság számára legkedvezőbbeket.

A zöldítés szabályainak értelmezéséhez fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az egyes gyakorlatokat nem parcella, hanem gazdaság szinten kell értelmezni: azaz például az összes szántóterület 5 %-ának megfelelő ökológiai jelentőségű területet sem minden egyes parcella esetében kell kijelölni, hanem az egyes kijelölt területek összesítésével kell elérni az 5 %-ot gazdaság szinten.

A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól. Így például egy parlagon hagyott területet, vagy egy nitrogénmegkötő növényvel bevetett parcellát a diverzifikáció és az ökológiai jelentőségű területek kijelölése során is figyelembe lehet venni. (Lásd GYIK 10.)

Ahogy az majd a kézikönyv áttekintése során is kiderül, a három feltételből kettőt (diverzifikáció, ökológiai jelentőségű terület) csak szántóterület megléte esetén kell betartani, tehát az ültetvényeken, állandó kultúrákkal borított területeken nem. (Lásd GYIK 5 és 6.) A zöldítési támogatást azonban minden SAPS támogatásban részesülő területre a SAPS támogatással együtt lehet igényelni, függetlenül attól, hogy arra a területre vonatkozik-e bármilyen zöldítési szabály (így például ültetvényekre is, nem csak szántóra és állandó gyepe).

Fontos megjegyezni, hogy megkülönböztetjük a **zöldítési előírások** és a **zöldítési kifizetés** szempontjából alapul szolgáló területeket. (Lásd GYIK 1.)

Mikor a **zöldítési előírásokról beszélünk, akkor a gazdálkodó minden támogatható területét figyelembe kell venni**, vagyis azokat a parcellákat is, amelyek esetleg kis méretükből adódóan (kisebbek, mint 0,25 ha) végül nem kapnak SAPS támogatást, de bejelentésre kerültek az egységes kérelemben. Vagyis a szükséges EFA terület kiszámításakor és a növénykultúrák számának és nagyságának meghatározásakor ezeket a parcellákat is figyelembe kell venni.

A zöldítési **támogatásra jogosult területnagyság meghatározásakor az egységes területalapú támogatáshoz megállapított területet kell alapul venni**. A megállapított terület az, amely a SAPS támogatás során lefolytatott ellenőrzéseket követően áll elő (a különféle zöldítési vétségekből eredő területi levonások alkalmazását megelőzően). A zöldítési támogatás ugyanis csak azokra a területekre adható, amelyek SAPS-ot is kapnak. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy nem csak az állandó gyepterületekre, valamint a terménydiverzifikációra és ökológiai jelentőségű terület kijelölésre kötelezett szántókra jár a zöldítési támogatás, hanem olyan egyéb területekre is, amelyekre zöldítési követelményt nem kell betartani (pl. ültetvények). A SAPS keretében megállapított területből kell ezután a különféle, zöldítésből következő területi csökkentéseket alkalmazni, amennyiben a gazdálkodó nem tartotta be a zöldítési követelmények valamelyikét (ezekről a kiadványban később részletesen lesz szó).

Összefoglalva az előbbieket, előfordulhat, hogy nem azonos az a területnagyság, amelyre a zöldítési követelményeket teljesíteni kell és az, amely után a kifizetések megtörténnek. Ez a következő esetekben lehetséges:

- az egységes kérelemben a SAPS támogatásra bejelentett szántóterület kisebb, mint az összes bejelentett szántóterület (pl. támogatásra nem bejelentett területek, 0,25 ha alatti parcellák). Ilyenkor a zöldítési kötelezettségeket a teljes szántóterület alapján kell kiszámolni, de a kifizetést csak a SAPS igényelt terület alapján kell kalkulálni.
- az MVH az ellenőrzések során nagyobb területet állapított meg, mint amit a gazdálkodó a támogatási kérelemben korábban bejelentett, akkor is a kisebb, az egységes kérelemben bejelentett és igényelt terület után fizethető ki a zöldítési támogatás. Azonban a zöldítési követelményeket ebben az esetben az MVH által megállapított nagyobb területre kell teljesíteni.
- az MVH az ellenőrzések során kisebb területet állapított meg, mint amit a gazdálkodó a támogatási kérelemben korábban bejelentett (pl. területének egy része nem támogathatóvá vált, elbokrosodott), akkor a kisebb, azaz a megállapított terület után fizethető ki a zöldítési támogatás.

Amennyiben a gazdálkodó egységes területalapú kérelmének ellenőrzése után megállapításra kerül, hogy a támogatásra jogosult területe nulla, azaz nem jogosult SAPS támogatásra, akkor a gazdálkodó zöldítési támogatásra sem jogosult.

Bizonyos esetekben lehetőség van a zöldítés gyakorlatainak végrehatása alóli **mentességre** is: ökológiai gazdálkodást folytatók, vagy a kistermelői támogatási rendszert választóknak nem kell megfelelniük a zöldítés szabályainak. Az ökológiai gazdálkodók számos, a zöldítésen túlmutató környezeti vállalást teljesítenek, ezért mentességet élvezhetnek a zöldítés gyakorlatai alól. Számukra a zöldítés támogatás a feltételek teljesítése nélkül is igényelhető. (Lásd GYIK 2. és GYIK 5.) A 2015-től újonnan bevezetésre kerülő mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer keretében pedig egy olyan komplex támogatási lehetőség kerül bevezetésre, amely minden közvetlen kifizetést helyettesít, így a zöldítésért járó támogatást is magában foglalja. Ebből adódóan a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerhez csatlakozók mentesülnek a zöldítés követelményei alól. A mentesség további részleteiről és a kistermelői támogatásról is bővebb információk találhatók meg a kézikönyv ide vágó fejezetében (8. oldal).

Mindhárom zöldítési gyakorlatra számos további részletszabály vonatkozik, ezeket a kézikönyvben részletesen kifejtjük, gyakorlati példákon keresztül körüljárjuk. Az egyes ökológiai jelentőségű területtípusokat illusztrációval ellátott magyarázó oldalakon mutatjuk be, a legfontosabb összefoglaló táblázatokat pedig egy perforált oldalra gyűjtöttük, hogy az a kézikönyvtől függetlenül is, akár egy faliújságra tűzve is használható legyen.

A TÁMOGATÁS MÉRTÉKE

A zöldítés támogatásának összege 2015-ben előreláthatólag ~80 euró lesz hektáronként. Az alábbi táblázatban feltüntettük, hogy a gazdaság összterületének függvényében hogyan változik a zöldítés és a SAPS összege. A közös agrárpolitika alapján a 2015-től induló új rendszerben alkalmazni kell a területalapú támogatásokhoz kapcsolódó csökkentés (**degresszió**) rendszerét. Ez alapján az egységes területalapú támogatás (SAPS) 176 000 eurót meghaladó része teljes mértékben elvonásra kerül. Ez számításaink szerint az 1200 ha feletti gazdálkodókat érinti. Az 150 000 euró és az 176 000 euró közötti támogatási összeg esetében a 150 000 euró feletti részre 5%-os elvonást kell alkalmazni. Ezen 150 000–176 000 euró értékhatár az 1037–1200 hektáron gazdálkodókat érintheti. **Fontos kiemelni, hogy a degresszió a zöldítés összegére nem vonatkozik, azaz minden egyes SAPS jogosult hektár után egységesen 80 euró körüli összeget lehet igényelni.**

A ZÖLDÍTÉS ÉS A SAPS TÁMOGATÁSI ÖSSZEGEI 2015-BEN

A gazdaság egységes területalapú kérelme alapján támogatásra megállapított összterülete (ha)	SAPS összege (euro/ha)	A SAPS elvonás (degresszió) mértéke (%)	A hektáronkénti SAPS mértéke (%)	Zöldítés összege (euro/ha)
~ 1037 hektárig	~140 euro/ha	0 %	100%	~80 euro/ha
~ 1037 ha és ~1200 ha között	~133 euro/ha	5 %	95%	~80 euro/ha
~ 1200 ha felett	0 euro/ha	100 %	0%	~80 euro/ha

FOGALMAK

zöldítés: az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatok összessége. Ezek: az állandó gyepterületek fenntartása, a növénytermesztés diverzifikációja és az ökológiai jelentőségű területek kijelölése.

mezőgazdasági terület: a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrák összessége.

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

ÁLLANDÓ KULTÚRA

SZÁNTÓTERÜLET

(amelynek része a paragon hagyott gyeppel és az ideiglenes gyeppel is)

ÁLLANDÓ GYEP

(beleértve a környezetileg érzékeny állandó gyepeket is)

szántóterület: a szántóföldi növénytermesztés céljából megművelt vagy szántóföldi növénytermesztés céljára rendelkezésre álló terület, beleértve a paragon hagyott földterületet és az ideiglenes gyeppel borított területet is, de nem tartozik bele az állandó gyepterület, valamint az állandó kultúrák által elfoglalt terület. Szántóterületnek minősülhet üvegház, illetve más rögzített vagy mobil fedél alatti földterület is.

állandó kultúra: az állandó gyepterülettől eltérő, a vetésforgón kívül termesztett kultúra, amely öt vagy öt évnél több ideig foglalja el a földterületet és ismétlődően termést hoz. Ideértve a faiskolát, a rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvényt, a fás szárú egyéb ültetvényeket, valamint a levendula, orvosi zsálya, kerti ruta, mezei cickafark, fehér üröm, kasvirág, évelő édeskömény, kerti kakukkfű, csipke, lósóska, szurokfű, törpe berkenye lágyszárú fajokat.

PÉLDÁK A HAZÁNKBAN ELŐFORDULÓ ÁLLANDÓ KULTÚRÁKRA

Legjellemzőbb gyümölcsök	Gyógy – és fűszernövények	Egyéb fajok
alma	levendula	birs
körte	bodza	naspolya
cseresznye	orvosi zsálya	áfonya
meggy	kerti ruta	homoktövis
kajszi	mezei cickafark	josta
őszibarack	fehér üröm	szedermálna
szilva	kasvirág	
dió	évelő édeskömény	
gesztenye	kerti kakukkfű	
mogyoró	csipke	
mandula	lósóska	
termesztett bodza	szurokfű	
málna	törpe berkenye	
szeder		
egres		
ribiszke		
szőlő		

állandó gyepterület: gyeppel és egyéb takarmánynövény vetés nélküli, vagy vetéssel történő termesztésére használt, a mezőgazdasági üzem vetésforgójában – a tárgyi igénylés évét is beleszámítva – öt, vagy ötnél több évig nem szereplő földterület.

Az egyéb gyepalkotó takarmánynövény fajok listája

angol perje
(*Lolium perenne*)
réti perje
(*Poa pratensis*)
vörös csenkesz
(*Festuca rubra*)
olaszperje
(*Lolium multiflorum*)
magyar rozsnok
(*Bromus inermis*)
nádképű csenkesz
(*Festuca arundinacea*),
zöld pántlikafű
(*Phalaris arundinacea*)
bíborhere
(*Trifolium incarnatum* L.)
vöröshere
(*Trifolium pratense* L.)
fehérhere
(*Trifolium repens* L.)
perzsahere
(*Trifolium resupinatum* L.)
alexandriai here
(*Trifolium alexandrinum*)
lucerna
(*Medicago sativa* L.)

környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek: Az állandó gyepeken belül megkülönböztetünk környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületeket. Ezek a speciális állandó gyepterületek a Natura 2000 területekről rendelkező, 275/2004 kormányrendelet előírásai alapján a MePAR-ban lehatárolt gyepterületek, így a „környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek” fogalma 2015-ben a Natura 2000 gyepterületek fogalmával egyenértékű.

ideiglenes gyepterület: olyan gyepterület vagy egyéb gyepalkotó takarmánynövény vetés nélküli vagy vetéssel történő termesztésére használt terület, amelyet az alább felsorolt gyepalkotó takarmánynövény fajokból álló kultúra termesztésére is használhatnak, továbbá a gyepterület a telepítéstől számítva öt évnél fiatalabb és nem állandó gyepterület visszaállítási kötelezettség okán került telepítésre. Egyéb gyepalkotó takarmánynövények közé az alább felsorolt fajok sorolhatók.

parlagon hagyott földterület: adott tárgyévvel vonatkozóan az a legalább 0,25 hektár nagyságú szántóterület, amelyen tárgyévben semmilyen növénykultúrát nem vetnek vagy telepítenek, és nem takarítanak be.

víz alatt álló kultúra: olyan növénykultúra, melynek termesztéstechnológiai sajátossága, hogy a vegetációs időszak adott periódusaiban víz borítja a parcellát. (Magyarországon jellemzően a rizs és az indiánrizs.)

ökológiai gazdálkodásba vont területek: olyan területek, melyek vonatkozásában a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti tanúsításáról, előállításáról, forgalmazásáról, jelöléséről és ellenőrzésének eljárásrendjéről szóló 34/2013. (V.14.) VM rendelet alkalmazására sor kerül.

átállási időszak: a nem ökológiai gazdálkodásról az ökológiai gazdálkodásra való átállásra meghatározott átmeneti időszak.

főnövény: az a növény, amely az adott gazdálkodási évben a leghosszabb ideig foglalta el a területet, és amit a gazdálkodó az adott évi egységes kérelmében főnövényként megjelölt.

hüvelyes növények: a nitrogénmegkötő növények fajlistájában foglalt növények.

másodvetés: a főnövény után a következő gazdálkodási év első növényének vetéseig betakarított, vagy zöldtrágya növényként talajba forgatott kultúra.

mechanikai gyomirtás: minden olyan talajművelő eszközzel végzett művelet, amely alkalmas a gyomnövények vegyszerek használata nélküli ritkítására, pusztítására (pl.: kultivátorozás, szárzúzás, kombinátorozás, kézi kaszálás, kapálás, horolás, talajmaró, szárnyas kapa, borona, gyomfésű, tüskés henger, tárcsa stb.)

megállapított terület: Az a terület, amelyet az egységes kérelem benyújtását követően az MVH – a lefolytatott ellenőrzések alapján – az adott támogatásra meghatároz (a különböző közigazgatási szankciók alkalmazása előtt).

adatváltozás: az egységes kérelem módosítása, pontosítása, visszavonása, a vis maior tényének bejelentése, a hasznosító személyében bekövetkező változás bejelentése, a másodvetés bejelentése.

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT A ZÖLDÍTÉSI GYAKORLATOKRÓL

A gazdaság szántóterülete	Terménydiverzifikáció	Ökológiai jelentőségű terület	Állandó gyepterület
0			
0–9,99 ha	–	–	
10			
10–15 ha	szántóterületen legalább két különböző növénykultúrát kell termeszteni (a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el)	–	
15			
15,01–30 ha	Szántóterület: max. 75%		
30			
30,01 ha –	szántóterületen legalább három különböző növénykultúrát kell termeszteni (a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem foglalhatja el a szántóterület több, mint 95%-át) Szántóterület: max. 75% max. 95%	szántóterület legalább 5%-ának megfelelő mértékű EFA terület kijelölése szükséges	Területnagyságtól függetlenül minden állandó gyepterülettel rendelkező gazdát érint. Az összes meglévő állandó gyepterületet meg kell őrizni.

JEGYZETEK

This image shows a full page of white paper with ten horizontal rows of small black dots, used as guides for handwriting practice. Each row consists of approximately 60 evenly spaced dots extending across the width of the page. The rows are parallel and provide a structured template for letter formation and alignment.

MENTESÜLŐ ÜZEMEK ÉS TERÜLETEK

Azt, hogy egyes gazdálkodóknak mely gyakorlatokat kell végrehajtania, az Európai Unió közvetlen kifizetésekre vonatkozó alap jogszabályában (1307/2013/EU rendelet) került meghatározásra. Az uniós alaprendelet meghatároz olyan gazdaságtípusokat, amelyek mentesülnek majd a zöldítés egy, több, vagy akár mindhárom feltétele alól.

Mindhárom feltétel alól két esetben mentesülhet egy gazdaság. Az egyik, ha csatlakozik a **mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerhez**.

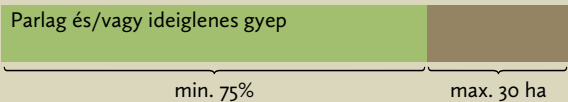
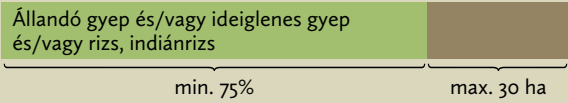
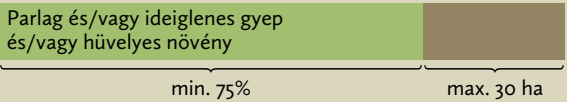
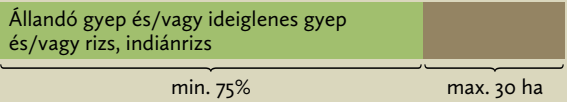
A mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer igénybevételére jogosult minden olyan gazdálkodó, aki minimum egy hektáros területtel rendelkezik. Az egyszerűsített rendszeren belül a gazdálkodó olyan éves támogatást kap, amely minden egyéb közvetlen kifizetését helyettesíti. Ugyanakkor a rendszeren belül felvehető támogatás maximalizálva van, hiszen gazdálkodónkénti éves mértéke maximum 1250 euró lesz. A felvehető támogatásnak alsó határa is van, azon gazdálkodók esetében, akik a normál SAPS rendszerben kevesebb, mint 500 euró támogatásra lennének jogosultak, a támogatást 500 euróra felkerekítik, 500 és 1250 euró között pedig az összes egyéb közvetlen támogatásnak megfelelő összeget kapják. A mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerébe csak egyszer, 2015-ben lehet belépni, kilépni azonban bármikor lehet. A rendszer nagy előnyeként említhető, hogy amennyiben a gazdálkodó megtartja belépéskori földterületének nagyságát, a következő években is erre az összegre lesz jogosult, még ha más körülményei változnak is. A rendszerben résztvevő adminisztratív terhei is csökkennek, ugyanis a következő években nem kell újra teljes egységes kérelmet benyújtania (habár a mezőgazdasági területeit továbbra is évről-évre be kell jelentenie). A legfontosabb könnyítés pedig az, hogy a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerben résztvevő gazdálkodók mentesülnek a zöldítés követelményeinek teljesítése alól.

A fenti üzemek, illetve területek tehát mindhárom zöldítési követelmény teljesítése alól mentesülnek, de a zöldítésért járó hektáronkénti támogatást minden jogosult hektárjukra felvehetik.

Másodsorban a zöldítés minden követelménye alól mentesülnek az **ökológiai tanúsítvánnyal rendelkező területek**, továbbá az átállási időszak alatt álló területek, amelyek tárgyévben június 9-én és szeptember 30-án fennálló adatok alapján megfelelnek a 34/2013. VM rendeletben foglaltaknak. **Szeretnénk megjegyezni, hogy amennyiben egy gazdaságnak van ökológiai tanúsítvánnyal rendelkező területe mellett olyan területe is, amelyen konvencionális termelést folytat, akkor azon a zöldítési szabályokat természetesen be kell tartani.** A gazdálkodóknak az egységes kérelemben kell nyilatkozniuk az ökológiai művelésbe vont parcelláikról. Az ökológiai tanúsító szervezetek által készített nyilvántartással ez minden évben összevetésre kerül.

Az uniós alaprendelet a teljes mentesség mellett megfogalmaz további kivételeket is, ugyanis van lehetőség egy, vagy két követelmény alól is mentességre is. A vetésszerkezetük függvényében egyes gazdaságtípusok az alábbi táblázatban foglaltak szerint mentesülhetnek a zöldítés valamely feltétele alól.

MENTESSÉG – RÉSZLEGESEN AZ EGYES GYAKORLATOK ALÓL

Terménydiverzifikáció	Ökológiai jelentőségű terület	Állandó gyepek fenntartása
1. Amennyiben 10 hektárnál kisebb szántóterületen gazdálkodnak. 2. Amennyiben szántóterületük egészén a növénytermesztési ciklus jelentős részében rizst vagy indiánrizst termelnek. 3. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a • parlagon hagyott terület, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Szántóterület: 4. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a • állandó gyeppel, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • rizs, indiánrizs, vagy • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Mezőgazdasági terület: 5. Amennyiben a bejelentett szántóterület több mint 50%-át nem a gazdálkodó jelentette be az előző naptári évben (még nem ő használta a területet) és a szántóterület egésze (nem csak az, amit előző évben nem jelentett be), az előző naptári évtől eltérő növénykultúrával van bevetve.	1. Amennyiben 15 hektár vagy annál kisebb szántóterületen gazdálkodnak. 2. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a • parlagon hagyott terület, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • hüvelyes növény, vagy • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Szántóterület: 3. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a • állandó gyeppel, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • rizs, indiánrizs, vagy • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Mezőgazdasági terület: 	Azok a gazdálkodók, akik erdősítés céljával törlik fel nem érzékeny állandó gyepeket, mentesülnek a visszaállítási követelmény alól. (Kivéve a karácsonyfa-ültetvények, illetve a rövid vágásfordulóú sarjerdők létrehozását.)

AZ ÁLLANDÓ GYEPTERÜLET FENNTARTÁSA

Jogszábeli hivatkozás: 1307/2013/EU 45. cikk, 639/2014/EU 3. fejezet 3. szakasz, FM rendelet a zöldítésről; az igényléssel kapcsolatos rendelkezéseket az egységes kérelem rendelet tartalmazza

A gyepterületek hosszú távú fenntartása több szempontból is előnyös lehet a környezet szempontjából: klímaváltozási, talajvédelmi és biodiverzitás megőrzési szempontból is pozitív hatása van.

A jövő évtől az egységes kérelemben három gyeptermegóriába kell sorolni a gyepeket (lásd fogalmak):

- **Állandó gyepek**, amelyek a mezőgazdasági üzem vetésforgójában öt vagy ötnél több évig nem szerepeltek
- **Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek**, azaz Natura 2000 gyepek
- **Ideiglenes gyepek**, azaz a szántóterület részét képező, 5 évnél fiatalabb gyepek

Állandó gyepek minősül egy gyepterület, amennyiben gyepek és egyéb takarmánynövény vetés nélküli, vagy vetéssel történő termesztésére használt, a mezőgazdasági üzem vetésforgójában – a tárgyévi igénylés évét is beleszámítva – öt, vagy ötnél több évig nem szerepel. Ez azt jelenti, hogy a 2015. évi egységes kérelem beadáskor az tekinthető állandó gyepek, amelyen 2011-től vagy annál régebb óta gyepek és/vagy egyéb gyeppalkotó takarmánynövény van jelen. Az állandó gyepterületek a MePAR-ban lehatárolásra kerülnek, az ezekre vonatkozó, tájékoztató adat az egységes kérelem beadó felületén is látható lesz. Állandó gyepterület hasznosítást az MVH csak a MePAR-ban állandó gyeptermegként lehatárolt területekre fogad el, illetve az ettől való eltérést az MVH vizsgálja.

Az állandó gyepeken belül megkülönböztetünk **környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületeket**. Ezek a speciális állandó gyepterületek a Natura 2000 területekről szóló, 275/2004 kormányrendelet előírásai alapján a MePAR-ban lehatárolt gyepterületek, így a „környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek” fogalma 2015-ben a Natura 2000 gyepterületek fogalmával egyenértékű. Ezekre a speciális gyepterületekre szigorúbb előírások vonatkoznak: feltörésük engedélyhez kötött. Ezeket a gyepeket csak a területileg illetékes természetvédelmi hatóság engedélyével lehet más hasznosítású területté átalakítani, felszántani, illetve egyéb eszközökkel feltörni.

Az **ideiglenes gyepek** alapvetően szántón telepítettek és öt évnél fiatalabbak. Az egységes kérelemben külön hasznosítási kóddal jelennek meg. Gyakorlatilag az állandó gyepterületeken kívüli összes többi gyepterület ebbe a kategóriába tartozik, és a kérelmezés szempontjából szántóterületnek minősül.

A zöldítési támogatást kérelmező gazdálkodóknak az egységes kérelemben megjelölt mezőgazdasági parcelláik vonatkozásában a hasznosítási kódok pontos megadásával fel kell tüntetniük, hogy az egyes parcellák adott esetben állandó, környezeti szempontból érzékeny állandó vagy ideiglenes gyepterületnek minősülnek-e.

VISSZAÁLLÍTÁSI KÖTELEZETTSÉG

A visszaállítási kötelezettség azon gazdálkodók számára kerül majd előírásra, akik 2015-ben az elmúlt három naptári év, a további években pedig az elmúlt két naptári év során feltörték a gyepterületüket. A gazdálkodónak a visszaállítási kötelezettség értelmében a következő évi egységes kérelem benyújtásáig a használatában álló korábbi szántóterületéből gyepterületet kell kialakítani. Amennyiben erdőtelepítés történt az állandó gyepterületen, akkor azon terület

A zöldítés szabályainak alapjait képező európai uniós rendelet úgy rendelkezik, hogy az országban **meglévő állandó gyepek összterületének méretét kell Magyarországnak évről évre megőriznie**. A rendelet tehát nem a gazdaság szintű fenntartását írja elő az állandó gyepeknek, hanem lehetőséget ad arra, hogy országos szinten kerüljön fenntartásra. Minden évben a 2015-ben megállapított induló értékhez kell majd viszonyítani az adott évi magyarországi állandó gyepek méretét: Magyarországnak 2015-ben meg kell állapítania az ország teljes mezőgazdasági területéhez viszonyított állandó gyepek arányát, az ún. referencia arányt. Ha ehhez a referencia arányhoz képest az állandó gyepek aránya 5%-nál nagyobb mértékben csökken, és az állandó gyepterületnek minősülő földterület tárgyévi összterülete is legalább 0,5 %-ot meghaladó mértékben csökken, akkor az MVH visszaállítási kötelezettséget állapít meg.

után nem keletkezik visszaalakítási kötelezettség. Ez alól kivételt képez, ha az erdősítés során karácsonyfa-ültetvény vagy energetikai faültetvény telepítésére került sor, ugyanis ez esetben is visszaállítási kötelezettség keletkezik. Amennyiben az adott kérelmező által visszaállítandó terület mértéke nem éri el a 0,25 hektárt, akkor a kérelmező mentesül a visszaállítási kötelezettség alól.

Az MVH a tárgyév december 31-ig meghozott döntésben állapítja meg a gazdálkodót terhelő visszaállítási kötelezettséget, valamint a visszaállítási kötelezettség határidejét, amely határidő nem lehet hosszabb a következő évi egységes kérelem benyújtására előírt határidőnél. A visszaállítási kötelezettséget nem csak a feltört terület visszaállításával, hanem más terület gyepterületté alakításával – kivéve erdőterület – is lehet teljesíteni. Amennyiben viszont a feltört terület környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületnek minősül, úgy a visszaállítást ugyanezen a területen kell végrehajtani. A visszaállítást egyenként legalább 0,25 hektárnyi kiterjedésű mezőgazdasági területen kell elvégezni. Az állandó gyepterületté visszaalakított vagy állandó gyepterületként létrehozott területek a visszaalakítás, illetve létrehozás első napjától kezdve állandó gyepterületnek minősülnek.

A gazdálkodónak a következő évi egységes kérelemben kell nyilatkoznia arról, hogy eleget tett a visszaállítási kötelezettségnek. Meg kell jelölnie az állandó gyepterületei közül azokat a területeket, amelyeket az előző évi visszaalakítási kötelezettség miatt alakított ki. Ideiglenes gyepterület állandó gyepké alakítása esetében ezen felül a gazdálkodónak arról is nyilatkoznia kell, hogy hány évre visszamenőlegesen minősül a szóban forgó terület ideiglenes gyepnek.

Amennyiben a gazdálkodó a **környezetileg érzékeny állandó gyepterületet** engedély nélkül feltöri, vagy átalakítja, szintén keletkezik visszaállítási kötelezettsége. A gazdálkodóknak a területileg illetékes természetvédelmi hatóság küld hivatalos értesítést a visszaállítási kötelezettségről, melyben haladéktalanul elrendeli a feltört, vagy átalakított gyep visszaállítását. Az értesítés pontos utasításokat ad a visszaállítás módszerére vonatkozóan. A visszaállítási kötelezettségnek való megfelelést a természetvédelmi hatóság helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrzi. A kötelezettség csak a terület teljes visszaállításával teljesíthető, részleges teljesítés nem elfogadható.

MIRE VONATKOZIK AZ ELLENŐRZÉS?

Az ellenőrzés során az MVH vizsgálja, hogy a területen a kérelmezett hasznosításnak megfelelően a vizsgált gyepterületen gyep kultúra található-e, vagy történt-e gyepfeltörés. Visszaállítás teljesítését az MVH szintén ellenőrzi. Az állandó gyepterületek elhelyezkedését, illetve azok állapotát az MVH az egységes kérelem adatai, a MePAR-ban rendelkezésre álló adatok, illetve a helyszíni ellenőrzések eredményei alapján, a 639/2014/EU rendelet 44. cikkében foglaltakkal összhangban állapítja meg.

A NÖVÉNYTERMESZTÉS DIVERZIFIKÁLÁSA

Jogszámai hivatkozás: 1307/2013/EU 44. cikk, 639/2014/EU 3. fejezet 2. szakasz, FM rendelet a zöldítésről; az igényléssel kapcsolatos rendelkezéseket az egységes kérelem rendelet tartalmazza

A növénytermesztés diverzifikálásának célja a növénykultúrák sokszínűségének megőrzése. Változatosabb körülmények között ugyanis könnyebben megtalálják életfeltételeiket az egyes élőlények, valamint a nagyobb diverzitás a kártevők terjedésének visszaszorítása szempontjából is előnyös.

Amennyiben a gazdálkodó nem esik bele a 8–9. oldalon lévő terménydiverzifikáció alól mentesülő üzemtípusok egyik kategóriájába sem, úgy a megállapított szántóterülete nagyságának függvényében teljesítenie kell a terménydiverzifikáció feltételeit: bizonyos szántóföld méret felett a szántóterületeken egyidejűleg több különböző növénykultúrát kell vetni. 10–30 hektár szántóterület között legalább két növénykultúrát kell termesztetni, amelyen belül a fő növénykultúra nem teheti ki a szántóterület több mint 75%-át. 30 hektár szántó felett legalább három különböző növénykultúrát kell vetni, amelyből a két fő növénykultúra együttesen nem teheti ki a szántóterület több mint 95%-át.

E területi felsőhatárok alól két kultúra képez kivételt: a parlagon hagyott terület és az ideiglenes gye. Vagyis a parlag és az ideiglenes gye a szántó bármekkora részét elfoglalhatja, esetükben nem kell betartani a 75%-os felső határt. Azonban a fennmaradó, más kultúrával borított területen továbbra sem teheti ki az ott termesztett legnagyobb növénykultúra a fennmaradó szántóterület több mint 75%-át (kivéve, ha ez a legnagyobb kultúra nem ideiglenes gye, vagy parlag).

A gazdaság
szántóterü-
lete:

Önnel természetesen kell:

10–30 ha
között

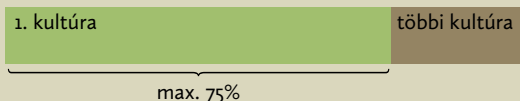
Legalább két különböző növénykultúrát;

A legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el.

Kivéve ha a legnagyobb területen termesztett növénykultúra:

- ideiglenes gyepterület vagy
- parlagon hagyott terület

Szántóterület:

Legalább három különböző növénykultúrát;

- A legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el,

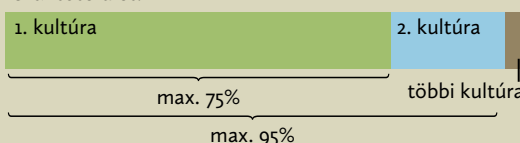
és

- a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem teheti ki a szántóterület több mint 95%-át.

Kivéve ha a legnagyobb területen termesztett növénykultúrák:

- ideiglenes gyepterület, vagy
- parlagon hagyott terület

Szántóterület:

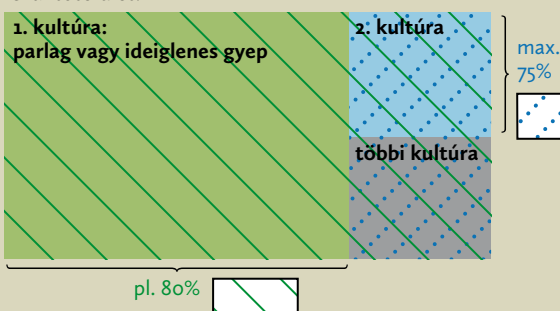

30,01– ha

1. eset: A 3 kultúra közül csak az egyik parlag, vagy ideiglenes gyepterület

Ha az Ön szántóterületének több, mint 75%-át ideiglenes gyepterület vagy parlagon hagyott terület borítja, de nem felel meg a mentesülő üzemtípusoknak, mert a fennmaradó szántóterülete nagyobb, mint 30 hektár, abban az esetben az ideiglenes gyepterület vagy parlagon hagyott terület nagyságát nem kell csökkentenie. Azok különböző növénykultúráinak számítanak a tényleges nagyságukban. Viszont a fennmaradó szántóterületen további két különböző növénykultúrát kell termesztetni úgy, hogy a fő növénykultúra a fennmaradó szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el.

Szántóterület:

2. eset: A 3 kultúra közül az egyik parlag, a másik ideiglenes gyepterület, a harmadik tetszőleges kultúra

Ha az Ön gazdaságának két fő növénykultúrája is olyan kultúra, amelyekre területnagyságbeli mentességek vonatkoznak, vagyis parlag és ideiglenes gyepterület, érdemes mindig megvizsgálni, hogy a két növénykultúra együttesen elfoglalja-e a szántónak, illetve a támogatható mezőgazdasági területnek a 75%-át. Mert amennyiben igen, és a fennmaradó terület kisebb, mint 30 ha, úgy a gazdaság mentesül a diverzifikáció alól.

Szántóterület:

TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓS SZEMPONTBÓL A KÖVETKEZŐ KATEGÓRIÁK SZÁMÍTANAK KÜLÖNBÖZŐ NÖVÉNYKULTÚRÁNAK:

- **parlagon hagyott földterület; (Lásd még GYIK 8.)**
- **ideiglenes gyepek; (Lásd még GYIK 7.)**
- **különböző nemzetségekbe tartozó növények** (pl. a zab, az árpa, a rozs és a búza külön növénykultúrának számítanak; de a lóbab és a disznóbab nem, mert azonos nemzetségbe tartoznak; ugyanígy egy növénykultúra a vöröshagyma és a lilahagyma; illetve egy a vöröshere, a bíborhere és a fehérhere). A Gazdálkodói Kézikönyv melléklete segít a nemzetségek megkülönböztetésében;
- **az őszi és a tavaszi termények** még abban az esetben is külön növénykultúrának számítanak, ha ugyanahhoz a nemzetséghez tartoznak (pl. őszi árpa és tavaszi árpa).
- **a káposztafélék, a burgonyafélék és a tökfélék növénycsaládja** esetében valamennyi faj külön növénykultúrának számít, függetlenül attól, hogy az egyes fajok ugyanahhoz a nemzetséghez tartoznak-e. Az alábbi táblázatban a fejes káposzta és a vörös káposzta nem számít különbséget növénykultúrának, de a fejes káposzta és a kínai kel igen.

Példák a káposztafélék növénycsaládjába tartozó fajokra:

	Faj	Egy fajba tartozó növények
	Brassica oleracea	fejes káposzta, vörös káposzta, kelkáposzta, takarmánykáposzta, karalábé, bimbóskel, karfiol, brokkoli
	Brassica rapa	kínai kel, réparepce, tarlórépa, tiffon
	Brassica napus	káposztarepce
	Sinapis alba	fehér mustár
	Brassica nigra	fekete mustár
	Raphanus sativus	hónapos retek, olajretek
	Camelina sativa	gomborka
	Lepidium sativum	kerti zsázsa
	Armoracia rusticana	torma

Példák a burgonyafélék családjába tartozó fajokra:

	Faj	Egy fajba tartozó növények
	Solanum tuberosum	burgonya
	Nicotiana tabacum	dohány- Burley vagy Virginia
	Solanum lycopersicum	paradicsom
	Solanum melongena	tojásgyümölcs
	Capsicum annuum	paprika, fűszerpaprika

Példák a tökfélék családjába tartozó fajokra:

	Faj	Egy fajba tartozó növények
	Cucurbita pepo	spárgatök, cukkini, patisszon, olajtök
	Cucumis sativus	uborka
	Citrullus lanatus	görögdinnye, tökre oltott dinnye
	Cucumis melo	sárgadinnye

TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓ EGY TENYÉSZIDŐ ALATT TÖBB NÖVÉNYFAJ BETAKARÍTÁSÁNAK ESETÉBEN:

- az olyan területek esetében, ahol a termesztés úgy valósul meg, hogy **két vagy több növénykultúrát külön sorokban termesztnek** és mindegyik növénykultúra a szóban forgó terület legalább 25%-át elfoglalja, akkor az egyes termesztett növénykultúrának elfogadhatók külön növénykultúrának;
- **alávetés:** amikor a fő növénykultúra alá vetünk egy másik növénykultúrát, azt diverzifikáció szempontjából úgy kell tekinteni, hogy az adott területet csak a fő növénykultúra borítja. Alávetés esetén tehát csak ez a tárgyévi főnövény fogadható el külön növénykultúrának;
- **vetőmagkeverék:** a **különböző vetőmagkeverékeket különálló növénykultúráknak** kell tekinteni terménydiverzifikációban, amennyiben azt nem ideiglenes gyeptermesztésre használják. Több vetőmagkeverék használata esetén a vetőmagkeverékeket különböző növénykultúrának kell tekinteni, ha a vetőmagkeverékek összetétele egymástól eltérő. Az MVH ellenőrzés céljából bekérheti a mezőgazdasági termelőtől a terménydiverzifikáció követelmény teljesítésének megállapításához szükséges minősített vetőmag címke/származási bizonylat másolatát.

A tenyészidő meghatározásakor a 2015. május 1-jétől szeptember 30-ig tartó időszakot kell figyelembe venni a különböző növénykultúrák arányának a kiszámításakor. Ez azt jelenti, hogy az egységes kérelemben bejelentett, terménydiverzifikáció szempontjából figyelembe veendő kultúrának ebben az 5 hónapos időszakban, vagy ezen időszak jelentős részében kinn kell lennie a területen ahhoz, hogy a növénykultúra arányok megállapíthatóak és ellenőrizhetőek legyenek a területen. Ez az időszak a hazai szántóföldi növénytermesztési gyakorlatoknak megfelelően került meghatározásra.

A terménydiverzifikáció szempontjából az adott területen az egységes kérelemben bejelentett főnövényt kell figyelembe venni. Az adott területen főnövényként az a növénykultúra kerül figyelembevételre, amely a tenyészidőszakban a leghosszabb ideig foglalja el a területet, és amit a gazdálkodó az adott évi egységes kérelemben főnövényként feltüntet. Másodvetés nem számolható el terménydiverzifikációban külön növénykultúráként, vagyis másodvetés esetében csak a tárgyévi főnövény fogadható el külön növénykultúrának.

PÉLDÁK A TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓRA:

8 ha

1. SZÁNTÓTERÜLET 8 ha, nincs diverzifikációs kötelezettség.

20 ha

2. SZÁNTÓTERÜLET 20 ha:

- legalább két növénykultúrát kell termesztetni
- a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület maximum 75%-át foglalhatja el,
- De ha a legnagyobb területen termesztett növénykultúra ideiglenes gyeper vagy parlagon hagyott terület, akkor a maximum 75%-os küszöbértéket nem kell figyelembe venni, azaz a legnagyobb területen termesztett növénykultúra elfoglalhat annál nagyobb területet is.
 - ▶ ebben az esetben, ha a szántóterületnek több mint 75%-át (15 ha) e kultúrák valamelyike foglalja el, a fennmaradó terület (5 ha) kisebb lesz, mint 30 ha, ezért a gazdaság mentesül a diverzifikáció alól, nem szükséges 2 külön kultúrát vetnie, megteheti, hogy akár a területének teljes egészén ideiglenes gyeper vet, vagy parlagon hagyja azt.

100 ha

3. SZÁNTÓTERÜLET 100 ha:

- a) legalább három különböző növénykultúrát kell termesztetni
 - a legnagyobb területen termesztett növénykultúra maximum a 75%-át foglalhatja el a szántóterületnek
 - a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra maximum a 95%-át foglalhatja el a szántóterületnek.
- b) a legnagyobb területen termesztett növénykultúra több mint 75%-a, vagyis több mint 75 ha ideiglenes gyeper vagy parlagon hagyott terület
 - ebben az esetben a 75 ha feletti részre igaz, hogy az kisebb, mint 30 ha, ezért nem kell alkalmazni a diverzifikációt erre az egész gazdaságra.

800 ha

4. SZÁNTÓTERÜLET 800 ha, a legnagyobb területen termesztett növénykultúra több mint 75%-ban (605 ha) például ideiglenes gyeper:

mivel a fennmaradó terület (195 ha) nagyobb, mint 30 ha, ezért a gazdaság nem mentesül a diverzifikáció alól, azaz összesen 3 növénykultúrát, vagyis a fennmaradó 195 hektáron további két különböző növénykultúrát kell vetnie.

- a fennmaradó 195 hektáron a legnagyobb területen termesztett növénykultúra nem foglalhatja el a terület több mint 75%-át ($195 \text{ ha} \times 75\% = 146,25 \text{ ha}$).
- A fennmaradó területnek is csak akkor foglalhatja el egy kultúra több mint 75%-át, ha az a másik két fenti kategória valamelyike, vagyis ideiglenes gyeper vagy parlagon hagyott terület; ekkor ugyanis a felső határokat nem kell betartani.
- Ha a gazdaságnak két legnagyobb területen termesztett növénykultúrája is olyan kultúra, amelyekre mentességek vonatkoznak a diverzifikáció szempontjából, érdemes megvizsgálni, hogy a két növénykultúra együttesen elfoglalja-e a szántónak, illetve a támogatható mezőgazdasági területnek a 75%-át. Mert amennyiben igen, és a fennmaradó terület kisebb, mint 30 ha, úgy a gazdaság mentesül a diverzifikáció alól. Jelen példában a fennmaradó terület nagyobb, mint 30 ha, ezért a gazdaságnak 3 különféle növénykultúrát kell vetnie, viszont nem kell betartania a felső területhatárokat.

ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK (EFA)

Jogszabályi hivatkozás: 1307/2013/EU 46. cikk, 639/2014/EU 3. fejezet 4. szakasz, FM rendelet a zöldítésről; az igényléssel kapcsolatos rendelkezéseket az egységes kérelem rendelet tartalmazza

Az ökológiai jelentőségű területekre vonatkozó szabályozás a legösszetettebb elem a zöldítés rendszerének. Ezeket a területeket EFA területeknek is hívjuk. Ez a mozaikszó az angol „ecological focus area” szakkifejezés rövidítése.

Az egyes EFA területek többféle módon is hozzájárulhatnak az ökológiai rendszerek állapotának javításához és a környezetvédelmi célkitűzések eléréséhez: elősegítik a talaj- és vízminőség javulását, az éghajlatváltozás hatásainak mérséklését, valamint hozzájárulnak a biodiverzitás megőrzéséhez. Egyes esetekben az előírt növényvédőszer és talajtermékenység fokozó anyagok korlátozása szintén a környezeti elemek védelmét hivatott szolgálni.

Amennyiben a gazdálkodó nem esik bele a 9. oldalon lévő ökológiai jelentőségű terület kijelölésének gyakorlata alól mentesülő üzemtípusok egyik kategóriájába sem, úgy kötelező **szántóterülete legalább 5%-ának megfelelő méretű EFA területet kijelölnie.**

Az EFA területek különböző típusúak lehetnek, a gazdálkodó szabadon válogathatja össze azokat, akár egy parcellán, táblán, vagy gazdaságon belül több típus kombinációjával. Nem szükséges, hogy minden egyes parcellához, vagy táblához tartozzon egy, a területének 5 %-át kitevő EFA terület, elegendő, ha a gazdaság egészét tekintve összesen teljesül a legalább 5%-os érték.

AZ ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK TÍPUSAI:

- parlagon hagyott földterület;
- terasz;
- tájelemek: fás sáv; fasor; táblaszegély; vizes árok; továbbá a HMKÁ-ban védett tájképi elemek: kunhalom; gémeskút, magányosan álló fa, fa- és bokorcsoport, kis kiterjedésű tó;
- vízvédelmi sáv;
- agrár-erdészeti hektár;
- erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv;
- rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény;
- erdősített terület;
- ökológiai jelentőségű másodvetés;
- nitrogénmegkötő növényekkel beültetett terület;

A fent felsorolt EFA terület típusok közül vannak olyanok, amelyeket a szántóterületen, a gazdaság egy parcelláján, tábláján kell kialakítani (pl. parlagon hagyott földterület, vagy nitrogénmegkötő növények termesztése), és vannak olyanok, amelyeknek a megállapított szántóterület egyik táblájával, parcellájával kell közvetlenül határosnak lenniük (pl. táblaszegély, erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv).

Az egyes EFA területek típusát, méretét és egy rajz elkészítésével elhelyezkedését is az egységes kérelem elkészítésekor szükséges megadni. A táblaként bejelentett EFA területek esetében (pl. nitrogénmegkötő növényvel bevetett terület) nem kell ismételtlen berajzolni a területet, de nyilatkozni kell arról, hogy a táblát az ökológiai jelentőségű terület számításakor figyelembe kell venni.

RENDELKEZÉSRE ÁLLÁS SZABÁLYAI

Míg a szántóterületen elhelyezkedő EFA elemek esetében a jogszerű földhasználat jellemzően bizonyítást nyer, hogy a föld használójának joga van az EFA elemet elszámolni, addig egyes tájelemeket, amelyek jellemzően a szántóval határosak, akkor is elszámolhatja a gazdálkodó, ha azok csupán az ő „rendelkezésére állnak”. Ez azt jelenti, hogy bizonyos esetekben akkor is ki lehet jelölni az egyes EFA területeket, ha azok nincsenek a gazdálkodó tulajdonában, illetve nincs rá érvényes földhasználat.

A következő tájelemek esetében kell alkalmazni a rendelkezésre állás szabályát: **fás sávok, fasorok, táblaszegélyek, vizes árkok**. Olyan tájelemek, elemek, amelyek megfelelnek az EFA elemeknél leírt egyes paramétereknek, de nem a gazdálkodó tulajdonában, vagy kezelésében állnak, csak abban az esetben jelölhetőek ki ökológiai jelentőségű területként, ha az adott tájelem tulajdonosa/vagy kezelője ezt nem ellenzi. Ebben az esetben azt a tájelemet, amely a gazdálkodók szántóterületével szomszédos, úgy kell tekinteni, hogy ezen gazdálkodók rendelkezésére áll, így azt elszámolhatják EFA területként. A rendelkezésre bocsátás ellentételezéseként **a vagy kezelő/tulajdonos kérésére a tájelem területét bejelentő gazdálkodó köteles a rendelkezésre álló területen elvégezni a parlagfű és más veszélyes gyomok elleni védekezést, továbbá elszállítani a szilárd hulladékot.**

Amennyiben az adott terület tulajdonosa/vagy kezelője nem járul hozzá, hogy a területét más gazdálkodó ökológiai jelentőségű területként ismerje el, akkor erről április 15-ig a megfelelő nyomtatványon nyilatkoznia kell az MVH felé. Az ilyen tiltás alatt álló területekből elkészül az EFA területként nem elszámolható helyrajzi számok listája, egy **tiltólista**. Az MVH az egyes ökológiai jelentőségű területek tiltólistával való összevetését a kérelem bírálata során elvégzi.

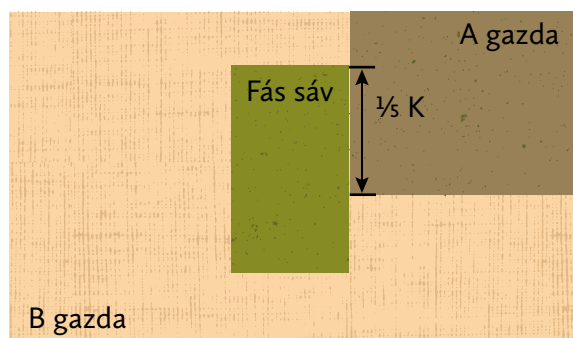
Fontos kiemelni, hogy a tájelemekkel ellentétben, egy tájképi elemet nem lehet rendelkezésre állónak tekinteni, ha az egy másik mezőgazdasági termelő, az egységes területalapú támogatás keretében megállapított mezőgazdasági területére esik. A HMKÁ-ban védett tájképi elemek ugyanis SAPS támogatható területek, amelyek esetében a jogszerű földhasználat igazolása szükséges. Ebből következik, hogy tájképi elemet csak akkor tud a gazdálkodó ökológiai jelentőségű területként bejelenteni, ha az a saját táblája területén található. Továbbá csak azt a részét jelentheti be EFA-ként, amely a saját szántóterületére esik. A szántóterületén kívül eső tájképi elem részt, vagy a szomszédos gazdálkodó táblájába átlógó részt akkor sem igényelheti fókuszterületként a gazdálkodó, ha arra más nem kért támogatást, vagy ha egyébként a szomszédos gazdálkodó hozzájárulna. HMKÁ tájképi elemek esetében tehát nem beszélhetünk rendelkezésre állásról.

KETTŐS VAGY TÖBBES IGÉNYLÉSEK

Amennyiben két gazdálkodó ugyanazt a rendelkezésre álló területet jelenti be az egységes kérelemben EFA területként, úgy az MVH először összeveti a szóban forgó területet a rendelkezésre álló területek tiltólistájával. Ha nem talál a bejelentésre vonatkozó tiltást, akkor másodsorban a földhasználati nyilvántartás földhasználati adatait, majd az ingatlan-nyilvántartás tulajdoni adatait vizsgálja a földterület

A fentiek alapján tehát, amennyiben a gazdálkodó nem jogszerű földhasználója az EFA területként elszámolni kívánt tájelemnek, akkor is lehetősége van bejelenteni az EFA területet az egységes kérelemben, azonban az MVH jogosult ellenőrizni, hogy az adott elem rendelkezésére áll-e a gazdálkodónak. Míg a HMKÁ tájképi elemek esetében csak az adott gazdálkodó támogatható szántóterületére eső részt lehet EFA-ként bejelenteni, és ez esetben a jogszerű földhasználat meglétét ellenőrzi az MVH.

rendelkezésére állásának eldöntésére. Amennyiben e szempontok átvizsgálását követően is fennáll mindkét aktív mezőgazdasági termelő jogos igénye ugyanazon terület EFA területként történő elszámolására, úgy az MVH a szóban forgó területet annak kerületi arányosításával osztja fel a felek között. (Lásd GYIK 24.)

A KERÜLETI ARÁNYOSÍTÁS SZABÁLYA

A **kerületi arányosítás** azt jelenti, hogy az egyes gazdálkodók olyan arányban részesülnek az adott EFA területéből, amilyen arányban a táblájuk, parcellájuk érintkezik az EFA terület határvonalával az EFA terület teljes kerületéhez képest. Az alábbi szemléltető ábrán tehát **A)** gazda csupán a szántójával közvetlenül határos fás sávnak a $\sim 1/5$ -ét tudja bejelenteni ökológiai jelentőségű területként, mivel **B)** gazda szántója érintkezik a fás sáv kerületének $\sim 4/5$ -ével.

Összefoglalva, a következő módon történik az EFA terület felosztásának menete, amennyiben több gazda tart igényt ugyanarra az EFA területre:

1. tiltólista vizsgálata – ha ez nem dönti el a kérdést, akkor,
2. földhasználat ellenőrzése – ha ez sem dönti el a kérdést, akkor,
3. tulajdoni lap ellenőrzése – ha ez nem dönti el a kérdést, végül
4. kerületi arányosítás módszerével osztják fel az igénylők között az EFA területét

EFA TERÜLETEK BEJELENTÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

Az EFA elemeket az egységes kérelem beadáskor kell bejelentenie a gazdálkodónak. A bejelentéssel a gazdálkodó elismeri, hogy az adott EFA elem maradéktalanul megfelel a szükséges előírásoknak, amit később az MVH ellenőriz.

Az egyes EFA elemek bejelentésével kapcsolatos tudnivalókat az alábbi táblázatban foglaltuk össze, melyben az egyes oszlopok értelmezése a következő:

HMKÁ: az oszlop a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot szerinti védettséget mutatja. A HMKÁ-ban védett elemek a MePAR-ban le vannak határolva, és érvényesek rájuk a HMKÁ-ban meghatározott gazdálkodási szabályok. A HMKÁ tájelemek a MePAR-ban szintén le vannak (vagy 2015-től kezdve a MePAR-ban le lesznek) határolva, területük támogatható területnek minősül, megőrzésük kötelező a gazdálkodók számára. Tekintve, hogy a HMKÁ tájképi elemek területe SAPS támogatható terület, rájuk a rendelkezésre állás helyett a jogszerű földhasználat szabályai érvényesek.

Elhelyezkedés: azt mutatja, hogy az egyes EFA területeknek hol kell elhelyezkedniük a szántóterülethez képest. A rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény és az erdősített terület önmagában EFA területnek számít, így ezeknek nem kell sem szántón, sem mellett elhelyezkedniük. Más elemek csak akkor elszámolhatóak, ha szántóterületre esnek; a többi EFA terület eshet szántóra, illetve adott esetben annak közvetlen szomszédságába is.

Rajzolás módja: azt mutatja, hogyan kell megjelölni adott EFA területet az egységes kérelem térképi felületén. Egyes típusokat a szokásos módon, táblaként kell körülhatárolni. Az ökológiai jelentőségű másodvetés területét – a korábban alkalmazottaknak megfelelően – a szántóterületként megjelölt táblán vagy táblán belül kell berajzolni. A további EFA típusokat ponttal, vonallal, vagy poligonnal (sokszög-gel) kell feltüntetni a térképi felületen.

Az EFA terület kiterjedésének típusa: Tájképi elemek és a vízvédelmi sávok esetén az EFA terület szomszédos is lehet a szántóval. A lineáris típusú (jellemzően hosszúka alakú) elemeknek a hosszabbik oldalukkal kell érintkezniük a szántóterülettel (az EFA elemnek csak azon része elszámolható, amelyik a hosszabbik élénél érintkezik szántóval). A nem lineáris elemeknek elég bármelyik pontjukon érintkezniük a szántóval, hogy teljes egészükben elszámolhatóak legyenek.

Átváltási tényező: A pontszerűen lehatárolt EFA területeket, illetve a vonalasan lehatárolt elemek méterét váltja át négyzetméterre. Vagyis egy átalány kiterjedést ad a pontszerű alakzat minden darabjának és a vonalas alakzat minden méterének. Az átváltási tényezőre azért van szükség, hogy végül összesíteni lehessen m^2 értékkel minden egyes EFA elemet, így állapítható csak meg, hogy teljesül-e az 5%-os követelmény.

ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZAT AZ ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK KIJELÖLÉSÉHEZ

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret (szélesség, vagy kiterjedés)	Maximum méret (szélesség, vagy kiterjedés)
Parlagon hagyott terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	0,25 ha	-
Terasz	HMKÁ védett	szántón	vonal	lineáris	2 m	1	-	-
Tájelemek:								
Fás sáv	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	2	1 m	10 m
Magányosan álló fa	HMKÁ tájelem	szántón	pont	nem lineáris	20 m ²	1,5	-	-
Fasor	nem	szomszédos	vonal	lineáris	5 m	2	4 m	-
Fa-, és bokorcsoport	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha
Táblaszegély	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	20 m
Kis kiterjedésű tó	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha
Vizes árok	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	2	2 m	6 m
Kunhalom	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1	-	-
Gémeskút	HMKÁ tájelem	szántón	pont	nem lineáris	25 m ²	1	-	-
Vízvédelmi sáv:								
folyóvíz	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	5 m
tó	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	20 m
Agrár-erdészeti hektár	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	0,25 ha	-
Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv:								
termeléssel	nem	szántón	poligon	lineáris	-	0,3	1 m	10 m
termelés nélkül	nem	szántón	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	10 m
Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény	nem	szántón, vagy szántón kívül	tábla	nem lineáris	-	0,3	0,25 ha	-
Erdősített terület	nem	szántón, vagy szántón kívül	tábla	nem lineáris	-	1	0,25 ha	-
Ökológiai jelentőségű másodvetés	nem	szántón	táblán, vagy táblán belül	nem lineáris	-	0,3	0,25 ha	-
Nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	0,7	0,25 ha	-

Súlyozási tényező: Az elem területét ezzel a tényezővel megszorozva kapjuk a vég-ső, gazdálkodó számára rendelkezésre álló ökológiai jelentőségű területet, m²-ben kifejezve.

Minimum, maximum méret: az elem kiterjedésére vagy a szélességére vonatkozik. A mérethatároknak nem megfelelő elemek nem minősülnek EFA területnek, vagyis az ennél kisebb/nagyobb kiterjedésű elemeket nem lehet EFA-ként bejelenteni. Ha egy tájelem szélessége változó, akkor a túlságosan széles/keskeny részeket ki kell venni az EFA lehatárolásból (pl. ha egy fás sáv egy szakaszon kiszélesedik több mint 10 méterre, akkor azt a szakaszt ki kell venni az EFA lehatárolásból).

AZ EFA ELEMÉK BEJELENTÉSEKOR BETARTANDÓ SZABÁLYOK:

- Az egyes EFA területek típusát, méretét és egy rajz elkészítésével elhelyezkedését is az egységes kérelem elkészítésekor szükséges megadni.
- Azokat az EFA területeket, melyeket tábla szinten kell bejelenteni, nem szükséges a táblarajz megadását követően EFA területként ismételtlen be-rajzolni, hanem csupán jelezni szükséges az egységes kérelem beadófelületen, hogy a hasznosítási kódok illetve alkalmazott fajok megadásának függvényében figyelembe szeretné venni az Ön számára szükséges EFA terület kiszámításához.
- A lineáris típusú EFA elemek csak akkor tekinthetőek elfogadhatónak EFA területként, ha legalább 10 méteres hosszúságban megjelölésre kerülnek az egységes kérelemben.
- Adott tájelemben (pl.: fás sáv, vízvédelmi sáv) belül, ha 2 méternél szélesebb szakaszon nem az adott tájelemre jellemző felszínborítás van jelen, akkor az érintett rész nem tekinthető az adott tájelem részének. Vagyis ha több mint 2 méteres szakadás mutatkozik a tájelemben, akkor azt két külön részletben szükséges lehatárolni. Figyelem! Ez alól kivételt képez a fásor, amely esetében a lombkoronák között maximum 5 méteres távolság megengedett.
- A gazdálkodó ugyanazt a területet vagy tájelembet egy igénylési évben csak egyszer jelentheti be az EFA területre vonatkozó követelmény teljesítése céljából.
- Az egyes EFA terület elemeknek önállóan kell teljesíteni a méretkorlátokat, egy másik elem részeként nem számolható el EFA területként. Vagyis nem elszámolható az az EFA elem, amely csak úgy érné el a szükséges minimális méretet, hogy egy másik EFA elemet is beleszámolnak a méretébe. Szintén nem lehetséges egy EFA területet úgy kijelölni, hogy egy nagyobb kiterjedésű, folytonos terület része és a lehatárolásnak nincsenek fizikai határai.
- Amennyiben a gazdálkodó egy tájelembet (fás sáv, táblaszegély, fásor és vizes árok) nem a megfelelő EFA típus szerint jelentett le az egységes kérelemben (de az elhelyezkedését megfelelően jelezte), úgy az MVH a tájelembet a megfelelő típus és a rá vonatkozó átváltási/súlyozási tényező szerint számolja el, azonban az MVH által így megállapított EFA terület súlyozott értéke nem lehet nagyobb a gazdálkodó által eredetileg bejelentett súlyozott terület értékénél. Vagyis amennyiben az MVH által megállapított EFA elem súlyozása nagyobb lenne, mint a gazdálkodó által bejelentett EFA elemé, az MVH által javított elem akkor is a gazdálkodó által bejelentett elem súlyozásával kerül átváltásra.
- Abban az esetben, ha egy gazdálkodónak van olyan táblája, melyen ökológiai gazdálkodást végez, az azokon történő nitrogénkötő növények termesztése, illetve ökológiai jelentőségű másodvetés a konvencionális táblák EFA területébe nem számíthatóak be.

MIT KELL TENNIE A GAZDÁLKODÓNAK, AKINEK EFA TERÜLETET KELL KIJELÖLNI?

1. Mérlegelni szükséges, hogy melyik EFA terület típusok a legmegfelelőbbek számára.
2. Amennyiben a bejelenteni kívánt EFA terület nem a saját tulajdonában van, vagy nem a gazdálkodó bérli, meg kell győződni arról, hogy számára az EFA terület rendelkezésre áll. (rendelkezésre állás szabályai 19. oldalon található)
3. Ki kell számolnia, hogy a szántóterületének 5%-a hány hektárnak felel meg, majd ennek a területnagyságnak megfelelő EFA területet kell kijelölnie. Itt felhívjuk a figyelmet arra, hogy **semmi esetre sem csak a legalább 5%-os EFA terület nagyságot érdemes kijelölni, hiszen nagyobb EFA terület bejelentése esetén biztosabb a kötelezettség teljesítése** abban az esetben is, ha valamilyen oknál fogva egy bejelentett elem mégsem lenne elfogadható, vagy ha az MVH a bejelentettnél nagyobb területet állapít meg a gazdálkodónak.

Egy konkrét példán végigvezetve, a gazdálkodó a következő módon teljesítheti az EFA területekre vonatkozó kötelezettségét.

	Területnagyság (ha)
Összes mezőgazdasági terület	100
Ebből ökológiai gazdálkodással érintett	15
Ebből állandó gyepterület	20
Ebből állandó kultúra - ültetvény	5
Ebből EFA és diverzifikáció szempontjából érintett szántóterület	60

- Az első három területtípus nem része a zöldítési kötelezettségnek, ezért levonásra kerülnek az összterületből.
- A diverzifikáció teljesítéséhez legalább három különböző növényt kel termeszteni a táblákon.

Ökológiai célterület kijelölése (5 %) $60 \times 0,05 = 3$

Tehát a gazdálkodónak összesen 3 hektár EFA terület kijelölésére kötelezett, azonban célszerű nagyobb területnagyságot kijelölni, hogy a kérelem elbírálását követően is biztosan teljesüljön a támogatás megítélésének feltétele.

A példa esetében 7% EFA terület kijelölésére törekszünk, ami 4,2 hektár

A kötelezettség teljesítésekor a számítás alapját képező területnagyság megállapításánál nem kell figyelembe venni az ökológiai gazdálkodással érintett területeket, az állandó gyepterületeket valamint az állandó kultúrákat, így azok a mezőgazdasági üzem teljes területéből levonásra kerülnek. A számítás alapját képező területnagyság ebben az esetben 60 hektár. Az előírásoknak megfelelően a 60 hektár szántóterületnek legalább 5%-án szükséges EFA területet kijelölni, ami ebben az esetben 3 hektár.

Célszerű azonban nagyobb területnagyságot kijelölni, hogy a kérelem elbírálását követően is biztosan teljesüljön a támogatás megítéléséhez szükséges minimális feltétel. A példában ezért a szükséges 5% helyett 7% EFA terület kijelölésére törekszik a gazdálkodó, ami 4,2 hektárt jelent.

Az egyes tájelemek méreteiből adódóan a bemutatott számítás m²-ben történik.

A gazdálkodó tehát először összeszámolja a már meglévő tájelemeit és egyéb elfogadható területeit és a fennmaradó hiányzó hektárszámot parlagon hagyott és nitrogénmegkötő növényvel bevetett terület létesítésével teljesíti.

Ökológiai jelentőségű terület	EFA elem hossza (m) vagy darabszáma	EFA elem szélessége (m) / átváltási tényező	Terület-nagyság (m ²)	Súlyozási tényező	Számított terület (m ²)
Tábla típusú ökológiai célterület					
Parlagon hagyott terület			15,000	1.0	15,000
Nitrogénmegkötő növényvel beültetett terület (pl.lucerna)			20,000	0.7	14,000
Sávszerű célterület					
Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv (termelés folytatása mellett)	120	10	1,200	0.3	360
Tájelemek					
Magányosan álló fa	1	20	20	1.5	30
Fasor	100	2	200	2.0	400
Fa- és bokorcsoport	poligonos lehatárolás		200	1.5	300
Táblaszegély 1.	80	15	1,200	1.5	1,800
Táblaszegély 2.	60	10	600	1.5	900
Táblaszegély 3.	70	7	490	1.5	735
Táblaszegély 4.	120	9	1,080	1.5	1,620
Táblaszegély 5.	97	10	970	1.5	1,455
Táblaszegély 6.	110	12	1,320	1.5	1,980
Táblaszegély 7.	30	17	510	1.5	765
Táblaszegély 8.	50	11	550	1.5	825
Fás sáv 1.	70	8	560	2.0	1,120
Fás sáv 2.	40	8	320	2.0	640
Fás sáv 3.	30	7	210	2.0	420
Összesen					42,350

Amennyiben a gazdálkodó vállalja, hogy a példában bemutatott 1,5 hektár helyett 2 hektár területet parlagon hagy, azzal 0,5 hektár többlet EFA területre tesz szert, így kevesebb tájkelem EFA területként való megadásával is teljesíthetőek az előírt feltételek.

RÉSZLETSZABÁLYOK ISMERTETÉSE

TÁJELEM DOMINANCIA SZABÁLYA

A hazánkban EFA területként számba vehető tájelemek vizsgálatakor kiderült, hogy sűrűn előfordulnak olyan esetek, amikor egy tájelemen belül jelen van egy másik tájelem és azok ökológiai jelentősége nem választható el egymástól. Nézzük meg például a következő esetet: a gazdálkodó szántója olyan árokkal határos, amelynek a másik oldalán aszfaltút található, és amelyben néhol előfordulnak rövid, alapvetően fás sávok. Ekkor életbe lép a tájelem dominancia szabálya, ami azt jelenti, hogy ezt az esetet vizsgálva, nagyobb kiterjedésének köszönhetően az árok számít domináns tájelemnek, vagyis az számolható el EFA területként a megfelelő súlyozással.

Egy EFA elemen belül egy másik elem, legyen az bármilyen típusú vagy lehatárolású, nem fogadható el. Például táblaszegélyen, vagy vizes árkon belül nem fogadható el önálló EFA területként egy magányosan álló fa.

SZOMSZÉDOSSÁG ESETEI

Amint már a korábbiakban említettük, az egyes tájelemeknek és a vízvédelmi sávoknak nem kell a gazdálkodó egységes kérelmében bejelentett szántóján elhelyezkedni, hanem azzal közvetlenül szomszédos is lehet. (Lásd még GYIK 26.) Az EFA területek bejelölése során ezért ügyelni kell arra, hogy a tábla a valóságban is érintkezzen a választott EFA területtel.

1. példa: Ha bármilyen más elem, például egy kerítés, földút vagy táblaszegély beékelődik a szántó és az EFA terület közé, akkor az már nem tekinthető szomszédosnak, ahogyan az a példában is látszik. (Lásd még GYIK 22.)

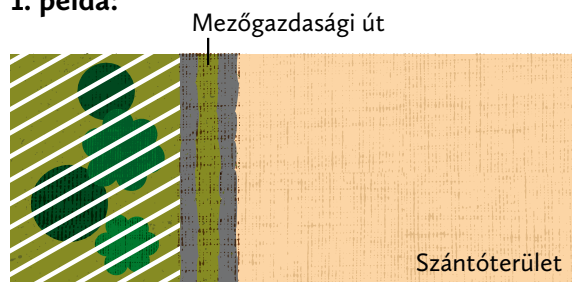
2. példa: Amennyiben a szántóterület közvetlenül szomszédos egy EFA területtel és amellett közvetlenül található egy másik elszámolható EFA típus, akkor kizárólag a szomszédos elem számolható el. Így a példa esetében a szántó a vizes árokkal közvetlenül határos, a táblaszegély viszont már nem számolható el a berajzolt szántóterület vonatkozásában EFA területként, mert nem közvetlenül határos azzal. Felhívjuk a figyelmet azonban arra, hogy a kis jelentőségű (2 méternél keskenyebb) elemek esetében a dominancia elvét kell alkalmazni, tehát nem szükséges különválasztani az egyes elemeket.

3. példa: Kiemelten fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az EFA területnek csupán akkora szakasza számolható el, amilyen hosszan érintkezik a táblával, tehát ha hosszabb az adott elem (túllóg a tábla szélein), akkor csak az azzal érintkező része fogadható el.

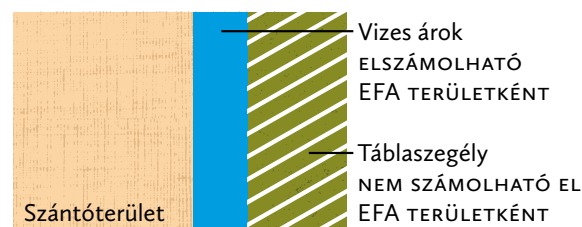
4. példa: A szomszédosságnak a lineáris típusú EFA területek (táblaszegély, fás sáv, fasor, vízvédelmi sávok) esetben úgy kell teljesülnie, hogy a kérelmezett tábla az EFA terület hosszabbik oldalával érintkezzen. Felhívjuk a figyelmet továbbá arra is, hogy a lineáris típusú EFA elemek csak akkor tekinthetők elfogadhatónak EFA területként, ha legalább 10 méteres hosszúságban megjelölésre kerülnek az egységes kérelemben.

5. példa: Amennyiben a szántóterület közvetlenül határos egy HMKÁ rendeletben védett EFA területtel (pl. fa-, és bokorcsoport), amellyel közvetlenül határos egy másik elszámolható EFA terület (pl. táblaszegély), úgy mindkét EFA terület típus teljes nagyságában elszámolható ökológiai jelentőségű területként. Ennek magyarázata, hogy a HMKÁ-ban védett tájképi elem támogatható területnek minősül, vagyis a szántó része, így a vele közvetlenül szomszédos EFA terület is elszámolható ökológiai jelentőségű területnek. Fontos azonban megjegyezni, hogy erre a HMKÁ védett területre vonatkozóan is szükséges a jogszerű földhasználat igazolása.

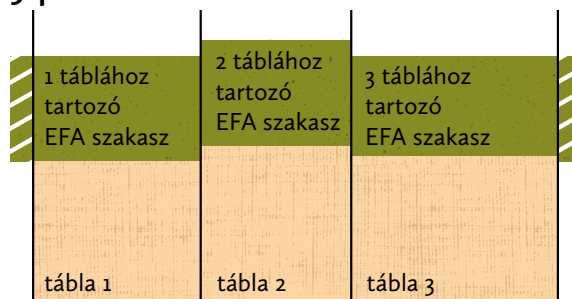
1. példa:

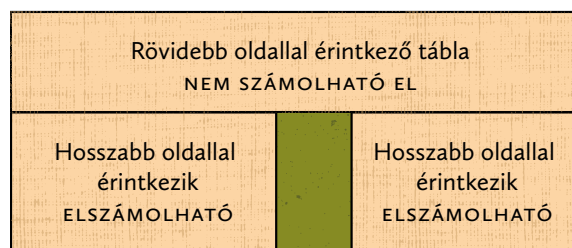
2. példa:

3. példa:

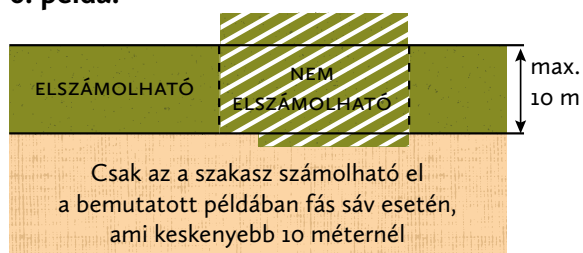
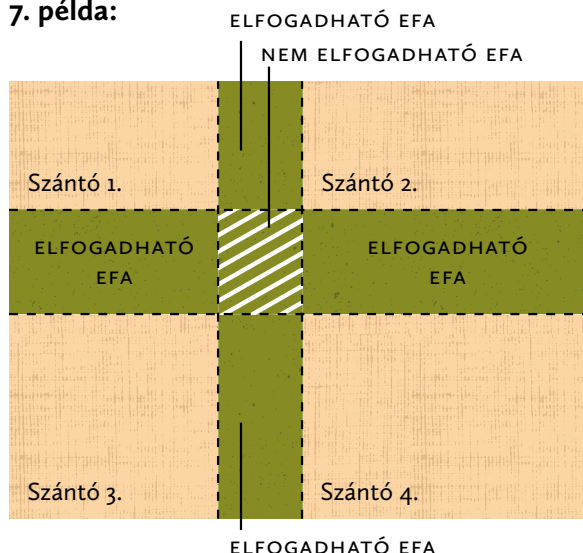
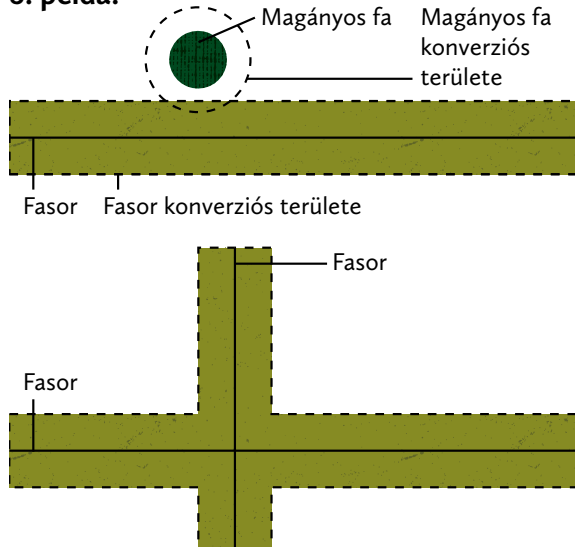
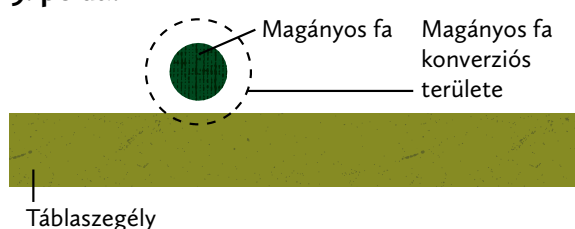
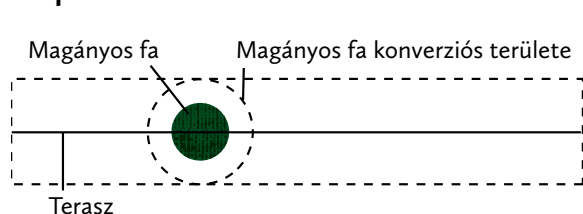

4. példa:

5. példa:

6. példa:**7. példa:****8. példa:****9. példa:****10. példa:****AZ EFA TERÜLETEK ELSZÁMOLHATÓSÁGÁNAK KÜLÖNLEGES ESETEI**

6. példa: Az EFA területek berajzolásakor ügyelni kell arra, hogy az egyes típusok meghatározott szélességi paraméterekkel fogadhatóak el: ami keskenyebb 10 méternél. Amennyiben egy elem szélesebb a megengedettnél, úgy a szélesebb szakasz teljes területét nem lehet EFA területként figyelembe venni. Így előfordul, hogy az EFA elemet több különálló részben kell berajzolni, ekkor azonban figyelni kell arra, hogy az így keletkezett részek egyenként megfeleljenek az előírt minimális hosszúságoknak.

7. példa: Két átváltási tényezővel nem érintett EFA terület (pl. táblaszegély, fás sáv) közös része, szomszédosság hiányában nem számolható el egyik tájelem területéhez sem.

8. példa: Amennyiben két tájelem átváltási tényezővel kerül elszámolásra (ez olyan esetekben fordul elő, amikor az elem vonalasan vagy pontszerűen kerül lehatárolásra vagy berajzolásra) és azok konverziós együttható használatával kiterjesztett területei csupán részleges átfedésben vannak egymással, úgy minkét átváltással számított terület teljes nagyságában elszámolható EFA területként. A példában tehát a fasornak azt a részét, amelybe a magányosan álló fa benyúlik, vagy ahol a másik fasor keresztezi, nem szükséges kivenni az EFA berajzolásakor, hanem mindkét elem teljes méretében elszámolható EFA-ként.

9. példa: Amennyiben a fizikai területével lehatárolt tájelem (pl. táblaszegély) közelében átváltási tényezővel számolt EFA terület található (pl. magányosan álló fa), akkor annak konverziós tényezővel átváltott virtuális kiterjedése és a tájelem közös része is elszámolható EFA területként. A példában tehát a táblaszegélynek azt a részét, amelybe a magányosan álló fa belóg, nem szükséges kivenni az EFA berajzolásakor, a táblaszegély teljes nagyságában elfogadható EFA-ként.

10. példa: Ha két átváltási tényezővel érintett EFA terület egybeesik, akkor a fenti esetekben leírt kereszteződés illetve átfedés nem megengedett. Vagyis az ábrán szemléltetett esetben a gazdálkodónak választania kell, hogy a teraszt, vagy a magányosan álló fát szeretné bejelenteni ökológiai jelentőségű területként, mert mindkettő elszámolása nem lehetséges.

VIS MAIOR BEJELENTÉSE AZ EFA TERÜLETEKRE

Vis maiorra való hivatkozás az EFA területek esetében csak akkor fogadható el, ha az EFA terület a természeti csapás, illetve a mezőgazdasági termelőtől független mesterséges beavatkozás következtében károsul, vagy megsemmisül.

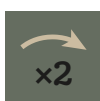
Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben az EFA terület nem a gazdálkodó tulajdonában, vagy használatában van, hanem csak a rendelkezésére áll, úgy nem fogadható el vis maior bejelentés az EFA terület károsodására illetve megsemmisülésére vonatkozóan.

MIRE VONATKOZIK AZ ELLENŐRZÉS?

A helyszíni ellenőrzés keretében az MVH azt vizsgálja, hogy a gazdálkodó számára rendelkezésre álló és leigényelt EFA területek méretükben, és egyéb paramétereikben (pl. szomszédosság) a valóságban is megfelelnek-e az EFA előírásainak és a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben (MePAR) lehatároltaknak.

AZ EGYES ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETTÍPUSOK RÉSZLETES KIFEJTÉSE

IKONMAGYARÁZAT

átváltási tényező

súlyozási tényező

legeltetés megengedett

mechanikai gyomirtás megengedett

vegyszeres gyomirtás tilos

műtrágya használata tilos

mezőgazdasági termelés tilos

Parlagon hagyott terület

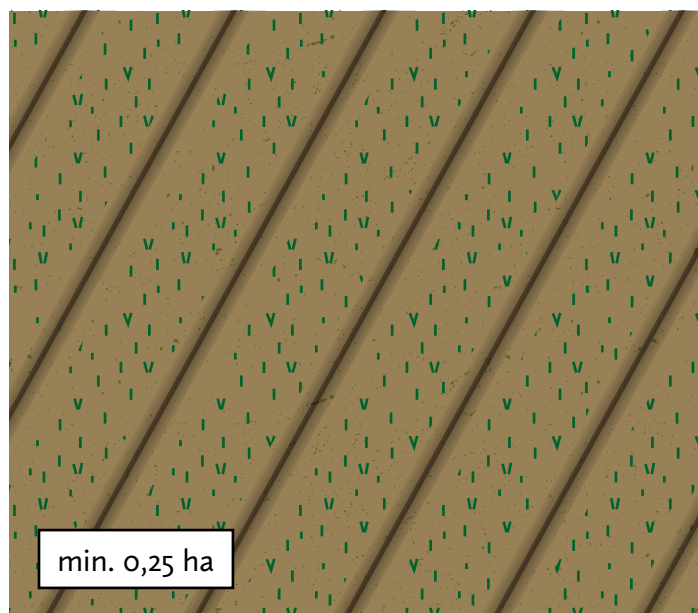
Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Parlagon hagyott terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	0,25 ha	-

EFA területként elszámolható az a legalább 0,25 hektár nagyságú parlagon hagyott terület, amelyen tárgyévben semmilyen növénykultúrát nem vetnek vagy telepítenek, és nem takarítanak be.

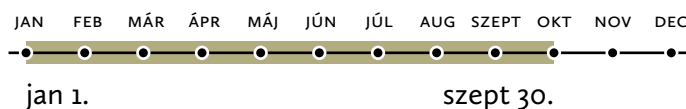
A parlagon hagyott terület legrövidebb pihentetési időtartama január 1-jétől szeptember 30-ig terjedő időszak.

A parlagon hagyott területen a kultúrallapot fenntartása érdekében a kaszálás, a legeltetés, valamint a mechanikai gyomirtás megengedett. Az öt évnél hosszabb ideig - az ökológiai jelentőségű terület céljára - parlagon hagyott terület az öt évet követően is szántónak minősül.

A kérelembeadás során az érintett tábla vonatkozásában a hasznosítási kód megadásával, illetve a tábla ökológiai jelentőségű területként való bejelentésével lehet a táblát EFA területként elszámolni.

A PARLAG MEGŐRZÉSÉNEK MINIMÁLIS IDEJE:

HASZNOS TANÁCSOK:

- a parlagon hagyott terület nem csak ökológiai jelentőségű terület, hanem megfelel a diverzifikációban egy kultúrának is (lásd vonatkozó GYIK)
- ügyeljen arra, hogy a parlagon hagyott területen is kötelező betartani a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot követelményeit, illetve ezen területeket is növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban kell tartani

VONATKOZÓ GYIK: 8, 10, 13, 19

JEGYZETEK

.....

.....

Terasz

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Terasz	HMKÁ védett	szántón	vonal	lineáris	2 m	1	-	-

Olyan legalább 1 méter magas, szántóterületen elhelyezkedő mesterséges tereplépcsők, amelyek a HMKÁ rendeletben védettek és a MePAR-ban lehatárolásra kerültek.

A HMKÁ védettség azt jelenti, hogy az ilyen teraszok megőrzése kötelező.

A teraszok a kérelembeadás során vonalasan kerülnek megjelenítésre, 2 méter szélességgel számolhatóak el EFA területként. Ez azt jelenti, hogy a terasznak minden egyes métere 2 m² EFA-nak felel meg. Az egységes kérelemben EFA területként bejelenteni kívánt, a gazdálkodó szántóterületén elhelyezkedő terasz minimális hossza 10 méter.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Ügyeljen arra, hogy a szántóval szomszédosan elhelyezkedő teraszok nem számolhatóak el EFA területként.
- Felhívjuk a figyelmet, hogy bár ökológiai jelentőségű területként csak a szántóterületen elhelyezkedő teraszok számolhatóak el, de a szőlőültetvényeken kialakított teraszok megőrzése továbbra is kötelező marad a HMKÁ rendelet szerint. Azonban mivel a szőlő állandó kultúrának minősül, ezek a teraszok nem fogadhatóak el EFA-ként.

AZ ÁTVÁLTÁSI TÉNYEZŐ ÉRTELMEZÉSE:

Mivel a teraszokat a MePAR-ban vonalas alakzatként értelmezzük, ezért a szélessége minden esetben állandó értékkel kerül figyelembevételre. Ez a szélesség 2 méter.

Például: egy 30 méter hosszú terasz esetében az EFA területének számítása: 30 méter x 2 méter (átváltási tényező) x 1 (súlyozási tényező) = 60 m²

JEGYZETEK

.....

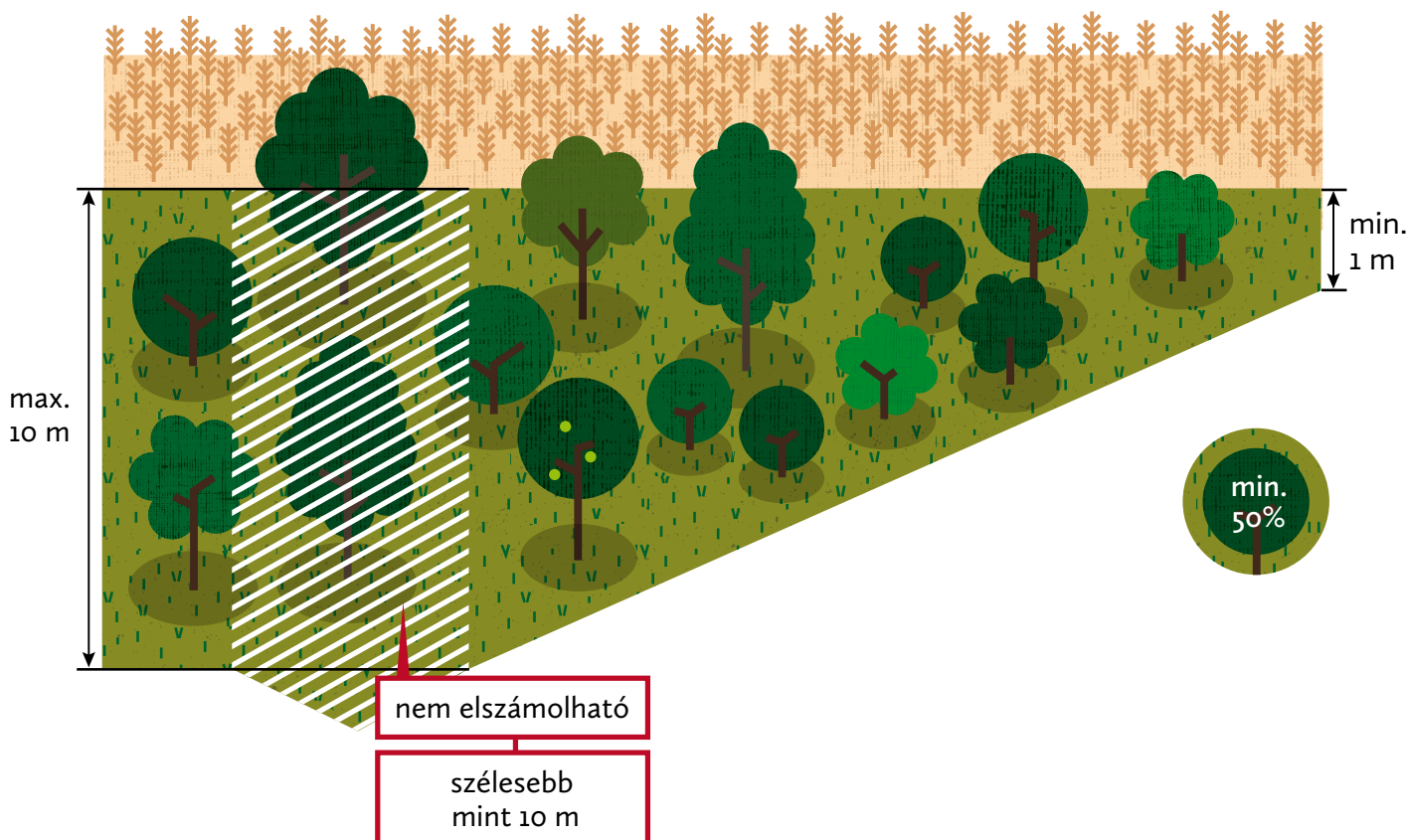
.....

.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Fás sáv	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	2	1 m	10 m

Olyan területek fogadhatóak el, amelyek legalább 50%-ban fás szárú vegetációval borítottak. Ezeknek legfeljebb 10 m széles összefüggő területet kell alkotniuk, és a szántóterülettel közvetlenül határosan kell elhelyezkedniük. Csak akkor igényelhető egy fás sáv EFA területként, ha az igényelt szakasz minimum 10 méter hosszú.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Az igénylésnél figyeljen arra, hogy amennyiben a szántó mellett táblaszegély vagy földút található és ez elválasztja a szántót a fás sávától, akkor a fás sáv már nem igényelhető EFA területként.
- Ügyeljen arra, hogy nem jelenthető be fás sávként az a szakasz, amely a megengedett 10 méteres szélességnél nagyobb (lásd a 6. példa)
- Amennyiben a fás sávon belül 2 méternél hosszabban, az elem teljes szélességében nem található fás vegetáció, úgy azok a szakaszok nem számolhatóak el EFA területként.

VONATKOZÓ GYIK: 15, 20

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

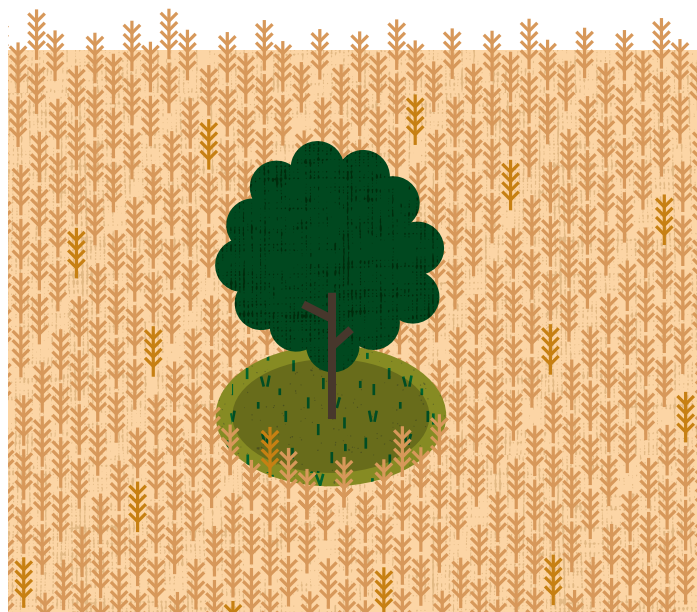
Magányosan álló fa

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Magányosan álló fa	HMKÁ tájélem	szántón	pont	nem lineáris	20 m ²	1,5	-	-

Olyan magányos fák fogadhatóak el EFA-ként, amelyek a HMKÁ rendeletben védettek és a MePAR-ban lehatárolásra kerültek. Ezek szántóterületen elhelyezkedő, legalább 4 méter átmérőjű lombkoronával rendelkező elszigetelten álló fák.

A HMKÁ előírásai szerint a magányos fát kivágni nem lehet.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Amennyiben egy döntően lágú szárú vegetációval borított táblaszegélyen helyezkedik el egy magányosan álló fa, akkor az önállóan nem számolható el EFA területként, mert szerves részét képi a táblaszegélynek. Fás sávon belül és vizes árkon belül sem számolható el magányosan álló fa, az általános szabályoknál megfogalmazottak alapján.

AZ ÁTVÁLTÁSI TÉNYEZŐ ÉRTELMEZÉSE:

Mivel a magányos fákat a MePAR-ban pontszerű alakzatként értelmezzük, ezért a kiterjedése minden esetben állandó értékkel kerül figyelembevételre. Ez a kiterjedés 20 m². Ezért minden magányosan álló fa 30 m² EFA területet jelent, az 1,5 értékű átváltási tényezőre figyelemmel.

VONATKOZÓ GYIK: 12, 14

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Fasor	nem	szomszédos	vonallal	lineáris	5 m	2	4 m	-

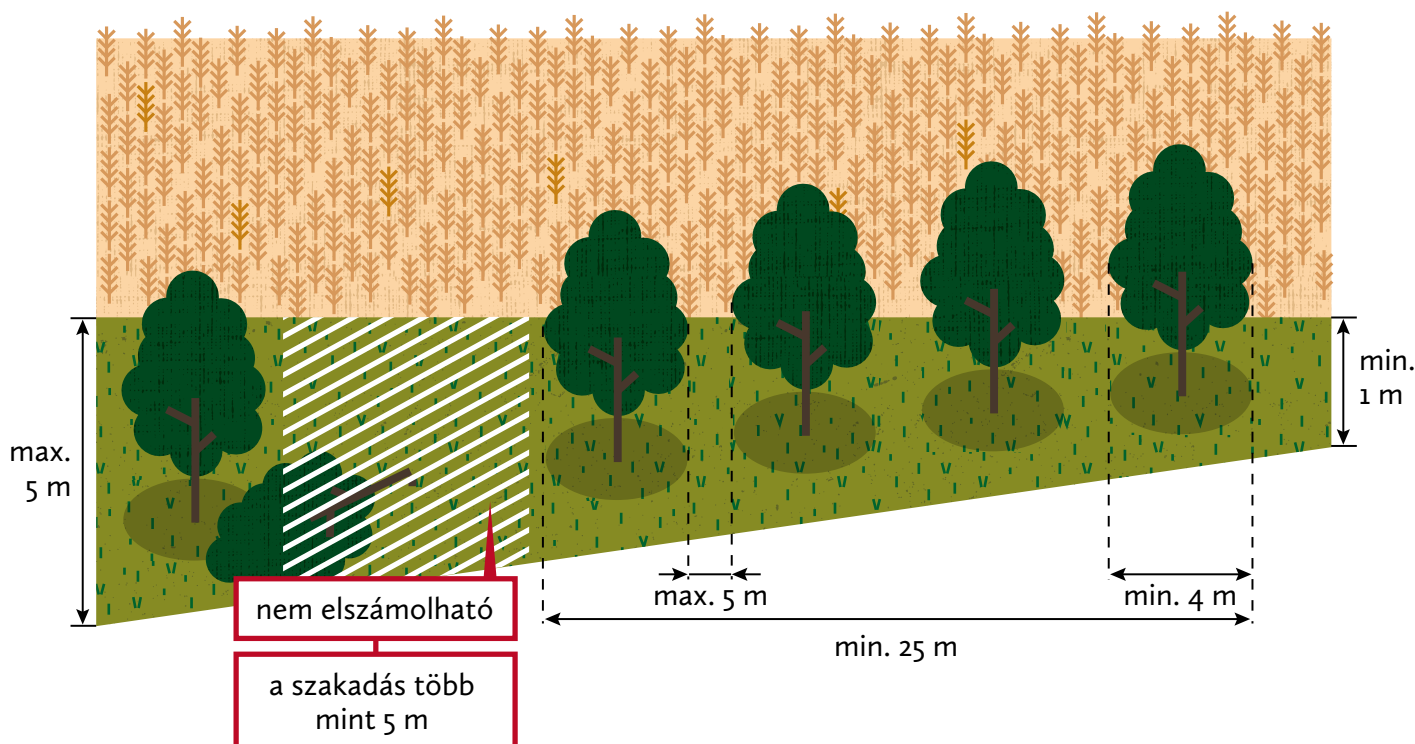
Ökológiai jelentőségű területként olyan fasor fogadható el, amely

- egy sor fából áll,
- a szántóterülettel közvetlenül határos,
- legalább 25 méter hosszú,
- a fák lombkoronája legalább 4 méter átmérőjű és
- a lombkoronák közötti távolság nem több mint 5 méter.

A fasor az átváltási tényezőtől adódóan mindig 5 méter szélességgel kerül elszámolásra.

Fasor csak akkor fogadható el EFA területként, ha a fák törzsei legfeljebb 2,5 méterre helyezkednek el a tábla szélétől.

Amennyiben a fasor alatt található gyepsáv szélesebb 5 méternél, akkor azt táblaszegélyként kell bejelenteni.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Figyeljen arra, hogy a fasorokat vonallal kell berajzolni az egységes kérelemben.
- Fontos tudnia, hogy a fasort a fás sávoktól alapvetően az különbözteti meg, hogy csak egyetlen sor fából állnak, valamint a lombkoronák alatt és az egyes fák között legfeljebb kis mértékben található más fás szárú növény.

AZ ÁTVÁLTÁSI TÉNYEZŐ ÉRTELMEZÉSE:

Mivel a fasort a MePAR-ban vonalas alakzatként értelmezzük, ezért a szélessége minden esetben állandó értékkel kerül figyelembevételre. Ez a szélesség 5 méter.

PÉLDÁUL: egy 50 méter hosszú fasor esetében az EFA területének számítása: 50 méter x 5 méter (átváltási tényező) x 2 (súlyozási tényező) = 500 m²

VONATKOZÓ GYIK: 20

JEGYZETEK

Fa- és bokorcsoport

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Fa-, és bokorcsoport	HMKÁ tájelen	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha

EFA területként olyan fa- és bokorcsoportok fogadhatóak el, amelyek a MePAR-ban lehatárolásra kerültek és a HMKÁ rendeletben védettek.

A MePAR-ban azok a fa-, és bokorcsoportok kerülnek lehatárolásra, amelyek 5000 négyzetméternél kisebbek, jellemzően nem vonalas kiterjedéssel rendelkeznek és legalább 50%-ban fás szárú növényekkel borítottak.

A lehatárolt fa- és bokorcsoportok minden esetben szántón helyezkedhetnek el. A fa- és bokorcsoportok az egységes kérelem beadó felületen megjelenítésre kerülnek, ezzel segítve az EFA területek kijelölését. A fa- és bokorcsoportok nyilvántartása az MVH honlapján elérhető, illetve a www.mepar.hu oldalon.

A HMKÁ előírásai szerint a fa- és bokorcsoport területén bármilyen mezőgazdasági talajmunka végzése tilos. Ez alól kivételt képez a gyeperősítés helyreállítása érdekében történő előkészítő beavatkozás.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Ügyeljen arra, hogy amennyiben a fa- és bokorcsoportoknál a fa egy része kitermelésre kerül, ez csak olyan mértékben lehetséges, hogy a fa- és bokorcsoport megfeleljen a definícióban rögzített feltételeknek.
- A MePAR-ban lehatárolt fa- és bokorcsoportok, nem tévesztendő össze a fás sávokkal, melyek elsősorban lineáris elemek. A fás sávok azon szakaszai, melyek szélesebbek a meghatározott maximális 10 méternél nem fogadhatóak el fa- és bokorcsoportként.
- Felhívjuk a figyelmet, hogy a HMKÁ-ban védett fa- és bokorcsoportok támogatható terület kategóriába tartoznak, és be kell tartani a területükön a további HMKÁ előírásokat.

VONATKOZÓ GYIK: 12, 20

JEGYZETEK

.....

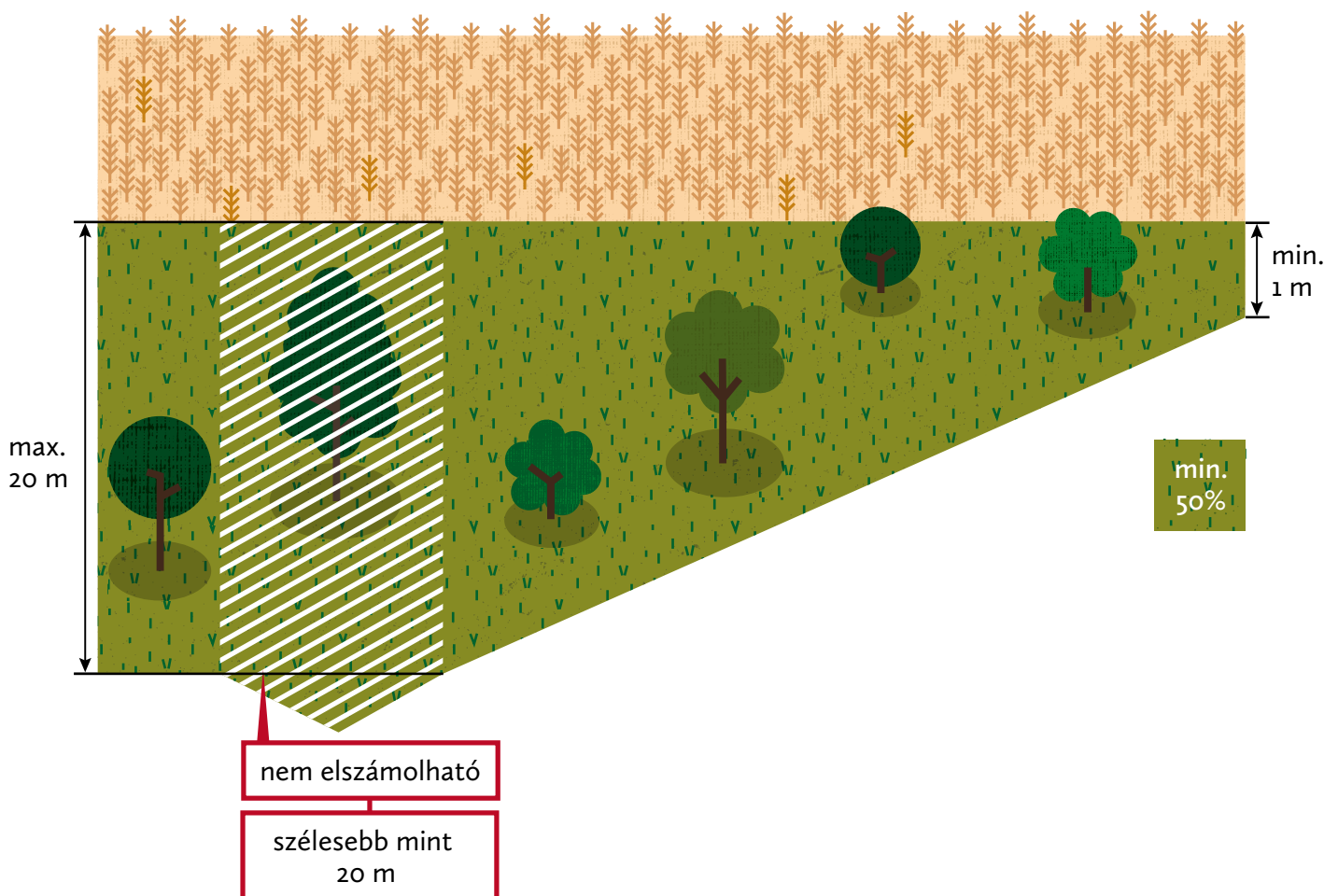
.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Táblaszegély	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	20 m

EFA-ként olyan táblaszegély fogadható el, amely szántóterülettel határos, legalább 1 méter és legfeljebb 20 méter széles, jellemzően vonalas kiterjedésű és minimum 50%-ban lágyszárú növényzettel borított.

Az EFA területként bejelentett táblaszegélyeken mezőgazdasági termelés nem végezhető, a mezőgazdasági kultúrallapot fenntartása érdekében végzett legeltetés, kaszálás illetve mechanikai gyomirtás azonban megengedett.

HASZNOS TANÁCSOK:

- A táblaszegélyek esetében fontos megjegyezni, hogy ugyanúgy, mint a fás sávok esetében a dominancia elvét alkalmazva a táblaszegély magában foglalhat 2 méternél keskenyebb árkokat vagy elszórtan fás szárú növényzetet is, viszont dominánsan a lágyszárú vegetációnak kell uralkodnia a területen.
- A táblaszegélynek is közvetlenül érintkeznie kell a szántóterülettel, attól más elem nem választhatja el. Például ha egy 2 méternél szélesebb vizes árok közvetlenül szomszédos a szántó és az árok túloldalán található a táblaszegély, akkor csak az árok fogadható el EFA területként. (ahogyan az a 2. példában feltüntetésre került)
- A 20 méternél szélesebb táblaszegély részek nem fogadhatóak el EFA területként.

VONATKOZÓ GYIK: 24

JEGYZETEK

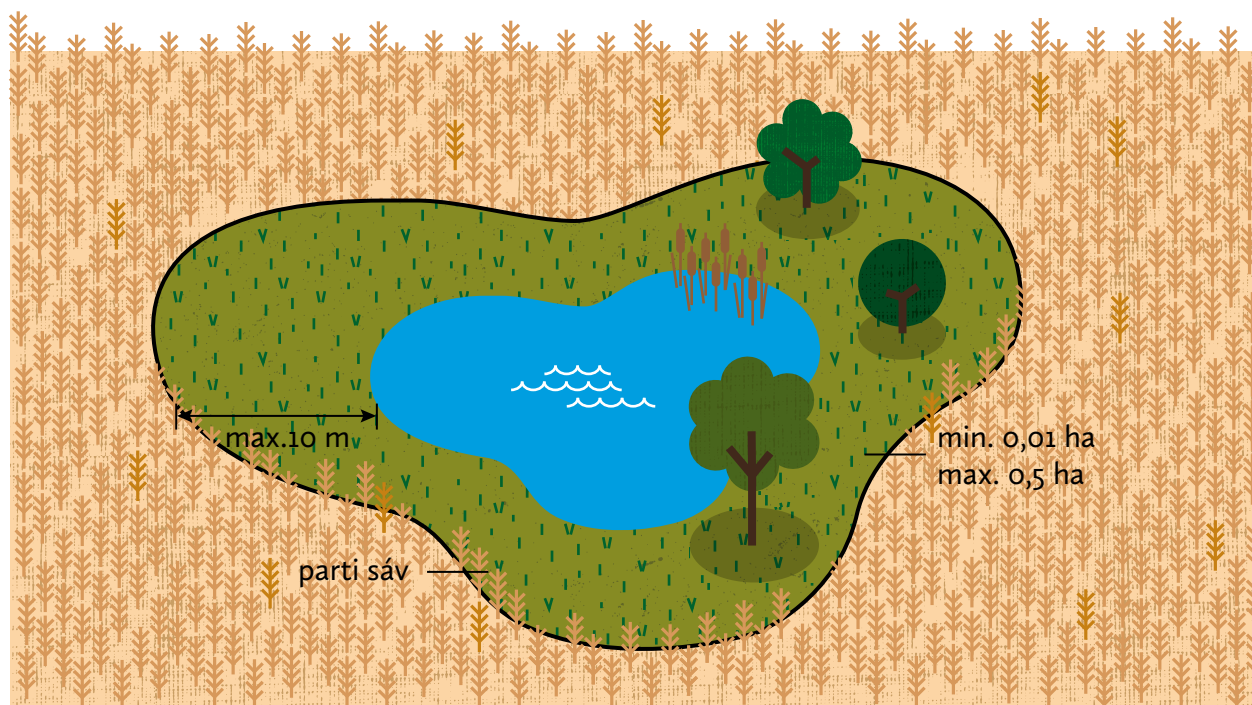
Kis kiterjedésű tó

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Kis kiterjedésű tó	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha

Legalább 0,01 ha és legfeljebb 0,5 ha területű, HMKÁ-ban védett, MePAR-ban lehatárolt, szántóval körülvett, nyílt vízfelületű vagy időszakosan jelenlévő, vízenyős, mocsaras, legfeljebb 10 m széles part menti vegetációval szegélyezett tavak ismerhetők el EFA-ként. Az EFA területként elszámolható tavak a beadó felületen megjelenítésre kerülnek, ezzel segítve az EFA területek kijelölését. A kis kiterjedésű tavak nyilvántartása az MVH honlapján elérhető, illetve a www.mepar.hu oldalon.

A HMKÁ előírásai szerint a HMKÁ-ban védett tavakat a fenti paramétereknek megfelelően meg kell őrizni. A tó méretébe a part menti vegetáció is beszámítható.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Felhívjuk a figyelmet, hogy a kis kiterjedésű tavak fedvénye úgy került kialakításra, hogy az olyan, szántóterületen elhelyezkedő tó, amelynek part menti vegetációja helyenként meghaladja a 10 méteres szélességet, az nem került lehatárolásra, így nem fogadható el EFA-ként sem.
- A betonból vagy műanyagból készült tározók nem tekinthetők ökológiai jelentőségű területnek.

VONATKOZÓ GYIK: 12, 21, 23

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

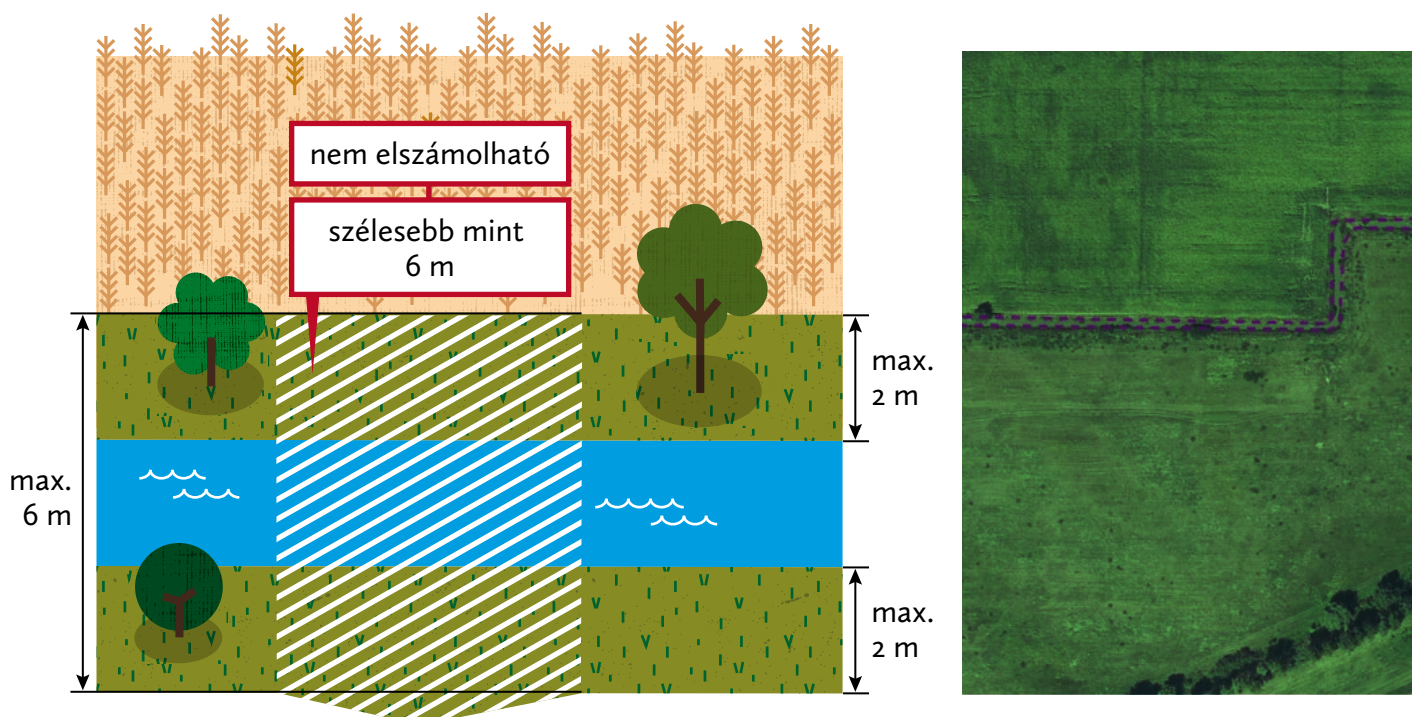
.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Vizes árok	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	2	2 m	6 m

Olyan öntözés vagy vízelvezetés céljára szolgáló mesterséges létesítmény és a hozzá tartozó parti sáv ismerhető el EFA-ként, amelyeknek együttes szélessége legfeljebb 6 méter. A 2 méternél keskenyebb árkok önállóan nem jelenthetők be EFA területként. Nem fogadható el viszont ökológiai jelentőségű területként a betonnal vagy egyéb mesterséges szilárd burkolattal ellátott csatorna, műtárgy (például híd, átereszt).

Az EFA területként bejelentett vizes ároknak a szántóterülettel közvetlenül határosnak kell lennie. Az egységes kérelemben leigényelhető legkisebb vizes árok hossza 10 méter.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Ügyeljen arra, hogy a vizes ároknak közvetlenül határosnak kell lennie a szántóval, ezért más elem nem ékelődhet be a tábla és az árok közé.
- Fontos megjegyezni, hogy az árkok két oldalán található legfeljebb 2 méter széles füves sávon elszórtan található akár fa vagy bokor is, ettől az elfogadható parti sávnak.
- Az árkot keresztező mesterséges műtárgyakat nem szabad EFA területként jelölni, az egységes kérelemben történő berajzoláskor ezen objektumokat ki kell hagyni az EFA terület elhelyezkedésének bejelentéséből.

VONATKOZÓ GYIK: 27

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

.....

Kunhalom, gémeskút

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Kunhalom	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1	-	-
Gémeskút	HMKÁ tájelem	szántón	pont	nem lineáris	25 m ²	1	-	-

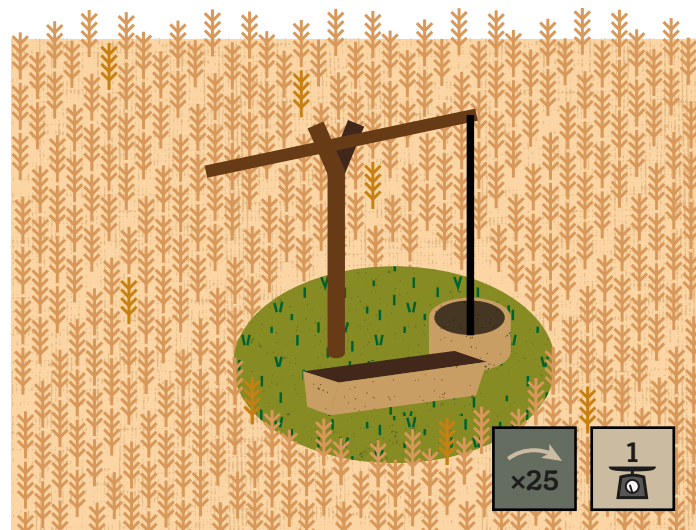
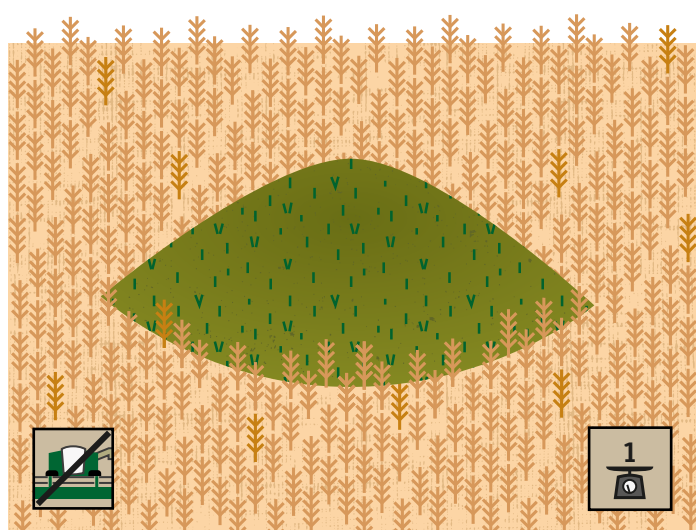
Olyan kunhalmok és gémeskutak fogadhatóak el EFA-ként, amelyek MePAR-ban lehatárolásra kerültek és a HMKÁ-ban védettek. Az EFA-ban elismerhető kunhalmoknak és gémeskutaknak szántóterületen kell elhelyezkedniük. A kunhalmok a MePAR-ban poligonosan vannak feltüntetve a teljes területükkel. A pontszerűen jelölt gémeskutak mindegyike 25 m²-nek megfelelő területtel kerül lehatárolásra.

A gémeskútra vonatkozó HMKÁ előírások szerint a gazdálkodónak fenn kell tartania gémeskutakat a 2010. évi, MVH által felmért állapotnak megfelelően.

A kunhalomra vonatkozó HMKÁ előírások szerint a kunhalom területén semmilyen mezőgazdasági talajmunka nem végezhető. Ez alól kivételt képez a gyeper felszínborítás helyreállítása érdekében történő előkészítő beavatkozás. Továbbá a kunhalom területén végzett fakivágás során tilos a földmű bolygatása.

A kunhalmok és gémeskutak a beadófelületen megjelenítésre kerülnek, ezzel segítve az EFA területek bejelentését.

A kunhalmok és gémeskutak nyilvántartása elérhető az MVH honlapján, illetve a www.mepar.hu oldalon.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Felhívjuk a figyelmet, hogy a HMKÁ-ban védett kunhalmok és gémeskutak támogatható terület kategóriába tartoznak, ott be kell tartani a HMKÁ előírásokat.

AZ ÁTVÁLTÁSI TÉNYEZŐ ÉRTELMEZÉSE:

Mivel a gémeskutakat a MePAR-ban pontszerű alakzatként értelmezzük, ezért a kiterjedése minden esetben állandó értékkel kerül figyelembevételre. Ez a kiterjedés 25 m². Ezért minden gémeskút 25 m² EFA területet jelent.

VONATKOZÓ GYIK: 12

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
folyóvíz melletti sáv	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	5 m
tó melletti sáv	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	20 m

HMKÁ rendeletben védett és MePAR-ban lehatárolt vízvédelmi sávok ismerhetők el EFA-ként. Felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 m, tavak mentén pedig 20 m puffer-sáv került lehatárolásra a MePAR-ban.

A vízvédelmi sávoknak nem szükséges a szántón elhelyezkedniük, a bejelentett táblával szomszédosak is lehetnek.

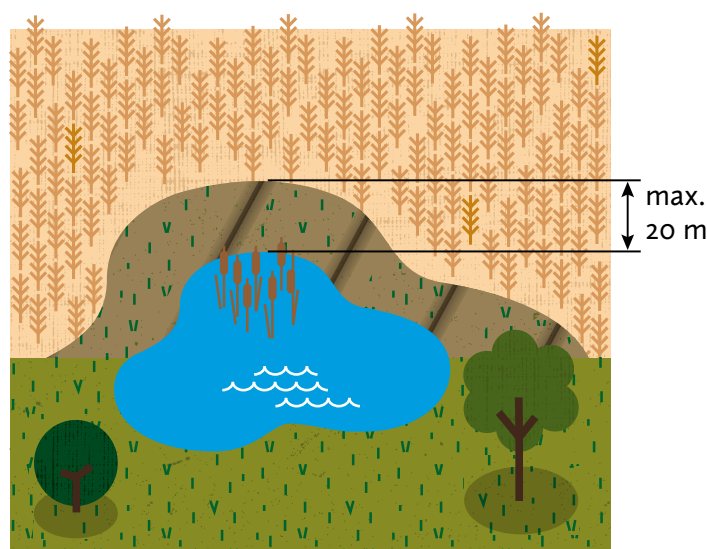
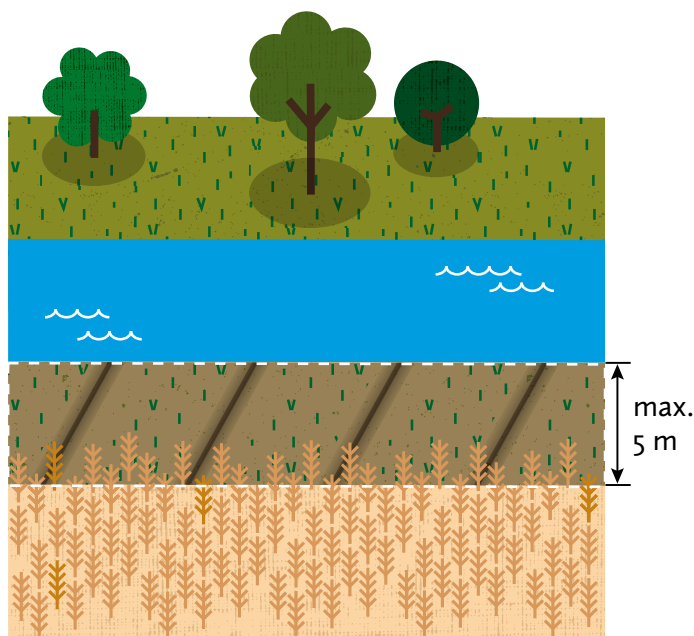
Az ökológiai jelentőségű területként elszámolandó vízvédelmi sávokon tilos mezőgazdasági termelést végezni, kivéve a mezőgazdasági kultúrállapot fenntartása érdekében végzett legeltetést, kaszálást és mechanikai gyomirtást.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a HMKÁ előírásainak betartása a vízvédelmi sávokon továbbra is kötelező.

A HMKÁ előírások értelmében nem juttatható ki

- műtrágya a MePAR-ban grafikusán megjelölt felszíni vizek partvonalától mért 2 méteres sávban;
- szerves trágya
 - ▶ a MePAR-ban grafikusán megjelölt 5000 m² feletti állóvizek partvonalától mért 20 méteres sávban,
 - ▶ a völgyzáró gátas halastavak esetében a partvonalától mért 5 méteres sávban,
 - ▶ a MePAR-ban grafikusán megjelölt egyéb felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 méteres sávban azzal, hogy a védőtávolság 3 méterre csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 méternél nem szélesebb és 1 hektárnál kisebb területű.

A szerves trágyára vonatkozó védőtávolság nem vonatkozik a legeltetett állatok által elhullatott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be.

HASZNOS TANÁCSOK:

- A kérelem beadáskor a beadó felületen megjelenítésre kerül a vízvédelmi sávok fedvénye, ezt jelölheti meg EFA területként a mezőgazdasági termelő, amennyiben szomszédos a táblája a vízvédelmi sávval.

Fontos megjegyezni, hogy az új Vidékfejlesztési Program alapján elnyert támogatásból létrehozott, szántó művelési ágba besorolt agrár-erdészeti hektárokat lehet majd EFA-ként elszámolni, a jelenleg már meglévő, egyéb fásított rét-, illetve legelőterületeket tehát nem.

JEGYZETEK

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársávok

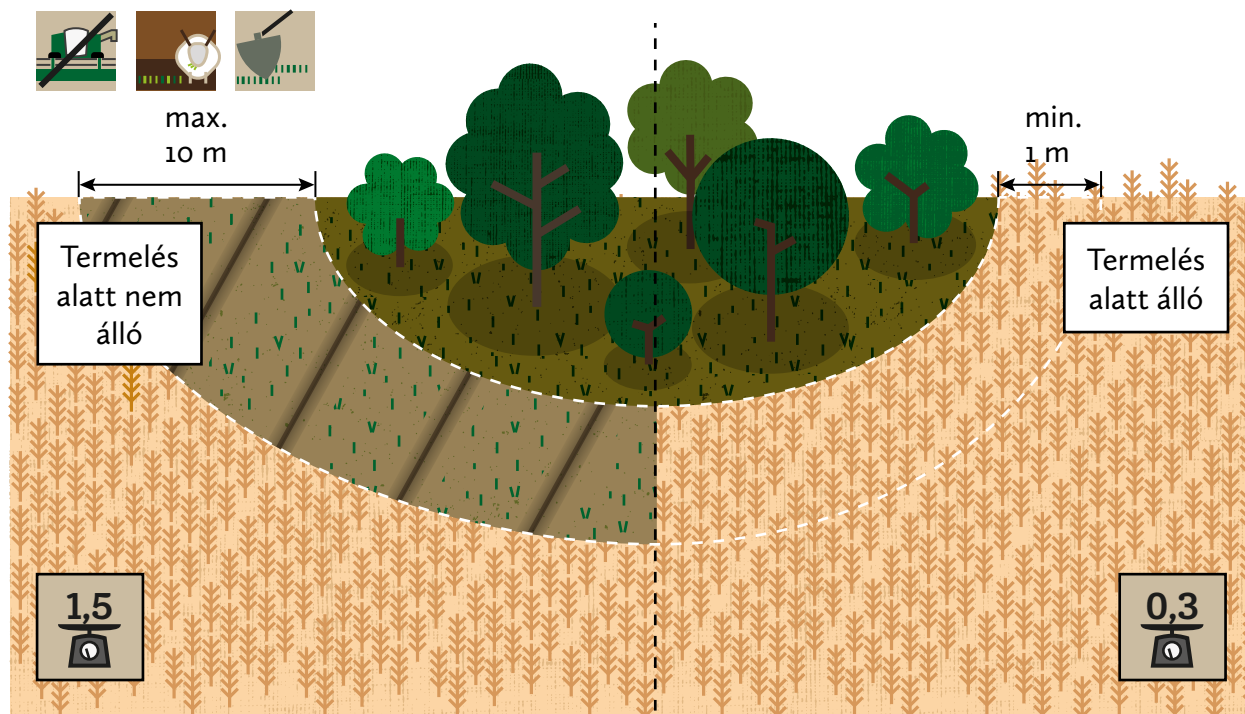

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv:								
termeléssel	nem	szántón	poligon	lineáris	-	0,3	1 m	10 m
termelés nélkül	nem	szántón	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	10 m

Erdőterület mellett elhelyezkedő, legfeljebb 10 méter széles támogatható szántóterületen elhelyezkedő sáv. A gazdálkodó szabadon dönthet arról, hogy termeléssel vagy termelés nélkül kívánja a területet EFA területként elszámolni.

Abban az esetben, ha a gazdálkodó nem műveli az erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársávot, magasabb súlyozási tényezővel, 1,5-es szorzóval számolhatja el azt (termelés esetén 0,3-as szorzót kell alkalmazni). Ezt a területet is a mezőgazdasági kultúrállapotnak megfelelő állapotban kell tartani, melyen ezért a legeltetés, kaszálás illetve mechanikai gyomirtás megengedett. Ügyelni kell azonban arra, hogy a termelés alatt nem álló területnek jól megkülönböztethetőnek kell lennie a szántóterülettől. Amennyiben a szántó ideiglenes gyeppé hasznosítású, akkor a termelés alatt nem álló erdőszél mentén fekvő támogatható hektársávot karóval kell elkülöníteni a szántótól.

Ennél az EFA típusnál a termelés alatt álló és a termelés alatt nem álló területek kombinációja nem lehetséges egy EFA területen belül. Tehát az erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv csak akkor számolható el 1,5-ös súlyozási tényezőjével, ha a gazdálkodó a bejelenteni kívánt sáv semelyik részén nem folytat termelést. Ha a bejelentett sáv egy részén mégis történik termelés, akkor az egész területet 0,3-as szorzóval lehet figyelembe venni.

VONATKOZÓ GYIK: 16, 22

JEGYZETEK

.....

.....

Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény	nem	szántón, vagy szántón kívül	tábla	nem lineáris	-	0,3	0,25 ha	-

EFA területként elszámolható az a 0,25 hektár nagyságot meghaladó telepítési engedéllyel létrehozott energetikai ültetvény.

Ez a terület csak abban az esetben számolható el EFA területként amennyiben azon nem használnak műtrágyát és növény védőszert.

Kérelembeadáskor, ha a mezőgazdasági termelő parcellaként szerepeltette már az ültetvényt, akkor nem szükséges külön berajzolni a területet, de jelezni kell, hogy az EFA terület számításakor figyelembe kell venni.

Az ültetvény csak alábbiakban felsorolt fajokból állhat:

Elszámolható fajok listája

Fehér nyár (*Populus alba*)
 Fekete nyár (*Populus nigra*)
 Szürke nyár (*Populus x canescens*)
 Rezgőnyár (*Populus tremula*)
 Fehér fűz (*Salix alba*)
 Kosárfonó fűz (*Salix viminalis*)
 Mézgás éger (*Alnus glutinosa*)
 Magas kóris (*Fraxinus excelsior*)
 Keskenylevelű kóris (*Fraxinus angustifolia*)
 Korai juhar (*Acer platanoides*)

HASZNOS TANÁCSOK:

- Ügyeljen arra, hogy folyamatosan vezesse a gazdálkodási napló vonatkozó betétlapjait, mert az MVH a helyszíni ellenőrzések során ezen keresztül ellenőrzi a műtrágya és növényvédőszer használatát. (GN-07-folyamatos művelési napló-táblánként, GN-10-nyilvántartás a növényvédőszeres kezelésekről, GN-12- trágyázási napló)

JEGYZETEK

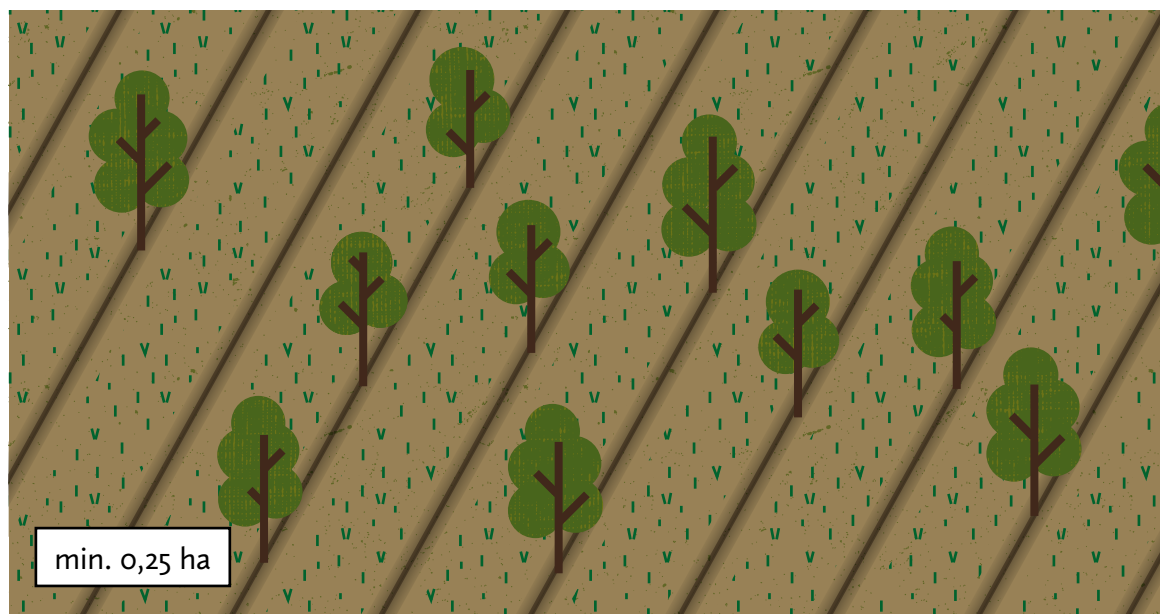
Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Erdősített terület	nem	szántón, vagy szántón kívül	tábla	nem lineáris	-	1	0,25 ha	-

EFA területként elszámolhatóak az EMVA-ból mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtott támogatással létrehozott területek, melyek minimális mérete 0,25 ha.

Vonatkozó támogatási jogszabályok:

- Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 88/2007 (VIII.17.) FVM rendelet;
- 132/2004. (IX. 11.) FVM rendelet a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján az Európai Unió által társfinanszírozott mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes szabályairól;
- az Európai Parlament és Tanács az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-ei 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet

Csak azok a területek számolhatóak el erdősített területként, amelyek a 2008. évben még támogatható területnek minősültek az egységes területalapú támogatás tekintetében, és csak ezután kerültek erdősítésre.

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ökológiai jelentőségű másodvetés

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Ökológiai jelentőségű másodvetés	nem	szántón	táblán, vagy táblán belül	nem lineáris	-	0,3	0,25 ha	-

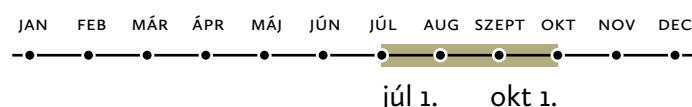
Olyan kultúra fogadható el ökológiai jelentőségű másodvetésnek, amely két főnövény termesztése közötti időszakban kerül elvetésre. A másodvetés zöldtrágyának illetve tavaszi főnövény vetése esetén téli takarónövénynek használható.

A másodvetésnek legalább két faj keverékéből kell állnia, és a következő főnövény vetése előtt talajba kell forgatni. Az ökológiai jelentőségű másodvetésként bejelentett területen fémzárolt, vagy saját vetőmag esetén minősített vetőmagot kell használni. Csak olyan másodvetés fogadható el ökológiai jelentőségűnek, amely az alábbi táblázatban felsorolt fajokból áll. A vetésnek július 1-től október 1-ig tartó időszakban kell megvalósulnia.

Az egységes kérelemben az ökológiai jelentőségű másodvetést a teljes táblarajz vonatkozásában, vagy annak részeként is be lehet jelenteni. A bejelentés során a vetés tervezett időpontját illetve a másodvetéssel érintett növények hasznosítási kódját meg kell adni. Amennyiben változik a vetés időpontja a tervezetthez képest, úgy a vetést követő 15 napon belül az egységes kérelemben a vetés időpontjára vonatkozó bejelentés pontosítását el kell végezni adatváltozás keretében. Amennyiben a másodvetés nem valósul meg, azt is adatváltozás keretében jelentheti be a gazdálkodó.

VETÉSI IDŐSZAK:

VONATKOZÓ GYIK: 17, 25

JEGYZETEK

Elszámolható fajok listája

A keverék az alábbi fajokból állhat (legalább két faj keveréke):

- Lóbab (*Vicia faba* var. *major*)
- Szegletes lednek (*Lathyrus sativus*)
- Takarmánybükköny (*Vicia sativa*)
- Hajdina (*Fagopyrum esculentum*)
- Facélia (*Phacelia tanacetifolia*)
- Alexandriai here (*Trifolium alexandrinum*)
- Cirok (*Sorghum vulgare*)
- Kerti zsázsa (*Lepidium sativum*)
- Csillagfürt (*Lupinus albus*)
- Fehérvirágú somkóró (*Melilotus albus*)
- Perzsahere (*Trifolium resupinatum*)
- Szöszösbükköny (*Vicia villosa* Roth)
- Bíborhere (*Trifolium incarnatum*)
- Olaszperje (*Lolium multiflorum*)
- Olajretek (*Raphanus sativus* L.var.*oleiformis* Pers.)
- Fehérmustár (*Sinapis alba*)
- Takarmányrepce (*Brassica napus*)
- Zöld rozs (beszántás kalászosítás előtt) (*Secale cereale*)

Nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	0,7	0,25 ha	-

EFA területként olyan legalább 0,25 hektáros szántóterület fogadható el, amely az alábbi listában felsorolt nitrogénmegkötő növény valamelyikével van bevetve. A nitrogénmegkötő növényekkel bevetett ökológiai jelentőségű területként bejelentett területen fémzárolt vagy saját vetőmag esetén minősített vetőmagot kell használni. Amennyiben a nitrogénmegkötő növényvel bevetett területet EFA-ként el szeretné számolni, az adott nitrogénmegkötő fajnak jelen kell lennie a szántóterületen a megadott időszak valamely szakaszában – figyelembe véve az adott növényi kultúra vegetációs idejét.

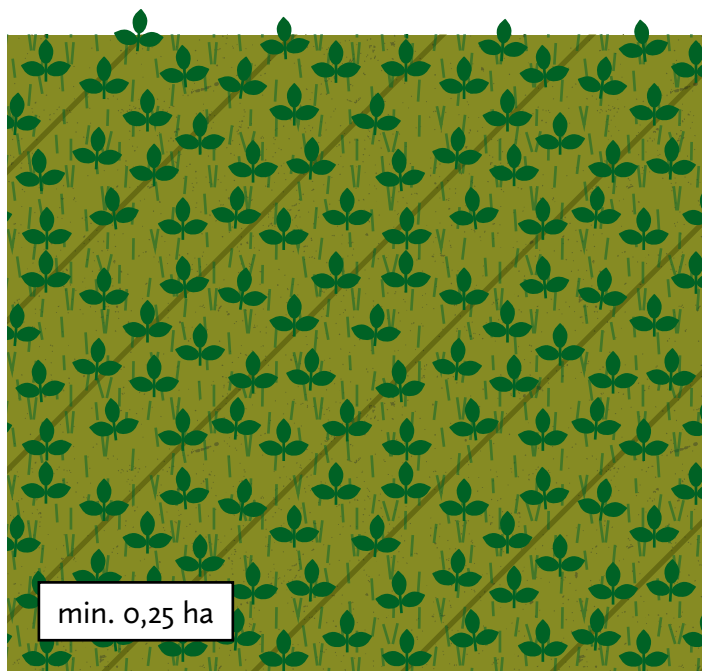
Az egyéves és évelő kultúrák termesztési időszaka:

- Egyéves: április 1. – május 31.
- Évelő: május 1. – szeptember 30.

Amennyiben bizonyítást nyer, hogy a gazdálkodó nitrátérzékeny területen termel nitrogénmegkötő növényt, és nem felel meg a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat (HMGY) hatóanyag-kijuttatási korlátra vonatkozó előírásainak, úgy az adott terület nem számolható el EFA területként.

Kérelem beadáskor ha a mezőgazdasági termelő parcellaként szerepeltette már a nitrogénmegkötő növény vetésterületét, akkor nem szükséges külön EFA-ként is berajzolni a területet, de jelezni kell, hogy az EFA terület számításakor azt figyelembe kell venni.

Vonatkozó jogszabály: 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről

Ökológiai jelentőségű terület	Terület, kiterjedés	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Összeg
Parlagon hagyott terület		x -	x 1	=
Terasz		x 2 m	x 1	=
TÁJKÉPI ELEMÉK:				
Fás sáv		x -	x 2	=
Magányos fa		x 20 m ²	x 1,5	=
Fasor		x 5 m	x 2	=
Fa-, és bokorcsoport		x -	x 1,5	=
Táblaszegély		x -	x 1,5	=
Kis kiterjedésű tó		x -	x 1,5	=
Vizes árok		x -	x 2	=
Kunhalom		x -	x 1	=
Gémeskút		x 25 m ²	x 1	=
VÍZVÉDELMI SÁV:				
folyóvíz		x -	x 1,5	=
tó		x -	x 1,5	=
Agrár-erdészeti hektár		x -	x 1	=
ERDŐSZÉLEK MENTÉN FEKVŐ TÁMOGATHATÓ HEKTÁRSÁV:				
termeléssel		x -	x 0,3	=
termelés nélkül		x -	x 1,5	=
Rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvény		x -	x 0,3	=
Erdősített terület		x -	x 1	=
Ökológiai jelentőségű másodvetés		x -	x 0,3	=
Nitrogénmegkötő növények- kel beültetett terület		x -	x 0,7	=

ELLENŐRZÉS:

Teljesül-e a minimum 5%?

Összesen:

A gazdaság összes szántóterülete: ha

.....

EFA területek minimális részesedése = $\frac{\text{gazdaság összes szántóterülete}}{100} \times 5 =$ %

TÁMOGATÁS CSÖKKENTÉSE ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZANKCIÓK

A gazdálkodóknak a zöldítési követelmények elleni vétség, vagy azok betartásának elmulasztása esetén **támogatás-csökkentésre**, illetve speciális **szankcióra**, esetleg **büntetésre** kell számítaniuk. Míg a követelmények be nem tartása esetén a zöldítési összeg csökkentését már a kezdő évtől, 2015-től alkalmazni kell, addig a zöldítési támogatásra vonatkozó speciális szankciókat csak 2017-től, fokozatosan vezetik be. A szankció alkalmazásának felső küszöbe lesz, amelyet 2017-ben a megállapított területre járó zöldítési támogatás 20%-ában, 2018-tól 25%-ában maximalizálnak. Vagyis a gazdálkodók számára biztosított egy kétéves „felkészülési időszak”, mielőtt a jelentősebb mértékű szankciók alkalmazására sor kerülne.

A CSÖKKENTÉS, SZANKCIÓ ÉS BÜNTETÉS ALKALMAZÁSA:

	Szankció (2015-ben és 2016-ban nincs)	Zöldítés támogatás
0–3%	nincs	nem elvonható, csak csökkenthető
3–20%	van	nem elvonható, csak csökkenthető
20–50%	van	elvonható
50%–	van + büntetés	elvonható

ELVONÁS TERÜLETE: a zöldítés követelményeinek való meg nem felelés következményeként a gazdálkodónak olyan területei keletkeznek, amelyekre kifizetésekor nem kapja meg a zöldítési támogatást. Az elvonás területe, tehát nem egyenlő azoknak a területeknek a nagyságával, ahol nem megfelelés került megállapításra. Ez egy származtatott területnagyság, amely a vétség jellegét is figyelembe véve kerül megállapításra.

Megállapított terület: az adminisztratív és helyszíni ellenőrzések után megállapított terület.

Zöldítés kifizetés alapjául szolgáló terület: a megállapított területből a zöldítési vétségek miatt bekövetkező területi levonások után fennmaradó terület.

SZANKCIÓ:

2017-ben

a szankció maximális mértéke a megállapított területre járó zöldítési támogatás legfeljebb 20%-a lehet. Akkor is a megállapított területre felvehető zöldítési támogatást kell alapul venni, ha a zöldítési vétségek miatt területi levonások is alkalmazásra kerülnek.

2018-tól

a szankció maximális mértéke a megállapított területre járó zöldítési támogatás legfeljebb 25%-a lehet. Akkor is a megállapított területre felvehető zöldítési támogatást kell alapul venni, ha a zöldítési vétségek miatt területi levonások is alkalmazásra kerülnek.

BÜNTETÉS:

az a pénzösszeg, amit akkor kell befizetni, ha nagyon nagy (50%-nál nagyobb) az elvonás területének aránya. Úgy kerül kiszámításra, hogy az elvonás területét megszorozzák a zöldítés összegével. Ezt a büntetést a korábban megállapított szankciók alkalmazása felett kell megállapítani!

1. PÉLDA - TÁMOGATÁSCSÖKKENTÉS ÉS SZANKCIÓK SZÁMÍTÁSA A DIVERZIFIKÁCIÓS KÖVETELMÉNYEK EGYSZERŰ MEGSÉRTÉSE ESETÉN

Az üzem bejelentett és megállapított adatai a következők:

	Bejelentett terület	Megállapított terület
Szántó területek		
Kukorica	79 ha	79 ha
Búza	10 ha	10 ha
Napraforgó	11 ha	11 ha
Összesen szántó:	100 ha	100 ha
Állandó gyepek		
Állandó gyepek	20 ha	20 ha
Környezetvédelmi szempontból érzékeny állandó gyepek (Natura 2000 gyepek)	5 ha	5 ha
Összes állandó gyepek:	25 ha	25 ha
EFA területek		
EFA területként bejelentett táblaszegély (1,5-ös súlyozási tényező)	2 ha	2 ha
EFA területként bejelentett facsoport (1,5-ös súlyozási tényező)	2 ha	2 ha
Összes EFA terület (súlyozásnak megfelelően):	3 + 3 ha	3 + 3 ha

Ebben a példában tehát nincs eltérés a bejelentett és a megállapított területek között.

A TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓ KÖVETELMÉNYÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodó összes szántóterületének megállapított támogatható területe 100 ha. A legnagyobb területen termesztett növénykultúra a kukorica, ami 79 hektárt foglal el. A második legnagyobb területen termesztett növénykultúra a napraforgó, amit 11 hektáron termeszt. Mivel a szántóterület 30 hektárnál nagyobb, így kötelezően legalább három különböző növénykultúrát kell termesztenie az alábbi két szabály szerint:

1. SZABÁLY: a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el.

A kukorica részesedése a szántóból: $79 \text{ ha} / 100 \text{ ha} = 79\%$, ezért az 1. szabály esetén **meg nem felelés áll fenn**.

A meg nem felelés mértéke: $79\% - 75\%$, azaz 4 százalékpont a különbség az előírt és a gazdálkodónál tapasztalt nagyság között. (Ez egyébként 4 hektárnak felel meg.)

A meg nem felelés arányszáma:

$$4\% / (100\% - 75\%) = 4 / 25$$

A jogszabály előírása szerint a meg nem felelés arányát meg kell szorozni a szántóterület felével, amely most 50 ha. Ez alapján az elvonás mértéke 8 ha. A számolás lépésenként

Az elvonás mértéke:

$$4\% / (100\% - 75\%) \times \frac{100 \text{ ha}}{2} = 4 / 25 \times 50 = 8 \text{ ha}$$

2. SZABÁLY: a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 95%-át foglalhatja el.

A kukorica és a napraforgó együttes részesedése a szántóból: $(79 \text{ ha} + 11 \text{ ha}) / 100 \text{ ha} = 90\%$, vagyis a 2. szabálynak megfelel.

AZ ÁLLANDÓ GYEP FENNTARTÁS KÖTELEZETTSÉGÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodónak összesen 25 ha állandó gyepterülete van, melyből 20 ha állandó gyepek és 5 ha Natura 2000-es gyepek.

Az ellenőrzés során úgy találták, hogy a gazdálkodó nem tört fel gyepterületet, ezért a gazdaság **ennek a zöldítési szabálynak maradéktalanul megfelel**.

AZ ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLET FENNTARTÁS KÖTELEZETTSÉGÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodónak 100 ha szántóterülete van, ennek 5%-os nagyságát kell venni a szükséges EFA nagyság meghatározásához. Vagyis a gazdaságnak 5 ha EFA területtel kell rendelkeznie.

Az EFA területként bejelentett táblaszegély 2 hektár, amely súlyozás után 3 hektár EFA területnek felel meg. Az EFA területként bejelentett facsoport területe 2 hektár, amely súlyozás után 3 hektár EFA területnek felel meg.

Ez összesen 6 ha EFA terület, vagyis a gazdaság **az EFA követelményeknek megfelel**.

A ZÖLDÍTÉSI KIFIZETÉS KALKULÁCIÓJA

A gazdálkodó helyszíni ellenőrzések lefolytatását követően megállapított összes mezőgazdasági területe: 125 ha (szántók+ állandó legelők 100 ha+25 ha). Az elvonás területének meghatározásához össze kell

adni a fenti vétségek következtében meghatározott területeket:

- Diverzifikációs feltétel nem teljesítése miatti levonás: 8 ha
- Érzékeny állandó gyepek feltörése miatti levonás: 0 ha
- Ökológiai jelentőségű területméret nem teljesítése miatti levonás: 0 ha

Az elvonás területe tehát 8 ha, ami azt jelenti, hogy a gazdálkodó 8 hektárjára nem kapja meg a zöldítési támogatást.

Így a terület, amely – 2015 és 2016-ban – a zöldítési kifizetés alapja lesz: 117 ha

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben a gazdálkodó nem teljesíti a zöldítési támogatás feltételeit, akkor a zöldítési támogatást már 2015-től kezdődően nem a teljes SAPS támogatható területe (példánkban 125 ha megállapított terület) után kapja meg, hanem csak a nem teljesítés miatti levonások után számolt területre (példánkban: 117 ha).

Továbbá, ugyan a zöldítési szankció csak 2017-től lép majd életbe, azonban a csökkentett terület alapján kiszámított zöldítési támogatási összegre már a 2015-ös évtől kezdődően alkalmazni kell a közvetlen kifizetésekre vonatkozó általános levonásokat és szankciókat, mint a késedelmes benyújtás miatti szankció, be nem jelentett parcella miatti szankció, a pénzügyi fegyelem miatt alkalmazott levonás, KM szankció.

A példában bemutatott zöldítési elvonáson és az imént említett általános szankciókon felül, 2017. évtől kezdődően a zöldítésre vonatkozó szankciókat is alkalmazni kell, melyek a három gyakorlat be nem tartása miatti szankció és a be nem jelentett területek miatti szankciók.

Jelen példánkban 2017-ben a következőképpen alakulna a szankció értéke:

A SAPS-ban megállapított (125 ha) és a zöldítési kifizetésben részesülő terület (117 ha) különbsége 8 ha (elvonás területe).

A két érték közötti eltérés százalékos mértéke: $(8/117 = 6,84\%)$ Ez az érték 3% és 20% közé esik, ezért a fejezet elején található összefoglaló táblázat alapján és a szankció fogalmánál meghatározottaknak megfelelően, a szankcióként kiszabott összeg 2017-ben az elvonás területének kétszeresének 20%-a lesz.

Szankció 2017-ben = $2 \times 8 \times 0,2 = 3,2$ ha

Így a 2017-es évben a szankció 3,2 hektárnak megfelelő zöldítési támogatás lesz.

2. PÉLDA: AZ ELVONÁS ÉS SZANKCIÓK SZÁMÍTÁSÁRA AZ EFA KÖVETELMÉNY TERÉN BEKÖVETKEZŐ ZÖLDÍTÉSI MULASZTÁS ESETÉN:

Az üzem bejelentett és megállapított adatai a következők

	Bejelentett terület	Megállapított terület
Szántó területek		
Búza	19,2 ha	19,2 ha
Repce	10,8 ha	10,8 ha
Napraforgó	30 ha	30 ha
Összesen szántó:	60 ha	60 ha
Állandó gyepek		
Állandó gyepek	5 ha	5 ha
Környezetvédelmi szempontból érzékeny állandó gyepek (Natura 2000 gyepek)	0 ha	0 ha
Összes állandó gyepek:	5 ha	5 ha
EFA területek		
EFA területként bejelentett táblaszegély (1,5-ös súlyozási tényező)	2 ha	1 ha
Összes EFA terület (súlyozásnak megfelelően):	3 ha	1,5 ha

A TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓ KÖVETELMÉNYÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodó megállapított szántóterülete 60 ha, melyen a legnagyobb területen termesztett növénykultúra, a napraforgó 30 hektáron van jelen, és a második legnagyobb területen termesztett növénykultúra, a búza 19,2 hektáron van jelen. Mivel a szántóterület 30 hektárnál nagyobb, így kötelezően legalább három különböző növénykultúrát kell termesztenie.

1. SZABÁLY: a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el.

A napraforgó részesedése a szántóból: $30 \text{ ha} / 60 \text{ ha} = 50\%$, ezért az 1. szabálynak maradéktalanul **megfelel**.

2. SZABÁLY: a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 95%-át foglalhatja el.

A napraforgó és a búza együttes részesedése a szántóból: $(30 \text{ ha} + 19,2 \text{ ha}) / 60 \text{ ha} = 82\%$, vagyis a 2. szabálynak is maradéktalanul **megfelel**.

AZ ÁLLANDÓ GYEP FENNTARTÁS KÖTELEZETTSÉGÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodónak összesen 5 ha állandó gyepterülete van.

Az ellenőrzés során megállapították, hogy a gazdálkodó nem tört fel gyepterületet, ezért a gazdaság ennek a zöldítési szabálynak maradéktalanul **megfelel**.

AZ ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLET FENNTARTÁS KÖTELEZETTSÉGÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodónak 60 ha megállapított szántóterülete van, ennek 5%-os nagyságát kell venni a szükséges EFA nagyság meghatározásához. Vagyis a gazdálkodónak 3 ha EFA területtel kell rendelkeznie.

Az EFA területként bejelentett táblaszegély 2 ha, amely 3 hektár EFA területnek felel meg.

Ugyanakkor az ellenőrzés során EFA területként elfogadott táblaszegély 1 ha, amely 1,5 hektár EFA területnek felel meg, ami önmagában nem elégséges.

A fentiek alapján az eltérés 1,5 hektár.

Az eltérésből kiszámítható az **eltérési arányszám**, ami az eltérés mértékének a szükséges EFA területhez való viszonyítása:

$$\frac{3 - 1,5}{3} = 0,5$$

Kiszámítjuk az **elvonás területét**. A jogszabály előírása szerint az eltérési arányt meg kell szorozni a szántóterület felével. Mivel a szántóterület 60 ha, ezért az elvonás területe a következőképpen alakul:

$$\frac{60}{2} \times 0,5 = 15 \text{ ha}$$

FONTOS TANULSÁG:

Ügyeljen arra, hogy bejelentett EFA elemei minden tekintetben megfeleljenek a szükséges előírásoknak. Előfordulhat, hogy a helyszíni ellenőrzések során a bejelentett EFA terület egy része nem kerül elfogadásra, ami komoly támogatásbeli elvonásokat eredményezhet. Éppen ezért javasoljuk, hogy az EFA és a diverzifikáció esetén is ráhagyással számoljon az EFA területek bejelentésekor, illetve a kultúrák részarányának kiszámításakor.

A ZÖLDÍTÉSI KIFIZETÉS KALKULÁCIÓJA

A gazdálkodó helyszíni ellenőrzések lefolytatását követően megállapított összes mezőgazdasági területe: 65 ha (szántók+ állandó legelők → 60 ha+5 ha)

Az elvonás területének meghatározásához össze kell adni a fenti vétségek következtében meghatározott területeket:

- Diverzifikációs feltétel nem teljesítése miatti levonás: 0 ha
- Érzékeny állandó gyepterület feltörése miatti levonás: 0 ha
- Ökológiai jelentőségű területméret nem teljesítése miatti levonás: 15 ha

Az eredményül kapott terület, mely – 2015 és 2016-ban – a zöldítési kifizetés alapja lesz : 50 ha

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben a gazdálkodó nem teljesíti a zöldítési támogatás feltételeit, akkor a zöldítési támogatást már 2015-től kezdődően nem a teljes SAPS támogatható területe (példánkban 65 ha megállapított terület) után kapja meg, hanem csak a nem teljesítés miatti levonások után számolt területre (példánkban: 50 ha).

Továbbá, ugyan a zöldítési szankció csak 2017-től lép majd életbe, azonban a csökkentett terület alapján kiszámított zöldítési támogatási összegre már a 2015-ös évtől kezdődően alkalmazni kell a közvetlen kifizetésekre vonatkozó általános levonásokat és szankciókat, mint a késedelmes benyújtás miatti szankció, be nem jelentett parcella miatti szankció, a pénzügyi fegyelem miatt alkalmazott levonás, KM szankció.

A példában bemutatott zöldítési elvonáson és az imént említett általános szankciókon felül, 2017-évtől kezdődően a zöldítésre vonatkozó szankciókat is alkalmazni kell, melyek a három gyakorlat be nem tartása miatti szankció és a be nem jelentett területek miatti szankciók.

Jelen példánkban 2017-ben a következőképpen alakulna a szankció értéke:

A SAPS-ban megállapított (65 ha) és a zöldítési kifizetésben részesülő terület (50 ha) különbsége 15 ha (elvonás területe).

A két érték közötti eltérés százalékos mértéke: $(15/50 = 30\%)$ Ez az érték nagyobb mint 20%, ezért a jogszabály rendelkezése szerint 2017-ben a teljes zöldítési támogatás elvonásra kerül.

Így a 2017-es évben a szankció alkalmazásával a példánkban szereplő gazda zöldítési kifizetésre jogosult terület nagysága 0 ha lesz.

3. PÉLDA AZ ELVONÁS ÉS SZANKCIÓK SZÁMÍTÁSÁRA TÖBB APRÓ ZÖLDÍTÉSI MULASZTÁS ESETÉN:

Az üzem bejelentett és megállapított adatai a következők

	Bejelentett terület	Megállapított terület
Szántó területek		
Búza	59,2 ha	59,2 ha
Repce	1,2 ha	1,2 ha
Napraforgó	17,6 ha	17,6 ha
Bab	1 ha	1 ha
Parlagon hagyott terület (EFA parlag feltételeknek megfelel)	1 ha	1 ha
Összesen szántó:	80 ha	80 ha
Állandó gyepek		
Állandó gyepek	20 ha	20 ha
Környezetvédelmi szempontból érzékeny állandógyepek (Natura 2000 gyepek)	0 ha	0 ha
		Az előző évi kérelemhez képest a hatóság 1,5 ha gyepek feltörését állapította meg.
Összes állandó gyepek:	20 ha	20 ha
EFA területek		
EFA területként bejelentett táblaszegély (1,5-ös súlyozási tényező)	1,6 ha	1,5 ha
Nitrogénmegkötő növény (bab, 0,7-es súlyozási tényező)	1 ha	1 ha
Parlagon hagyott terület (1-es súlyozási tényező)	1 ha	1 ha
Összes EFA terület (súlyozásnak megfelelően):	2,4 + 0,7 + 1 = 4,1 ha	2,25 + 0,7 + 1 ha = 3,95 ha

A TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓ KÖVETELMÉNYÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodó összes szántóterületének megállapított támogatható területe 80 ha, amelyből a legnagyobb területen termesztett növénykultúra, a búza 59,2 hektárt tesz ki, és a második legnagyobb területen termesztett növénykultúra, a napraforgó 17,6 hektárt tesz ki. Mivel a szántóterület 30 hektárnál nagyobb, így kötelezően legalább három különböző növénykultúrát kell termesztenie.

1. SZABÁLY: a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el.

A búza részesedése a szántóból: $59,2 \text{ ha} / 80 \text{ ha} = 74\%$, ezért az 1. szabálynak maradéktalanul **megfelel**.

2. SZABÁLY: a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 95%-át foglalhatja el.

Két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttes részesedése a szántóból: $(59,2 \text{ ha} + 17,6 \text{ ha}) / 80 \text{ ha} = 96\%$, vagyis a 2. szabály esetén **meg nem felelés áll fenn**.

Az eltérés mértéke $96\% - 95\% = 1\%$.

Az eltérés aránya:

$$\frac{96\% - 95\%}{100\% - 95\%} = \frac{1\%}{5\%} = 0,2$$

(A képletben a nevezőben szereplő $100\% - 95\%$ a diverzifikációban a teljes szántóterületnek (100%) a két legnagyobb fő növénykultúra maximális értéke (95%) után fennmaradó szántó)

A jogszabály előírásai szerint a 2. szabály megsértése miatti elvonás kiszámításához az eltérés arányát a szántóterület felével kell megszorozni:

$$0,2 \times \frac{80}{2} = 8 \text{ ha}$$

Az elvonás területe tehát 8 ha a diverzifikációban tapasztalt vétség miatt.

AZ ÁLLANDÓ GYEP FENNTARTÁS KÖTELEZETTSÉGÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodónak összesen 20 ha állandó gyepterülete van.

Az ellenőrzés során megállapításra került, hogy a gazdálkodó az előző évben még bejelentett állandó gyept idén szántónak jelentette be. Ezért a feltört 1,5 ha gyepterület miatt a gazdaság **nem felel meg**

az állandó gyepek megőrzésére vonatkozó zöldítési előírásnak.

A jogszabályok szerint az állandó gyepek fenntartás kapcsán az elvonás területe megegyezik a feltört gyepek méretével, vagyis 1,5 ha.

AZ ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLET FENNTARTÁS KÖTELEZETTSÉGÉNEK VALÓ MEGFELELÉS VIZSGÁLATA

A gazdálkodónak 80 ha szántóterülete van, ennek 5%-os nagyságát kell venni a szükséges EFA nagyság meghatározásához. Vagyis a gazdálkodónak 4 ha EFA területtel kell rendelkeznie.

Az EFA területként bejelentett táblaszegély 1,6 ha, amely súlyozás után 2,4 hektár EFA területnek felel meg. Emellett a gazdaság babot termeszt 1 hektáron, amely 0,7 hektár mértékben EFA területnek számít. Ezen tételek mellett a gazdaság 1 hektár területet parlagon hagyott az EFA szabályoknak való megfelelés céljából, ami 1 ha ökológiai jelentőségű területnek felel meg. A gazdaságnak így összes 4,1 hektár bejelentett EFA területe van.

Ugyanakkor a helyszíni ellenőrzések során csupán 1,5 ha táblaszegély került megállapításra, amely csak 2,25 hektár EFA területnek felel meg. Emiatt az elfogadott összes EFA terület csak 3,95 ha.

A fentiek alapján az **eltérés mértéke** 0,05 hektár. Az eltérésből kiszámítható az **eltérési arányszám**, az eltérés mértékének a szükséges EFA területhez való viszonyítása:

$$\frac{4 - 3,95}{4} = \frac{0,05}{4} = 0,0125$$

Kiszámítjuk az **elvonás területét**. A jogszabály előírása szerint az eltérési arányt meg kell szorozni a szántóterület felével. Mivel a szántóterület 80 ha, ezért az elvonás területe a következőképpen alakul

$$\frac{80}{2} \times 0,0125 = 0,5 \text{ ha}$$

Fontos tanulság: az EFA területek bejelentésekor kellően nagy „biztonsági EFA tartalékkal” kell számolni, mert egészen kis eltérés esetén is viszonylag nagy területen veszítheti el a gazdálkodó a zöldítési támogatását.

A ZÖLDÍTÉSI KIFIZETÉS KALKULÁCIÓJA

A gazdálkodó helyszíni ellenőrzések lefolytatását követően megállapított összes mezőgazdasági területe: 100 ha (szántók + állandó legelők 80 ha + 20 ha)

Az elvonás területének meghatározásához össze kell adni a fenti vétségek következtében meghatározott területeket:

- Diverzifikációs feltétel nem teljesítése miatti levonás: 8 ha
- Érzékeny állandó gyepek feltörése miatti levonás: 1,5 ha
- Ökológiai jelentőségű területméret nem teljesítése miatti levonás : 0,5 ha

Az elvonás területe tehát 10 ha.

Az eredményül kapott terület, mely – 2015 és 2016-ban - a zöldítési kifizetés alapja lesz : 90 ha

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben a gazdálkodó nem teljesíti a zöldítési támogatás feltételeit, akkor a zöldítési támogatást már 2015-től kezdődően nem a teljes SAPS támogatható területe (példánkban 100 ha megállapított terület) után kapja meg, hanem csak a nem teljesítés miatti levonások után számolt területre (példánkban: 90 ha).

Továbbá, ugyan a zöldítési szankció csak 2017-től lép majd életbe, azonban a csökkentett terület alapján kiszámított zöldítési támogatási összegre már a 2015-ös évtől kezdődően alkalmazni kell a közvetlen kifizetésekre vonatkozó általános levonásokat és szankciókat, mint a késedelmes benyújtás miatti szankció, be nem jelentett parcella miatti szankció, a pénzügyi fegyelem miatt alkalmazott levonás, KM szankció.

A példában bemutatott zöldítési elvonáson és az imént említett általános szankciókon felül, 2017. évtől kezdődően a zöldítésre vonatkozó szankciókat is alkalmazni kell, melyek a három gyakorlat be nem tartása miatti szankció és a be nem jelentett területek miatti szankciók.

Jelen példánkban 2017-ben a következőképpen alakulna a szankció értéke:

A SAPS-ban megállapított (100 ha) és a zöldítési kifizetésben részesülő terület (90 ha) különbsége 10 ha (elvonás területe).

A két érték közötti eltérés százalékos mértéke: $(10/90 = 11,11\%)$ Ez az érték 3% és 20% közé esik, ezért a fejezet elején található összefoglaló táblázat alapján és a szankció fogalmánál meghatározottnak megfelelően, a szankcióként kiszabott összeg 2017-ben az elvonás területének kétszeresének 20%-a lesz.

Szankció 2017-ben = $2 \times 10 \times 0,2 = 4 \text{ ha}$

Így a 2017-es évben a szankció 4 hektárnak megfelelő zöldítési támogatás lesz.

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

1. „Van 20 hektár szántóm, de ebből 1 ha nem támogatható, mert 5 db 0,2 hektáros különálló parcella, amire nem tudok támogatást lehívni, akkor az EFA terület kialakításakor a 20 hektárnak, vagy a 19 hektárnak kell az 5%-át alapul vennem? Illetve a diverzifikációnál az egyes növények arányának meghatározásakor melyik területet kell alapul vennem? Hány hektárra kapom a zöldítést, 19-re, vagy 20-ra?”

Az EFA terület mértékének, valamint a diverzifikációban az egyes kultúrák nagyságának meghatározásakor a bejelentett összes mezőgazdasági területet kell alapul venni, vagyis a 20 hektárt, a zöldítés összege azonban csak 19 hektár után jár, mivel ezek a SAPS jogosult hektárok. Arra azonban fel kell hívnunk a figyelmet, hogy az ökológiai jelentőségű terület akár a 0,2 hektáros parcellákon is teljesíthető, amennyiben azok érintkeznek a támogatható szántó parcellákkal, illetve az adott EFA típusra nincs minimum méret meghatározva.

2. „Minden hektárra jár a zöldítés összege? Ha pl. van olyan területem, ami mentesül (mert ökológiai gazdaság), vagy ültetvény, arra is megkapom?”

Igen, a zöldítés összege a gazdálkodó összes SAPS-ra jogosult hektárjára jár.

3. Családi gazdaság esetében hogyan kell értelmezni a zöldítés előírásait? A családi gazdaság összes tagjának külön-külön, vagy az egész gazdaságnak együttesen kell teljesítenie az előírásokat?

A családi gazdaság használatában álló, mind a Földművelésügyi Igazgatóságnál, mind a földhasználati nyilvántartásba bejelentett és az egységes kérelemben feltüntetett területek vehetők figyelembe. A családi gazdaság vezetője adja be az egész gazdasághoz tartozó területre az egységes kérelmét. A zöldítést egységes kérelemként kell teljesítenie, vagyis mivel az összes területet egy kérelem alatt jelentik be, a zöldítés szempontjából egy egységként kell tekinteni. A zöldítés mindhárom követelményét a kérelmezett összes területen kell teljesíteni, azaz a családi gazdálkodáshoz tartozó összes szántóterületre vetítve kell betartani a növénytermesztés diverzifikálását, biztosítani a szántóterület legalább 5%-ának megfelelő ökológiai jelentőségű terület meglétét és gondoskodni az állandó gyepekről.

4. „Jelenleg 2,2 ha szőlőterületet művelek. Milyen támogatási forma az optimális számomra, melyik jár a legkevesebb adminisztrációval?”

Amennyiben a 2015-ös támogatási év vonatkozásában is jogszerű földhasználóként igénylést ad be a termelő alaptámogatásra, akkor 2015-ben is jogosult lesz a nevezett szőlő terület után területalapú támogatásra. Amennyiben egyéb közvetlen támogatásra jogosító területe, kultúrája vagy állata nincs, akkor 2,2 hektár után összesen várhatóan 497,2 euró (226 (SAPS+zöldítés kifizetés) × 2,2) támogatásra számíthat. Ebben az esetben célszerű megfontolni a kistermelők számára 2015-ben választható mezőgazdasági kistermelő támogatási rendszer választását, mivel a rendszerben részt vevő gazdálkodóknak a zöldítés előírásait nem kell betartaniuk (lásd 8. oldal).

Mivel a szőlőültetvény állandó kultúrának minősül, így azon zöldítési gyakorlatot nem kellene végezni akkor sem, ha a sztyenderd rendszerben igényli támogatását a termelő.

5. „Akinek ültetvénye van, alma, szőlő, stb. annak is kell diverzifikálni, EFA-t létrehozni?”

A növénykultúrák diverzifikálását és az EFA kijelölését minden esetben szántóterületre vetítve kell figyelembe venni, ott kell alkalmazni, végrehajtani. Mindig a szántóterület nagyságát kell alapul venni mind a növénykultúrák arányának kiszámításához, mind a legalább 5%-os EFA kijelöléséhez. Abban az esetben, ha egy gazdálkodónak van ültetvénye, állandó kultúrája, azt a területnagyságot sem az EFA, sem a terménydiverzifikáció szempontjából nem kell figyelembe venni, mivel az nem számít szántónak.

„Megkapja-e ennek ellenére a zöldítési összeget ezekre a területekre?”

Mivel SAPS támogatást kap az ültetvényre is, így a zöldítési kifizetést is megkapja rá.

6. „Az ökológiai jelentőségű terület szükséges nagyságának meghatározásakor és a diverzifikációban szükséges növénykultúrák számának meghatározásakor az adott évben szántó hasznosításhoz tartozó kódokkal bejelentett területet kell alapul vennem, vagy a földhasználati nyilvántartásban szereplő, szántó művelési ághoz tartozó összesített területnagyságot?”

A szántó hasznosítási kóddal bejelentett területet kell alapul venni. A földhasználati nyilvántartás szerinti bejegyzés az ökológiai jelentőségű terület/zöldítés tekintetében nem mérvado. Figyelni kell azonban arra, hogy a szántó méretébe mind az ugaroltatott területet, mind az ideiglenes gypet bele kell számolni. Nem számolandó ugyanakkor bele az állandó kultúrákkal borított terület.

DIVERZIFIKÁCIÓ

7. „Ha van 100 ha gyepterületem, akkor az beleszámít a diverzifikációba?”

Ebben az esetben fontos azt megkülönböztetni, hogy milyen gyepterületről van szó. Ha az a 100 hektár állandó gyepterület, akkor az nem számít a terménydi-

verzifikáció szempontjából különálló kultúrának, hiszen az nem szántóterületen fekszik; következésképpen a terménydiverzifikációs kötelezettség alá eső területnél nem is kell figyelembe venni. Viszont ha egy 5 évnél fiatalabb, szántóterületen telepített állandó gyepek nem minősülő gyepterületről van szó, akkor elszámolható terménydiverzifikációban önálló kultúraként, a megfelelő növénykultúra arányok betartásával.

8. „Csak a fekete ugar, vagy a zöld ugar is elszámolható egy növénykultúraként a diverzifikációban? Milyen feltételeknek kell megfelelnie az ugaraknak, hogy külön kultúraként el tudjam számolni? Lehet pl. vegyszeres gyomirtást alkalmazni rajta?”

Amennyiben a parlagon hagyott területet csak a diverzifikációban szeretné külön növénykultúraként elismerni, de ökológiai jelentőségű területként nem szeretné figyelembe venni, úgy a zöld ugar (amelyet nem az adott évben vetettek) és a fekete ugar is megfelel külön növénykultúrának és a vegyszeres gyomirtás is megengedett rajta.

9. „Ha a gazdálkodó létrehozott 5% EFA-t, akkor a diverzifikációnál a legnagyobb vetésterületű növénykultúra felső határát a teljes szántó méretéhez, vagy az EFA létrehozása után megmaradt szántónagysághoz kell mérni (szántó mínusz EFA terület)?”

Minden arányszámításnál a szántóterület teljes nagyságát kell figyelembe venni.

EFA

10. „Ha valaki az EFA-t ugarral teljesíti, beszámíthatja-e ezt az ugart egyben egy kultúrának is a diverzifikációban?”

Igen. A parlagon hagyott terület terménydiverzifikációban külön kultúrának számít és egyidejűleg EFA területnek is elszámolható. Fontos azonban a parlagon hagyott terület definíciójának való megfelelés, amely az EFA esetében szigorúbb, mint a diverzifikáció esetében.

Ugyanígy lehetséges a nitrogénmegkötő növényekkel bevetett EFA terület elismerése egyidejűleg egy növénykultúraként.

11. „Rendelkezem olyan földterülettel, ahol az átlaghoz képest magas a talajvíz. Figyelembe véve az ökológiai jelentőségű terület kialakításának követelményét is, érdemes-e ezt a földterületet kaszálóként kialakítani, vagy az ugaroltatás a megfelelőbb neki? (Az összes területünk 39 ha, ebből ez a kritikus terület 9 ha.)”

A zöldítésben – az uniós jognak megfelelően – az „ugart” parlagon hagyott területnek nevezzük, melyen kizárólag a jó „kultúrállapot” fenntartása érdekében végzett kaszálás, legeltetés és a mechanikai gyomirtás a megengedett. A pihentetés időszaka legalább a január 1-jétől szeptember 30-áig tartó időszakot le kell, hogy fedje.

Abban az esetben, ha ez a 39 hektár szántóterület, akkor a legalább 5%-os ökológiai jelentőségű terület meglétéhez mindössze közel 2 hektár (1,95 hektár) területet elégséges kijelölni.

Ha ezen a 9 hektár vizes területen vagy ennek egy részén (min. 1.95 hektáron) a művelési nehézségek miatt nem akar termelni, akkor azt is megteheti, hogy ezt a területet, vagy ennek a nem művelt részét ökológiai jelentőségű területnek kijelöli. A parlagon hagyott területtel teljesíti az ökológiai jelentőségű terület meglétének követelményét és terménydiverzifikációban külön növénykultúraként is elszámolható.

12. „A megőrzendő tájelemként megjelölt facsoportnál az MVH listán szereplő terület, vagy a természetbeni tényleges kiterjedés vehető figyelembe?”

A MePAR-ban tényleges nagyságukban, előre lehatárolt fa- és bokorcsoportok számolhatóak el EFA területként. Ezek az előre meghatározott paraméterek alapján kerültek lehatárolásra. Így ezeket a lehatároláskor megadott értékeket kell alapul venni a kiterjedés meghatározásakor.

13. „A parlagon hagyott területen a gyomirtás végezhető tárcsával, vagy csak a kasza illetve a szárazzó az elfogadható?”

Igen, amennyiben az adott parlagon hagyott területet EFA területként szeretné beszámítani, abban az esetben a parlagon hagyott területen a legeltetés és a mechanikai gyomirtás, vagyis a tárcsázás is lehetséges.

14. „A magányosan álló fának szántó hasznosítású (MePAR) vagy szántó művelési ágban nyilvántartott területen kell elhelyezkednie?”

A magányosan álló fákat szántó hasznosítású területeknek kell körülvenniük, vagyis az egységes kérelemben bejelentett hasznosítás a mérvadó, a földhasználati nyilvántartásnak ebben nincsen szerepe. A magányosan álló fák lehatárolásra kerülnek a MePAR-ban, ezért az EFA terület berajzolásakor egyértelműen látni fogja a felületen, amennyiben az Ön szántóján EFA területként elszámolható magányosan álló fa található. Ha van olyan magányosan álló fa az Ön szántóterületén, ami bizonyosan megfelel a jogszabályi definíciónak, ám mégsem szerepel a MePAR-ban lehatárolva, akkor annak figyelembe vételét Ön változásvezetési eljárásban kezdeményezheti.

15. „A fás sávok amennyiben a korábbi szántó terület természetes erdősülésével alakultak ki – jellemzően út, táblaszegély melletti területek – akkor is figyelembe vehetők ökológiai területként, ha már erdő művelési ágban vannak nyilvántartva?”

Nincs ilyen jellegű megkötés. A földhasználati nyilvántartásba bejelentett művelési ág nem mérvadó. Akkor azonban már nem számolhatóak el EFA területként, ha meghaladják a fás szárú növényzettel borított sávokra vonatkozó maximális 10 méteres szélességet.

16. „Erdőszélek mentén lévő támogatható hektár-

sávok szélességét honnan kell mérni? Szélső fasortól, vagy az erdő nyilvántartás szerinti (hrs,z, alrészlet) határáról? Csak a kérelmező erdeje melletti sáv számítható be, vagy az idegen erdők melletti is?”

A szélességet az erdő valós, fizikai határáról kell mérni. Nem szükséges, hogy az erdő és a szántóterület egyazon gazdálkodó használatában álljon. A szántóterület művelője abban az esetben is elszámolhatja az erdőszél mentén lévő támogatható hektársávjait EFA területként, amennyiben az erdő más használatában áll.

17. „Ökológiai másodvetés és nitrogénmegkötő növény vetése során szükséges-e a fémzárolt vetőmag használata?”

Az ökológiai másodvetés, valamint a nitrogénmegkötő növények EFA terület céljával történő vetése esetén fémzárolt, vagy saját vetőmag esetén minősített vetőmagot kell használni.

18. „Csak a fekete ugar, vagy a zöld ugar is elszámolható EFA területként?”

Csak olyan parlagon hagyott terület ismerhető el EFA területként, amelyen az adott évben nem vetnek, illetve nem takarítanak be semmit, vagyis mezőgazdasági termelést nem végeznek. A kaszálás, a legeltetés és a mechanikai gyomirtás is csak abban az esetben elfogadható, amennyiben a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot fenntartása érdekében történik. Az AKG-ban közismert megkülönböztetés szerint tehát csak a fekete ugar ismerhető el EFA területként. Más a helyzet azonban, amennyiben a gazdálkodó csupán a diverzifikációhoz szükséges kultúrák között szeretné elismerni a parlagon hagyott területet. Külön növénykultúráként bármilyen parlagon hagyott terület elismerhető, vagyis akár az a zöldugar is, amelyet az adott évet megelőzően létesítettek, de amennyiben a gazdálkodó a diverzifikáció mellett az EFA területbe is el akarja számolni ezt a területet, akkor fekete ugart kell létrehoznia.

19. „Lehet-e vegyszeres gyomirtást végezni az EFA területként elszámolt ugaron?”

Nem lehet vegyszeres gyomirtást végezni EFA területként elszámolható parlagon hagyott területen. Kizárólag a legeltetés vagy mechanikai gyomirtás megengedett, de az is csupán a kultúrállapot megőrzése érdekében.

20. „Mi a különbség a fasor, a fa- és bokorcsoport és a fás sáv között. Ha a szántómmal határosan húzódik egy döntően fás szárú növényvel borított rész, mi alapján döntöm el, hogy az az említett 3 kategória melyikébe tartozik?”

A fa- és bokorcsoportok le lesznek határolva, ezért az EFA területének bejelentésekor már egyértelműen látni fogja, amennyiben a területén ilyen elszámolható elem található. Az alapvető különbség azonban az, hogy a fasor 1 sor fából áll, lineáris alakzat. A fa- és bokorcsoport jellemzően nem lineáris, míg a fás sávon

többségében fás szárú növényzet található, de előfordul lágyszárú is.

21. „A nádas elszámolható-e EFA területként?”

Nádas abban az esetben számolható el EFA területként, ha egy EFA területként elismerhető, HMKÁ-ban védett, MePAR-ban lehatárolt, szántóval körülvett tó part menti vegetációjához tartozik (értsd: a tó partját legfeljebb 10 méteres sávban övezi). Más esetben a nádas nem beszámítható EFA területként.

22. „A tulajdonomban van egy földút, mely nem hivatalos földút, de évek óta használják a szomszédos gazdálkodók is. A földút teljes egészében az én helyrajzi számomon van, másik oldalán erdő található. Ebben az esetben igényelhetem a földutat, mint ökológiai jelentőségű területet (eddig nem vettek fel rá támogatást, hiszen tényleges művelés alatt nem áll az út)? Vagyis művelés alatt nem álló erdő menti hektársávnak elszámolható?”

Az említett terület abban az esetben számolható el művelés alatt nem álló erdő menti hektársávként, amennyiben a területet betárcsázzák, vagyis az út megszűnik. Ellenkező esetben úgy kell tekinteni az útra, mint a szántót és az erdőt elválasztó objektumra.

23. „Van egy tó a szántómon, ami azonban nagyobb, mint 0,5 ha. Van arra lehetőség, hogy az 1 ha tóból 0,5 ha-t vegyek csak figyelembe EFA terület céljára? Illetve:

Ha nekem 0,4 hektáros tavam van, de a környező part menti vegetáció olyan nagy, hogy azzal együtt már meghaladná a területe a 0,5 ha-t, akkor van rá lehetőségem, hogy csak a tó méretét számíttassam be, vagy arra, hogy a part menti vegetációból csak akkora méretet, hogy ne haladjam meg a 0,5 ha-t?”

Az EFA területként elszámolható kis kiterjedésű tónak a part menti vegetációval együtt nem szabad meghaladnia a 0,5 hektárt. Amennyiben a part menti vegetáció a tó méretével együtt számolva már több mint 0,5 hektárt tesz ki, akkor az adott tó nem lesz lehatárolva a MePAR-ban, és nem számolható el EFA területként.

24. „Mi alapján dől el, hogy egy-egy táblaszegélyt ki számolhat el EFA területként?”

A táblaszegélyt az elszámolhatja, aki az azzal szomszédos szántóföld jogszerű használója. Amennyiben több ilyen jogszerű földhasználó szántójával szomszédos, úgy mindannyian elszámolhatják a táblaszegély egy táblájával határos részét.

25. „Ha zöldtrágyázást szeretnék választani, mint ökológiai célú másodvetés, akkor azt az egységes kérelemben kell jelölnöm és kötelezettséget vállalni rá? Mit kell pontosan bejelentenem? Elég csak a szándék és a hektárszám, vagy a pontos elhelyezkedést és a tervezett növénykultúrát is meg kell adnom? Milyen százalékban kell szerepelnie zöldtrágyázás esetében a minimum két fajnak? Mennyi ideig kell minimum a

területen hagyni a kultúrát, mennyi idő után lehet a talajba forgatni?”

Az egységes kérelemben szükséges megadni a vetés tervezett időpontját, illetve a másodvetéssel érintett növény, vagy magkeverék hasznosítási kódját. Vetőmagkeverék esetén a vetett növényfajokat is meg kell adni. Szintén meg kell adni a tervezett pontos elhelyezkedését ugyanúgy, mint a főnövénynél. Amennyiben a másodvetés nem valósul meg, azt adatváltozás során jelentheti be a gazdálkodó.

Az ökológiai jelentőségű másodvetést a vetést követő 15 napon belül be kell jelenteni az egységes kérelem pontosításával.

26. „A táblák szélén lévő nem támogatható területek elszámolhatóak EFA-ként?”

Igen, a szántóval határos elemek akkor is elszámolhatóak EFA területként, amennyiben a MePAR-ban nem támogatható területen fekszenek és megfelelnek valamely EFA terület típus definíciójának.

27. „Mi a helyzet akkor, ha a vizes árok szélessége változó és adott esetben meghaladja a 6 métert? (mi számít bele konkrétan a „parti sáv” fogalmába?)”

Az árkok két oldalán található legfeljebb 2 méter széles, jellemzően füves sáv (parti sáv) az árok részeként beszámítható annak területébe.

Ebben az esetben az árok 6 métert meghaladó szakasza nem számolható el EFA területként. Amennyiben az így keletkező szakadás nagyobb, mint 2 méter, a két különálló szakaszt külön kell kijelölni EFA területként.

MIBEN SEGÍTHETNEK A FALUGAZDÁSZOK?

A falugazdászok segítséget nyújtanak a gazdálkodóknak az új támogatási rendszer szabályainak és elveinek megismerésében, az új jogcímek és azok feltételeinek ismertetésében, csoportos tájékoztatók megtartásával és szükség szerint egyéni konzultációk biztosításával. Segítenek eligazodni a megváltozott jogszabályi környezetben, valamint ismertetik az új fogalmakat, amelyek esetenként a korábbi gyakorlattól jelentősen eltérhetnek.

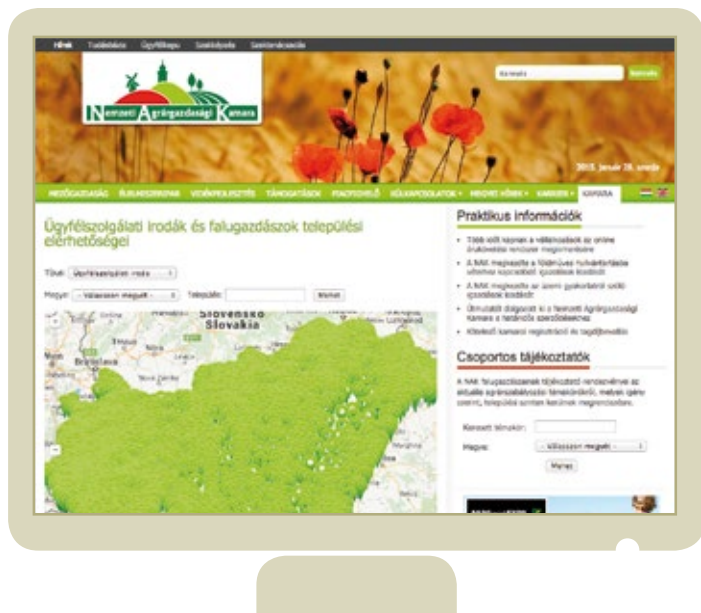
A gazdálkodók a zöldítés kapcsán is bizalommal fordulhatnak a falugazdászokhoz, hiszen térítésmentesen tájékoztatást nyújtanak a zöldítés teljesítéséhez szükséges intézkedésekről és a mentesülő üzemtípusokról is. A falugazdászok segítséget nyújtanak a támogatási kérelmek elkészítésében, illetve az elektronikus beadó felület elérésében. Az új követelmények ismertetésén túl a falugazdászok a gazdálkodók segítségére lehetnek a szükséges számításokban, a szükséges ökológiai jelentőségű terület mértékének meghatározásában, valamint a szankció elkerülésében, vagy annak kiszámításában.

Az új közvetlen támogatási rendszer elemeként tájékoztatást adnak a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerhez kapcsolódó lehetőségekről is, és a rendszeren belül elérhető egyszerűsítésekről és mentességekről. A NAK átfogó támogatás kalkulátort készített, melynek segítségével a falugazdászok kiszámolhatják a gazdálkodó számára várható támogatási összeget, valamint ennek segítségével az érintettek könnyebben eldönthetik, hogy a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer, vagy az alaptámogatási rendszer lenne kedvezőbb számukra.

Amennyiben élni kíván ezen szolgáltatások bármelyikével, javasoljuk, hogy mielőbb keresse fel falugazdászát, hiszen a 2015 évi egységes kérelem megfelelő elkészítése a korábban megszokottnál több időt és alaposabb átgondolást igényel.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara www.nak.hu internetes oldalán naponta frissülő hasznos információkat találhat. Ezen a honlapon tájékozódhat továbbá az Ön lakóhelyéhez legközelebb eső falugazdász iroda elérhetőségéről is (<http://www.nak.hu/hu/kamara/ugyfel-szolgaltati-irodak>).

KITEKINTÉS, VAGYIS A TÖBBI TAGÁLLAM HOGYAN CSINÁLJA?

A zöldítés bevezetése valamennyi tagország számára nagy kihívást jelent, így a legtöbb tagország a zöldítés bevezetésének közigazgatási szempontból a legegyszerűbb módját választotta.¹

- A legtöbb tagország úgy döntött, hogy az állandó gyepterület fenntartását nemzeti szinten követi. Csupán 4 tagország döntött a regionális fenntartás mellett.
- Az ökológiai jelentőségű területek kijelölésének végrehajtási nehézségei miatt csak 2 tagország döntött úgy, hogy az alapkövetelmények kidolgozásán felül már az indulás évében kidolgozza az EFA kollektív, több gazdálkodó általi teljesítésének szabályait is, de a regionális teljesítési lehetőséget egyelőre egyik tagország sem vezeti be.
- Az egyes EFA elemek részleteinek kidolgozása igen nehéz feladatnak bizonyult, ezért a tagállamok a **saját feladatuk megkönnyítése érdekében arra törekedtek, hogy minél kevesebb elemet kelljen lehatárolniuk és ellenőrizniük.**
 - ▶ 6 tagország csupán 2 és 4 közötti,
 - ▶ 9 tagország csupán 5 és 9 közötti, EFA területet jelentett be,
 - ▶ és csak 13 tagország vállalta, hogy 10 feletti EFA elemet dolgozzon ki, ezzel is segítve országa gazdálkodói számára a minél könnyebb teljesítést.

Az egyes EFA típusokra vonatkozóan a következő összefoglalás adható:

- 27 tagország fogadja el a nitrogénmegkötő növényeket,
- 25 tagország a parlagon hagyott területet,
- 23 tagország a rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény,
- 21 tagország az ökológiai jelentőségű másodvetést,
- 20 tagország a vízvédelmi sávot,
- 18 tagország a facsoportot,
- 17 tagország a táblaszegélyt.

Ugyanakkor elmondható, hogy a legtöbb tagország, még ha az EFA elemek tágabb körét is vezette be, mégis további szűkítő feltételeket szabott.

A parlagon hagyott területek esetében 7 tagország vezet be az alapkövetelményen felül további nemzeti követelményt, illetve 3 tagország az előírt minimálisnál hosszabb parlagon hagyási időszakot határozott meg.

Összesen csupán 10 tagország adja meg a lehetőséget a vízvédelmi sáv ökológiai jelentőségű területnek való elszámolására.

A rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény EFA területként történő elszámolását ugyan viszonylag sokan, 22 tagország jelentett be, azonban a tagországok a fajok listáját csupán néhány fajban határozták meg, ebből 22 tagország jelentette be a fűzt, 18 a nyárfát, 16 az égert és 11 a nyírfát.

Míg az ökológiai jelentőségű másodvetés magkeverékére vonatkozóan néhány tagország már két komponens esetén elfogadja azt EFA-ként, addig a legtöbb tagország ezen felül speciális előírásokat (pl.: százalékos arány, fő növény) is meghatározott. Ezen felül néhány tagállam hosszabb időszakot szabott meg a másodvetés idejére, és 4 tagország további szigorításokat is szabott a növény védőszer és a műtrágya használatára vonatkozóan.

Magyarország a többi tagországhoz viszonyítva tágra nyitotta a zöldítés teljesítésének lehetőségeit. Magyarország az EFA elemek listájáról a hazánkban nem jellemző kőfalakon kívül minden elemet elfogad EFA területként és az alapkövetelményeken felül nem vezet be további nehezítő előírásokat. Az EFA elemek széles köre miatt ugyan bonyolultabbá vált a jogalkotás és az ellenőrzés, de mindez annak érdekében történt, hogy a gazdálkodók az adottságaiknak és körülményeiknek megfelelően dönthessenek a számukra optimális vetésszerkezet és gazdasági berendezkedés kialakításáról.

¹ http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/pdf/ms-decisions-implementation-11-2014_en.pdf

MELLÉKLET

Segédlet a terménydiverzifikáció esetében a nemzetségek meghatározásához, a növénykultúrák megkülönböztetéséhez

Alapszabály: különböző nemzetségek számítanak különböző növénykultúrának

Minden csoport külön növénykultúrának számít

Megnevezés	Növénynemzet-ség		
Kukorica	<i>Zea</i>	Szárazbab	<i>Phaseolus</i>
Pattogatni való kukorica	<i>Zea</i>	Zöldbab	<i>Phaseolus</i>
Csemegekukorica	<i>Zea</i>	Ebtipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Silókukorica	<i>Zea</i>	Óriás tipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Hibrid kukorica (vetőmag célra)	<i>Zea</i>	Fehér tipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Cukorcirok	<i>Sorghum</i>	Cérnatipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Seprűcirok	<i>Sorghum</i>	Ligeti perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Szemescirok	<i>Sorghum</i>	Réti perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Vöröshagyma	<i>Allium</i>	Mocsári perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Lilahagyma	<i>Allium</i>	Sovány perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Póréhagyma	<i>Allium</i>	Nádképű csenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Metélőhagyma	<i>Allium</i>	Juhcsenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Szárazborsó	<i>Pisum</i>	Réti csenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Cukorborsó	<i>Pisum</i>	Vörös csenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Mezei borsó	<i>Pisum</i>	Olasz perje (vetőmag célra)	<i>Lolium</i>
Vöröshere	<i>Trifolium</i>	Angol perje (vetőmag célra)	<i>Lolium</i>
Bíborhere	<i>Trifolium</i>	Hibrid perje (vetőmag célra)	<i>Lolium</i>
Fehérhere	<i>Trifolium</i>	Somkóró	<i>Melilotus</i>
Korcs here	<i>Trifolium</i>	Fehérvirágú somkóró	<i>Melilotus</i>
Perzsahere	<i>Trifolium</i>	Gumós komócsin (vetőmag célra)	<i>Phleum</i>
Alexandriai here	<i>Trifolium</i>	Réti komócsin (vetőmag célra)	<i>Phleum</i>
Alexandriai here (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Szudáni cirokfű	<i>Sorghum</i>
Korcs v. svédhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Silócirok	<i>Sorghum</i>
Bíborhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Csicsóka	<i>Helianthus</i>
Vöröshere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Napraforgómag	<i>Helianthus</i>
Fehérhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Hibrid napraforgó (vetőmag célra)	<i>Helianthus</i>
Lódi lóhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Rost célra termesztett kender	<i>Cannabis</i>
Fonák lóhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Kender (vetőmag célra)	<i>Cannabis</i>
Lóbab	<i>Vicia</i>	Egyéb kender (rost és vetőmag célból termesztett kender)	<i>Cannabis</i>
Disznóbab	<i>Vicia</i>	Cikóriagyökér	<i>Cichorium</i>
Takarmánybükköny	<i>Vicia</i>	Endívia	<i>Cichorium</i>
Szöszös bükköny (vetőmag célra)	<i>Vicia</i>	Rozs	<i>Secale</i>
Lucerna	<i>Medicago</i>	Évelő rozs	<i>Secale</i>
Komlós lucerna	<i>Medicago</i>	Olajlenmag	<i>Linum</i>
Sárkerek lucerna	<i>Medicago</i>	Rostlen (vetőmag célra)	<i>Linum</i>
Tarkavirágú lucerna	<i>Medicago</i>	Articsóka	<i>Cynara</i>
Komlós lucerna (vetőmag célra)	<i>Medicago</i>	Spanyol Articsóka	<i>Cynara</i>
Takarmánylucerna (vetőmag célra)	<i>Medicago</i>	Sárgarépa	<i>Daucus</i>
Cukorrépa	<i>Beta</i>	Murokrépa	<i>Daucus</i>
Takarmányrépa	<i>Beta</i>	Takarmánybaltacim	<i>Onobrychis</i>
Cékla	<i>Beta</i>	Takarmánybaltacím (vetőmag célra)	<i>Onobrychis</i>
Futóbab	<i>Phaseolus</i>		

Minden sor külön növénykultúrának számít, mivel különböző nemzetségek

Indiánrizs	<i>Zizania</i>
Pohánka	<i>Fagopyrum</i>
Mohar	<i>Setaria</i>
Homoki bab	<i>Vigna</i>
Köles	<i>Panicum, Pennisetum</i>
Fénymag	<i>Phalaris</i>
Rizs	<i>Oryza</i>
Édes csillagfűrt (mag)	<i>Lupinus</i>
Lencse	<i>Lens</i>
Csicseriborsó	<i>Cicer</i>
Szegletes lednek	<i>Lathyrus</i>
Komló	<i>Humulus</i>
Szójabab	<i>Glycine</i>
Szezámmag	<i>Sesamum</i>
Földimogyoró	<i>Arachis</i>
Sáfránymag	<i>Crocus</i>
Ricinusmag	<i>Ricinus</i>
Mák	<i>Papaver</i>
Négermag	<i>Guizotia</i>
Zeller	<i>Apium</i>
Fejessaláta	<i>Lactuca</i>
Sóska	<i>Rumex</i>
Spenót	<i>Spinacia</i>
Spárga	<i>Asparagus</i>
Petrezselyem	<i>Petroselinum</i>
Rebarbara	<i>Rheum</i>
Édeskömény	<i>Foeniculum</i>
Galambbegysaláta	<i>Valerianella</i>
Feketegyökér	<i>Scorzonera</i>
Pasztinák	<i>Pastinaca</i>
Újzélandi spenót	<i>Tetragonia</i>
Mezei csibehúr	<i>Spergula</i>
Földieper (szamóca)	<i>Fragaria</i>
Szarvaskerep	<i>Lotus</i>
Nyúlzapuka	<i>Anthyllis</i>
Szeradella	<i>Ornithopus</i>
Tarka koronafűrt	<i>Securigera</i>
Görög széna	<i>Trigonella</i>
Mézontófű	<i>Phacelia</i>
Takarmánymályva	<i>Malva</i>
Francia perje (vetőmag célra)	<i>Arrhenatherum</i>
Csomós ebír (vetőmag célra)	<i>Dactylis</i>
Csenkeszperje (vetőmag célra)	<i>Festulolium</i>
Koronás baltavirág (vetőmag célra)	<i>Hedysarum</i>

KIVÉTEL 1

Az őszi és tavaszi termények még abban az esetben is külön növénykultúrának számítanak, ha ugyanahhoz a nemzetséghez tartoznak.

A táblázat minden sora külön növénykultúrának számít, kivéve ha tavaszi zöldborsót tavaszi takarmányborsóval, vagy őszi zöldborsót őszi takarmányborsóval együtt vet a gazdálkodó, mert ilyen esetben a zöldborsó és takarmányborsó egy növénykultúrának számít, mivel egy nemzetség.

Megnevezés	Növénynemzet-ség
Őszi vetésű búzafélék (közönséges búza, durumbúza, tönköly búza, novum búza, tönke búza, alakor búza)	Triticum
Tavaszi vetésű búzafélék (közönséges búza, durumbúza, tönköly búza, novum búza, tönke búza, alakor búza)	Triticum
Őszi árpa	Hordeum
Tavaszi árpa	Hordeum
Tavaszi zab	Avena
Őszi zab	Avena
Őszi tritikále	Triticosecale
Tavaszi tritikále	Triticosecale
Őszi fokhagyma	Allium
Tavaszi fokhagyma	Allium
Tavaszi zöldborsó	Pisum
Őszi zöldborsó	Pisum
Őszi takarmányborsó	Pisum
Tavaszi takarmányborsó	Pisum

KIVÉTEL 2

A káposztafélék, a burgonyafélék és a tökfélék növénycsaládja esetében valamennyi faj, nemzetségtől függetlenül külön kultúrának számít

Káposztafélék családjába tartozó fajok	
Brassica oleracea	Fejes káposzta, Vörös káposzta, Kelkáposzta, Takarmánykáposzta, Karalábé, Bimbóskel, Karfiol, Brokkoli
Brassica rapa	Kínai kel, Réparepce, Tarlórépa, Tifon
Brassica napus	Káposztarepce
Sinapis alba	Fehér mustár
Sinapis arvensis	Vadrepce
Brassica nigra	Fekete mustár
Raphanus sativus	Hónapos retek, Olajreték
Camelina sativa	Gomborka
Lepidium sativum	Kerti zsázsa
Armoracia rusticana	Torma
Burgonyafélék családjába tartozó fajok	
Solanum tuberosum	Burgonya
Nicotiana tabacum	Dohány- Burley vagy Virginia
Solanum lycopersicum	Paradicsom
Solanum melongena	Tojásgyümölcs
Capsicum annuum	Paprika
Tökfélék családjába tartozó fajok	
Cucurbita pepo	Spárgatök, Cukkini, Patiszson, Olajtök
Cucumis sativus	Uborka
Citrullus lanatus	Görögdinnye
Cucumis melo	Sárgadinnye
Citrullus lanatus	Tökre oltott dinnye

TARTALOMJEGYZÉK

1 ELŐSZÓ

2 ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK A ZÖLDÍTÉSRŐL

5 FOGALMAK

8 MENTESÜLŐ ÜZEMEK ÉS TERÜLETEK

A ZÖLDÍTÉS GYAKORLATAI:

10 AZ ÁLLANDÓ GYEPTERÜLETEK FENNTARTÁSA

13 A NÖVÉNYTERMESZTÉS DIVERZIFIKÁLÁSA

18 ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK (EFA)

47 TÁMOGATÁS CSÖKKENTÉSE ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZANKCIÓK

53 GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK (GYIK)

57 MIBEN SEGÍTHETNEK A FALUGAZDÁSZOK?

58 KITEKINTÉS, VAGYIS A TÖBBI TAGÁLLAM HOGYAN CSINÁLJA?

59 MELLÉKLET – SEGÉDLET A TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓ ESETÉBEN A NEMZETSÉGEK MEGHATÁROZÁSÁHOZ, A NÖVÉNYKULTÚRÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSÉHEZ

IMPRESSZUM:

MÁSODIK JAVÍTOTT KIADÁS

SZERZŐK: Kovács Máté, Kránitz Livia, Madarász István
Magyar Rita, Palakovics Szilvia, Pethő Judit,
Rezneki Rita, Szabó Erzsébet, Szerletics Ákos
Sztahura Erzsébet, Tengerdi Gabriella, Zsemle Viktor

KÖZREMŰKÖDŐK: Czerván György, Dr. Feldman Zsolt,
Papp Gergely, Pesti Csaba, Pintér Balázs, Dr. Vértes Csabáné

KIADJA: NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA
1119 BUDAPEST, FEHÉRVÁRI ÚT 89-95.
+36 1 802 6100
www.nak.hu

FELELŐS VEZETŐ: Györfy Balázs, elnök

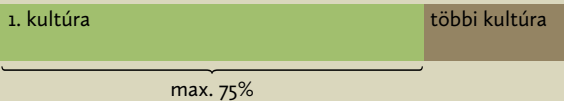
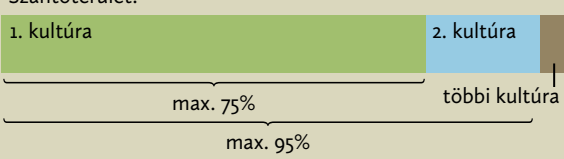
GRAFIKAI TERVEZÉS: Artista Művek

NYOMDA: Crew Kft.

A KÉZIKÖNYV 100%-BAN ÚJRAHASZNOSÍTOTT PAPÍRRÁ KÉSZÜLT

ISBN 978-615-5307-16-4

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT A ZÖLDÍTÉSI GYAKORLATOKRÓL

A gazdaság szántóterülete	Terménydiverzifikáció	Ökológiai jelentőségű terület	Állandó gyepterület
0			
0–9,99 ha	–	–	
10			
10–15 ha	szántóterületen legalább két különböző növénykultúrát kell termeszteni (a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el)	–	
15			
15,01–30 ha	Szántóterület: 		
30			
30,01 ha –	szántóterületen legalább három különböző növénykultúrát kell termeszteni (a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem foglalhatja el a szántóterület több, mint 95%-át) Szántóterület: 	szántóterület legalább 5%-ának megfelelő EFA terület kijelölése szükséges	Területnagyságtól függetlenül minden állandó gyepterülettel rendelkező gazdát érint. Az összes meglévő állandó gyepterületet meg kell őrizni.

Hasznos növénylisták

ideiglenes gypnek számító gypalkotó takarmánynövények	angol perje, réti perje, vörös csenkesz, olaszperje, magyar rozsnok, nádképű csenkesz, zöld pántlikafű, bíborhere, vöröshere, fehérhere, perzsahere, alexandriai here, lucerna
EFA-ként elszámolható növények listája	
Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény	fehér nyár, fekete nyár, szürke nyár, rezgőnyár, fehér fűz, kosárfonó fűz, mézgás éger, magas kőris, keskenylevelű kőris, korai juhar
Ökológiai jelentőségű másodvetés (legalább két faj keveréke)	lóbab, szegletes lednek, takarmánybükköny, hajdina, facélia, alexandriai here, cirok, kerti zsázsa, csillagfűrt, fehérvirágú somkóró, perzsahere, szöszbükköny, bíborhere, olaszperje, olajretek, fehérmustár, takarmányrepce, zöld roz
Nitrogénmegkötő növény	fehérvirágú somkóró, szegletes lednek, csicseriborsó, tarka koronafűrt, keleti kecskeruta, szarvaskerep, fehér virágú csillagfűrt, sárga virágú csillagfűrt, kék virágú csillagfűrt, lucerna, baltacim, takarmányborsó, bíborhere, vöröshere, fehérhere, perzsahere, görögyszéna, lóbab, pannonbükköny, tavaszi bükköny, szöszbükköny, szója, közönséges vagy veteménybab, lencse, zöldborsó, sárgaborsó

MENTESSÉG – RÉSZLEGESEN AZ EGYES GYAKORLATOK ALÓL

Terménydiverzifikáció	Ökológiai jelentőségű terület	Állandó gyepek fenntartása
1. Amennyiben 10 hektárnál kisebb szántóterületen gazdálkodnak. 2. Amennyiben szántóterületük egészén a növénytermesztési ciklus jelentős részében rizst vagy indiánrizst termelnek. 3. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a • parlagon hagyott terület, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Szántóterület: Parlag és/vagy ideiglenes gyeppel min. 75% max. 30 ha 4. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a • állandó gyeppel, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • rizs, indiánrizs, vagy • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Mezőgazdasági terület: Állandó gyeppel és/vagy ideiglenes gyeppel és/vagy rizs, indiánrizs min. 75% max. 30 ha 5. Amennyiben a bejelentett szántóterület több mint 50%-át nem a gazdálkodó jelentette be az előző naptári évben (még nem ő használta a területet) és a szántóterület egésze (nem csak az, amit előző évben nem jelentett be), az előző naptári évtől eltérő növénykultúrával van bevetve.	1. Amennyiben 15 hektár vagy annál kisebb szántóterületen gazdálkodnak. 2. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a • parlagon hagyott terület, vagy • ideiglenes gyeppel vagy • hüvelyes növény, vagy • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Szántóterület: Parlag és/vagy ideiglenes gyeppel és/vagy hüvelyes növény min. 75% max. 30 ha 3. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a • állandó gyeppel, vagy • ideiglenes gyeppel vagy • rizs, indiánrizs • az előzőek kombinációja és a fennmaradó szántóterület nem haladja meg a 30 hektárt. Mezőgazdasági terület: Állandó gyeppel és/vagy ideiglenes gyeppel és/vagy rizs, indiánrizs min. 75% max. 30 ha	Azok a gazdálkodók, akik erdősítés céljával törlik fel nem érzékeny állandó gyepeket, mentesülnek a visszaállítási követelmény alól. (Kivéve a karácsonyfa-ültetvények, illetve a rövid vágásfordulójú sarjerdők létrehozását.)

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

DARÁNYI IGNÁC TERV